

10484

kat. komp.

I

Mon. Si. Br.

P

xiv. h. 48

19. V. 46.

L. Tanc. 1800

HISTORIA.
P O E T I C A
AD FACILIOREM
P O E T A R U M
ET

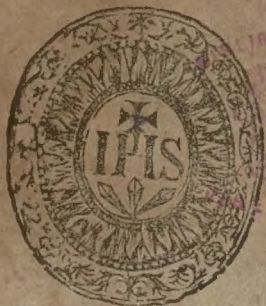
VETERUM AUCTORUM
INTELLIGENTIAM

A. R. Patre, P. Gautruche, Socie-
tatis JESU Gallicè conscripta.

POST SEPTIMAM EDITIONEM

Latine reddita ab Vno ejusdem Societatis.

In gratiam Pòétiques Candidatorum.

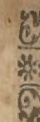
Typis Collegii Calissienſis Soc: J.
Annô Dom: 1722.

104845

VINUM 41 20
BIBLIOTHECA
VNIV. SIGILL.
CRACOVENSIS.

ANNO 1600
MAY 10

D

S

cit
fest
mor
clar
ni
sens
di
zum
sunt
bus
quas
feti
ge p
nen

PRÆFATIO
DE DEORUM, QUOS
ETHNICI COLUERUNT,

ORIGINE ET IDOLOLATRIA.

SICUT Solem in mundo existere dubitari nullo modo potest, quod & radiorum, quos quaque versum ebrat, fulgore, & innumerabilium effectuum, quos in hac rerum universitate producit, irrefragabili testimonio, se ipsum manifestè exhibeat: ita de unius DEI, veri animorum Solis, existentia quis ambigat, qui clarissima tot argumentorum luce se prodit, ut neminem latere possit, qui se iudicio uti, sensibusque fateatur.

Res creata, omnes, quotquot vastissimo mundi hujus ambitu continentur, & quem in istum ordinem, tum pulchritudinem demiramur, sunt totidem veluti tersissima specula, in quibus bonitatem, sapientiam, potentiam, & reliquas magni illius Opificis excellentiam & perfectiones clarissimè liceat intueri. Quod ne longè petita inductione palam fieri sit opus, a nobis non discedemus. Partes omnes & organa, ex
A 2 quibus

P R Æ F A T I O.

quibus admirabili illa humani corporis structura componitur, propter inclinationem, singulis à natura insitam, quâ ad Deum bonorum omnium auctorem & conservatorem confuginus. Sunt voces totidem & lingua, qua eum sine intermissione laudantes. ejusdem mirabilia vocali nobis silentio deprædicant.

Quidam nihilominus flagitiosi, homines ad omnem vitæ licentiam projecti, & indomitæ cupiditatibus obsequentes, eò insaniam deveniunt, ut totâ licet naturâ reclamante, ad tanti momenti veritatem oculos occluserint, & plena in luce caligantes, cultum soli Creatori debitum, ad res creatas traduxerint, nullum pene amplius. Numen agnoscentes. quàm ijs in rebus, quas vel oculis, vel alijs sensibus perciperent.

Hinc factum est, ut primo solem, Lunam, aliâque sidera in Deorum numerum transtulerint, eâ scilicet pulchritudine splendore ac luce perfricti, quâ præstantissima illa corpora cæteris eminere mirabantur. Exinde invaluit error in dies, & quicquid lucis circa Numinis agnitionem supererat, paulatim extinctum est, ut non modò lobem aliquem, aliâque id genus Numina: quæ diversis mundi partibus moderarentur, confixerint; sed ipsis simulacris, ligneis licet & lapideis, Sacrificia obtulerint: quòd à Prophetis sapius exprobratum in variis S. Scriptura locis legimus.

Ninus, ut quidam voluit primus Assyriorum Monarcha, qui Patri Belo statuam venerationemquo

PRÆFATIO.

nemque divinam addixerat, ad quam omnes
 ejus subditi tanquam ad Numen confugiebant,
 primus hujus auctor impietatis fuisse memo-
 rat. Ex eo enim tempore singula Nationes iis
 hominibus, quos dignitas eminentior supra ce-
 teros ebexerat, quales erant Reges & Impera-
 tores, eundem cultum detulerunt, quantum his
 forent sceleribus infames & execrandi. Sic
 afflita Regi Saturno divinitas, ejusque statua
 supremis eulta honoribus, quambis nota esset
 impia crudelitas, quam in Patrem suum exer-
 cuerat. Eâdem infamiâ Iupiter Deus credi-
 tus est, & Deorum parens appellatus, qui aliâs
 sub atatem Abrahami Patriarchæ Cretensium
 Rex fuerat. Ita Pluto & Neptunus Iovis fratres,
 ita Apollo, Mars, Minerva, atque ex liberis
 ejus alij, Deorum more, sua templa, aras &
 sacrificia habuere. Neque hic stetit profana
 superstitio, sed eò tandem progressa est, ut nihil
 ex omnibus in mundo amplius reperiretur, si-
 ve animatum esset, sive exanimatum, nè exclu-
 sis quidem ab hac insania ventis, fluminibus,
 montibus, cui hoc augustum nomen divinitatis
 non attribueretur; ut brutas animantes ta-
 ceam, quarum nè spurcissima quidem & im-
 mundiissima excludebantur. Quin & ipsas
 usque adeò cepas, & allia suis in hortis crescen-
 tia adorabant Egyptii; tantumque Felibus,
 Aspidibus, & Crocodilis honorem deferabant, ut
 ejusmodi vel tantillum nocere, crederent gran-
 de nefas & morte piandum. In cujus argu-

PRÆFATIO.

eventum sit illud, quod Diodorus Siculus suis refert se oculis usurpasse, è Romanis quempiam, quod Felem occidisset, quamvis casu, tanta subito irruentis plebis rabie undique cinctum, obrutumque fuisse, ut nequicquam interposita Regis principumque auctoritate, momento temporis in frustra discerptus sit.

Serpentes passim, sed maxime Epiduari, Græcia Civitate, adorabantur; & unum semper bibum asserabant, qui sue urbis protector esset & defensor. Quid Romanos referam, quorum licet & in re militari, & temperanda sanctissimis legibus Rep sapientia prudentiæque supra ceteras nationes eminerent? in hoc tamen uno sic cæci desipere ut in suum Pantheon omnia reliquorum populorum Numina, undequaquæ collecta congesserint: & ut cetera taceam. teste Plinio & Valerio Maximo, ingentem Colubrum, qui Deus Æsculapius esse putabatur, Epidauro petitem, in Urbem induci voluerint; qui cum postea tantam Serpentum copiam genuisset, ut eorum peste tota latè Regio cum magna incolarum perniciæ afflaretur, eos flammis consumere oportuerit.

Mitto dicere de statuis & simulacris, sive ex ligno & lapide, sive ex vario genere metallorum, quæ totidem erant Numina, quæ pro suo quisque ingenio sibi fabricabat: quemadmodum in DEO Priapo evenit, quem artifex quispiam casu produxit, ex parte ligni, unde scamnum aliqui se formaturum animo designaverat, &

PRÆFATIO.

In eum finem adaptabat, ut Horatius sub initium Satyræ octavæ libro primo commemorat.

Has insanias, ceteraque id genus superstitionum monstra, maxima ex parte Græci committenti sunt, unde poematum suorum argumenta ut plurimum mutuabantur, quæ deinde successu temporum in aliis Nationes omnes disseminata totum facile orbem infecerunt.

Horum omnium succinctam compendiosamque Historiam, ut ordini & perspicuitati consulatur, in tres libros dividemus. Et primo quidem de Dijs præcipuis & majoribus, ut vocant, qui Ethnicorum istorum fide & existimatione primo loco habebantur, differemus.

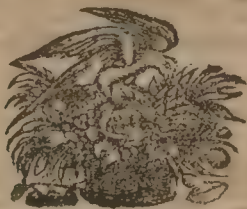
In secundo, heroum res gesta tractabuntur quos Semi Deos appellabant. Et in tertio de religionibus, & caremonijs in eorum honorem institutis agemus. Et sic in unum corpus continenti rerum ordine, & cetera connexione omnia illa fabularum fragmenta colligemus, quæ non nisi per partes hinc & inde per Dictionaria & opera Poëtarum sparsim inveniuntur, quo expeditius jucundiusque earum studium lubentius faciamus.

Ex hac Historia obvium erit singulis cognoscere, primò; quàm densa errorum caligine omnes terræ Nationes obvoluta, per tot sæcula cecutierint; quàm horrenda item fuerit illa Demonum servitus, quæ implicati extra spem salutis tenebantur, cum veri DEI agnitio totius nostra felicitatis primum sit atque unicum prin-

PRÆFATIO.

cipium. Secundò quanta Crucis Virtus fuerit, quanta Evangelij D. N. JESV CHRISTI potentia, quod Idololatriam everterit, funditusque extinxerit, qua tam inveteratâ consuetudine altissimas in omnium animis ubique locorum, egerat radices, & tota Monarcharum, Principumque omnium potentiâ sustentabatur. Denique quanto beneficio, nos sibi Servator noster JESVS CHRISTVS devinxerit, quòd sua nos luce collustratos, de tantis tenebris eduxerit, unius veri DEI, unice adorandi veritatem nobis manifestaverit, ejusdem miserationes amoremque promeruerit, & patefactâ omnibus ad calum viâ media sufficientia, rationesque illuc certò perveniendi, liberalissimè obtulerit.

Atque hac ratione optimè congruet hac Historia, cum Historia sancta, quam huic promissimus, in qua ordo chronologicus à me accurate observatus ad faciliè traducetur.

HISTO-

HISTORIA POETICA.

Ad faciliorem Pòëtarum &
veterum auctorum intelligen-
tiam.

LIBER PRIMUS. De Dijs Majoribus Ethnicorum. CAPUT PRIMUM.

Historia Saturni.

DEORUM antiquissimus. Tut Pòëte
abulantur, cælum fuit : inter alios,
quos suscepit liberos, tempus pepe-
risse dicitur, quem Saturnum voca-
vère qui per summam impietatem Patri virilia
falce præcissa in mare projecit, ex quibus subin-
de undarum fluctibus agitat, accedente etiam
spuma, Deam Venerem progenitam esse qui-
dam putavère.

A,

Saturno

Saturno natu grandior frater Titanus fuit, ad quem hoc nomine in regnum successio pertinebat; hoc tamen jus suum fratri ultro concessit, ut cum matris Vestæ, tum etiam Cybeles sororis suæ voluntati genioque obsecundaret; ea tamen lege, ut Saturnus nullam prolem masculam educaret, & mandî imperium ad suos revolveretur.

Consueverat propterea Saturnus quoscunque suscipiebat masculos, ut primûm lucem aspexerant, devorare, Cybele tamen, editis in lucem uno partu Jove & Junone, hanc solam ei ostendit; Jovem autem Curetibus quos Coribentas vocant, clam patre educandum tradidit. Hi, ne fraus in lucem erumperet, nec suis infans vagitibus clamoribusque prodederetur, novum ludi genus excogitarunt, quo certis mensuris legibusque incedebant, undè Dactyli Idzi vocabantur, quòd certos illos gradiendi modo Dactylos appellarent, atque ita parmulis instructi mutuò concurrentes, certis spatiis numerisque sese vicissim impetebant, quo concursantium strepitu effecere, ne Jovis vagientis voces ad aures Saturni pervenirēt.

Alijs postea prolibus auctus est, Plutone scilicet & Neptuno, quos itidem Mater Patris gulæ subductos clanculum nutriri voluit: cumque aliquando quid in lucem protulisset marito urgenti ostendere cogereetur, lapidem ostendit, quem è vestigio devoravit. Sed Titanus comperta fraude, videns occultis machi-

machinationibus sibi obſtacula obijci, quominus in Regnum exactis iurejurando firmatis succederet, vocatis in belli ſocietatem filiis ſuis Titanibus arma in ſaturnum ſuſtulit, & victum cum Cybele conjuge in carcerem compegit, quo tamdiu detenti ſunt, donec Jupiter ætate jam robuſtus eos inde liberavit: ſed cum Saturnus comperiſſet, ab uno ſe filiorum é ſolio deturbandum, Jovi ſibi ſuſpecto ſtruxit inſidias, ſed fatales ſibi. Nam Jupiter hoc facinore irritatus, arma in illum capeſſivit, belloque tam felici proſecutus eſt, ut Regno exutum cœlo cedere compulerit. In terram igitur migravit, latuitque in Italia, quæ inde nomen *Latium* accepit. Hic à Jano illius Regionis Rege perhumaniter acceptus, in terras, ut ſama eſt, auream illam ætatem toties celebratam attulit, cum tellus nullius labore culta, bona omnia uberrimè proferebat. & *Aſtra*, alio nomine *Iuſtitia* nuncupata hic regnaret, hominibus æquo parique Jure viventibus, & perfectæ vitæ ſocietate amicitiaque conjunctis. Hic Janus in numerum Deorum illatus eſt, cum ob beneficia in Saturnum collata, tam quòd omnium ejus ætatis principum ſapientiſſimus eſſet, & rarâ præteriorum futurorumque ſcientiâ celebris haberetur. Quam ob cauſam biceps depingitur. Numa Pompilius Romanorum Rex templum ejus honori extruxit, quod belli tempore patebat ſemper, & non niſi pacis tempore claudebatur.

CAPUT II.

Historia Cybeles.

CYBELE Saturni uxor varijs nominibus vocata fuit; nam & *Dyndimena* & *Berecynthia*, & Magna Mater dicebatur; siue quod Deorum Parens, seu quod Telluris, unde tam diversa producuntur, Dea haberetur, ut capite 12 sub initium referemus: eandem ob causam *Ops* à latinis, & à Græcis *Rhea* appellabatur.

Curru à leonibus tracto vehabatur. Ludi solennes, Magalenses dicti, quarto quoque mense in ejus honorem celebrabantur in quibus Corybantes ejusdem Flamines sacro correpti furore, inter confusos cymbalorum, tubarum, aliorumque instrumentorum strepitus quasi furijs agitati discursabant. Idem à Gallis Phrygiæ populis servabatur, qui capitis jactatione & totius agitatione corporis in rabiem agitabantur; dein lypmatorum more digladiantes mutuis se vulneribus conscindebant, & tandem finientes ad fluvium aliquem eidem Deæ sacrum, vulnera lavaturi properabant.

Cybele etiam quandoque Vestæ nomen tribuitur: sed in hoc pœtæ pro solemnī suo sibi contradicunt. Vestam mox Saturni conjugem, mox Matrem, mox sororem, mox etiam filiam nominantes; atque eidem personæ, quæ pluribus conveniunt tribuentes: quemadmodum etiam cum de Jove, Hercule, aliisque meminerunt. Ut ut sit, Cybele, cum Vesta dicitur,

citur, est Dea ignis præses, quam Numa Pompilius variis Cæremoniis apud Romanos honoravit Nam & ignem consecravit, quem æternum appellabant, quod in altari, ejus honori sacro, eum perpetuo ardere voluisset. Ideoque virgines Sacerdotum munere funduras instituit, quæ Vestales dicebantur, in quas severè animadvertebatur, si earum negligentia sacer ignis restingeretur; qui quidem non nisi solaribus radijs rursus accendi debebat. Hæ Vestales è familijs Romæ nobilioribus seligebantur, quæ quam diu hujus Deæ sacris occupabantur perpetuam virginitatem servare jubebantur, si quæ contra hanc legem deliquisset, viva sepeliebatur.

C A P U T III.

Historia jovis.

JUPITER Saturni & Cybeles filius, patre in fugam acto mundi imperium suum inter fratres partitus, Neptuno aquarum, & Plutoni Inferorum imperium permisit, sibi verò cœlum vindicavit, Rex hominum dictus fuit & Deorum parens, solus potens jacere fulmina, & reliquo orbi summa cum potestate moderatus. Tellus tamen ab eo Titanas fulmine percussos indignata, horrenda monstra enormis magnitudinis produxit, à quibus oppugnatus inde pelleretur, In hunc finem in Phlegreis agris, Thessaliæ collecti, alios atque alios montes superingerunt, quibus veluti

scalis cœlum oppugnant , & rupibus alijsque validis machinis impetunt. Inter alios nominantur Enceladus , Briareus , & Egeon Centimanus , qui centum simul Saxa immania in Jovem jaculabatur. Sed inter omnes insignis fuit Typhoeus quidam , qui & mole corporis & virium robore omnia ista monstra facile superabat : parte altera hominem , serpentem altera referebat , ut aliorum plerique , ignes ore flammisque terribilem in modum , evomens. Dij , qui suppetias Jovi allaturi venerant , territi , in Ægyptum se fugâ abripietes sub varijs animantium formis latuere. Solus Jupiter tantâ vi se eorum furori opposuit fulmina in eos inorquendo , ut tandem superior & victor , omnem illam Gyantum gentem tundicûs abiecerit , raptosque ad stigem in vinculis tenuerit , altissimis montibus , ut Ænâ , aliisque superinjectis , ut nullus ijs resurgendi locus relinqueretur. Interea dum hæc geruntur , Prometheus primos homines ex luto & aqua formavit , & ablato è cœlis igne animavit. Quo iratus Jupiter , iussit eum à Vulcano in monte Caucaso catenis ferreis alligari , voluitque ut aquila , vel vultur partem ipsi jecoris in dies singulos depasceretur , nocte in sequenti semper renascentem , ne novis quotidie cruciatibus , nova unquam deesset materia ; quo in statu tamdiu miser relictus est , donec invictâ Herculis fortitudine in libertatem assertus est. Sed Jupiter hac punitione

non

non contentus Pandoram ipsi opposuit, mulierem illam admirabilem, Deorum voluntate à Vulcano fabricatam, inquam singuli singulas dotes raræque decora contulerant. Hæc à Jove subornata Epimetheum Promethei fratrem convenit, obtulitque pyxidem omni malorum genere refertam, quæ ab ipso incautè apertâ, pestes omnes in humanum genus latè diffuse sunt, sola spe in fundo latente.

Jupiter omni jam hostium metu liberatus ad suis fruendum voluptatibus se convertit, laxatâ ad probrosissima quæque, maximeque infamia, libidine. Ut enim nihil dicam de incestuoso cum Junone forore concubitu, quam in uxorem accepit; ut taceam Ganymedem Trojs Trojanorum Regis filium, quem ipse Aquilam mentitus rapuit; quid omisit turpitudinum, ut pudendam adeo libidinem satiare? ut cùm Tauri formam induit, ut Europam abriperet Agenoris Phœnicis Regis filiam: à qua pars orbis nobilissima nomen accepit. Ita quidquid diligentis adhibuit Argorum Rex Acrisius, Danaen filiam inturris ænea includendo, Jovis tamen insidias eludere non potuit, qui in imbrem aureum transformatus, per turris fastigium sibi aditum patefecit, modumque invenit cupiditatem explendi, unde natus Perseus, de quo suus erit postea dicendi locus.

Longum foret cæteras ejus obsecnitates profligataque libidines enarrare: in ipso historis contextu locus erit nonnulla attingendi. Hoc

tantum

tantum dicam cum Tertulliano, mirum non fuisse homines videre omni spurcitiarum genere abominandam duxisse vitam, cum Deos colerent, quorum exemplis, & incurrendæ eorum offensionis metu, eò traherentur.

C A P U T IV.

De Junone ejusque liberis.

JUNO Deorum Regina, & Regnorum ac divitiarum Dea vocata est, quod Jovis uxor esset Nuptiis eadem, partibusque prefecta, hoc nomine in variis templis ac aris ipsi consecratis colebatur. Hæc in juventutis Deam peperit, cui tantam apud Jovem gratiam conciliavit, ut ejus mentis ministraret, & nectar ipsi propinandum infunderet, donec in ejus locum Ganymedes, de quo supra, surrogatus est. Genuit & Vulcanum, sed vix natum. Jupiter, ejus deformitatem detestatus, pede è lumino cœlo præcipitem egit, qui in terram prolapsus tibiam fregit, unde perpetuò claudicavit. Idem grandior factus ad fœbilem artem animum adjecit; operâ Dijs elocatâ, sed maxime Jovi, cui fulmina procudebat. Officinas habuit, non modò in Insulis Lemno & Lyparâ, sed etiam in montè Ætnâ. Famulis utebatur Cyclopibus, quos ita nominabant, quod unum tantum oculum in media fronte haberent; quorum nominatissimi fuere Brontes, Steropes & Pyracmon.

Sed

Sed ut ad Junonem redeamus, narrant Pœtæ eam à Jove aversionem concepisse, quod ex eo sibi offensum putaret, quia sine ejus operâ Deam Palladem aliâs Minervam solus progignere voluerat. Hæc ex ejus cerebro toto cataphracta corpore, lanceam manu prætendens, exhibuit pyrrhicham saltando, quod saltationis genus militare hominum proprium, à Pyrrho Achillis filio inventum, ad numeros carminis illius agebatur, quod *Hyporchematicum* appellabant. Propterea Dea bellorum, præliorumq; præses habita est, licet variarum artium atque scientiarum, quæ pacis ornamenta sunt, ipsi inventio tribuatur; quam ideò Athenienses singulari cultu prosecuti sunt, festis diebus ejus honori consecratis, cujusmodi erant Panathenæa, quæ cum varijs gratiæque spectaculis celebrabantur, Juno autem Jovi propter Palladem offensa, parere etiam ipsa sine viri commercio voluit; quod & perfecit, ut testatur Ovidius floris alicujus contactu, quem Dea Flora ipsi designaverat, unde Martem peperit, qui belli & exercituum, æquè ac Pallas, Deus fuit.

Famulum habuit Argum nomine, cujus operâ ad observandas Jovis actiones utebatur, erat enim undiq; oculis plenus, quorum alterâ parte sopitâ somno, altera vigilabat. Hunc tamen Argum Jovis imperio Mercurius fistulæ cantu consopitum interfecit; quem Juno, in fidei in explorando præstitæ, præmium, in pulchrum pavonem, convertit qui multicolore pluma-

rum firmate, oculorum, quos ante habuerat multitudinem adhuc repræsentat.

C A P U T V.

Historia Apollini & Soli.

JUPITER Junonem perturbatus, amores suos in Latonam transtulit, cum qua congredebatur sœdè, multaq; se benevolentie significatione loquebatur. Unde Juno tantâ Zelotypiâ & æmulatione exarsit, ut Pythonem stupendæ magnitudinis serpentem ex varia putrique materia post Deucalionis diluvium, de quo infra, productum in eam immiserit. Et ne Latona monstri istius rictum effugere posset, Tellus adpromisit, nullum alium locum se fugaturæ permittiturum, quàm Delon Insulam quæ tunc aquis latè depressa per Oceanum huc & illuc passim ferebatur, sed Neptunû Latonæ faventis beneficio supernatavit, ut misera profuga jam vicina partui secutum ibi domicilium, ubi extra periculum lateret, nancisceretur. Ita illuc appulsa Dianam & Apollinem in palma casu reperta in lucem edidit. Cum Apollo adolevisset matris injurias à Pythone Serpente acceptas ulturus, sagittis eum confixit, non tamen sine conflictu, quo durante, voces ingeminantium *Io Pean* exaudiebantur, undè manavit consuetudo eas in ludis publicis, victoriis, & triumphis celebrandi.

Hoc facinore perfunctus, filium suscepit nomine *Æsculapium*, quem Chironi Centauro edu-

educandum & medicinz præceptis informandum tradidit, ejus postea Deus creditus est. Hic Jovis fulmine ictus perit, quòd miserum Hypolitum, à propriis raptatum & discerptum equis, cùm patris iram declinaret, ut in Thesei historia videmus, vitæ restituisse. Mors Æsculapii Apollinem plurimum afflicto: ulturus injuriam, càm in Jovem nil posset, Cyclopes interfecit, qui fulmen confaverant, quo percussus interierat. Sed Jupiter gravissimè irritatus, eum è cælo proseripxit, & ad tempus divinitate privavit.

Exul ergo, & omni divinitatis jure exutus, extremis muneribus, & rerum omnium inopiâ sic confictari cœpit, ut vivendi conditionem querere coactus, operam suam in pascendo grege Admetio Thealiæ Regi obtulerit, quæ causa fuit cur Pastorum Deus habitus fuerit, eiq; se lupus, ovium inimicus, hoc nomine in sacrificium offerretur. Boves die quadam pascenti unum Mercurius eripuit; & injuriam querenti, pœnamq; se reposcenti, pharetram ab humeris etiam obtulit; ita ut omnis inter eos controversia iurisum reciderit.

Tanta calamitas Apollinem impedire non potuit, quò minus insano Daphnes alicujus amore caperetur; quæ persequentem, precantis amores adversata, fugiens, in laurum mutata est. Neque hic stetit miseri infelicitas; cùm enim aliquando cum charissimo sibi adolescente Hyacintho disco luderet, eum imprudens inter-

interfecit; unde natus flos Hyacinthus. in quem à Tellure casu tam funesto indolente, conversus est. Sed neque hic finis miseriarum fuit: nam Apollo timens eos, qui in morte Hyacinthi laesos se putabant, Trojam versus profugit, ubi cum Neptuno congressus est, qui Jovis etiam gratiâ exciderat. Placuit utrique, cum ad extremam se calamitatem redactos cernerent Laomedonti Regi, in ædificanda civitate, quam moliebatur, operam suam addicere. Sed promissa mercede frustrati injuriam ulcisci decreverunt. Quare prope absuit, ut Rex cum universo populo immixtis à Neptuno undis, obrueretur; Apollo autem lucem adeo pestilentem immisit, ut ingenti hominum strage omnia popularetur.

Laomedon tot malis appetitus, qua ratione mederi posset, Oraculum consuluit, à quo responsum accepit, unicum iratos Deos placandi medium esse, si in marinis rupibus Trojanam Virginem ab æquoreis monstris devorandam quor annis exponeret. Contigit igitur miserando fato, ut fors in Hesionem Regis filiam caderet. Sed Hercules ad ea monstra oppugnanda, eamque liberandam ea lege se obtulit, ut quos Laomedon equo divino prognatos semine asservabat, eos mercedis loco acciperet.

Sed tamen à perfido impetrare non potuit, licet periculo Hesionem exemisset. Cujus rei indignitate commotus, in Civitatem ferro flammæque delavire constituit. Laomedontem in-

tere-

teremit, eiusque filium in captivitatem adduxit, qui deinde à Trojanis præsentato Tyro redemptus, nomen inde Priami sortitus est, ut sequenti libro narrabitur.

His periculis feliciter perfunctus Apollo, & Divinitatis dignitati restitutus, inter Deos brevi tempore facile celeberrimus evasit, non modò propter varia, quæ in aliis atque aliis terræ Regionibus edebat oracula; sed etiam ob diversas functiones & munera ipsi attributa, tum denique ob Heroes illustrissimos quorum parens fuit.

Et primò quidem Sol habebatur, quo sub titulo Phœbi nomen usurpabat, quæ vox lumen viventium significat. Non desunt tamen qui aliter sentiant, & solem dicant Hyperionis unius ex Titanibus esse filium, unde & Titan dicitur, cumque curru vehi asserant. Addunt eum sub vesperam in Oceanum invehì ubi usque ad sequentis diei auroram conquiescit quæ ubi primum illuxit, Horæ accedunt equos ad currum juncturæ.

Insulam Rhodum præ cæteris adamasse visus est; & reverà, Solino teste, nullus anni dies adeo nubilus est in illa regione, quem Sol serena facie non illustret. In hac Insula nata ipsi filia Rhodia cujus natalem diem aureo imbre, magnâque rosarum subindè efflorescentium copiâ celebrare voluit. Nec ingrati Rhodii famosum, illum ex ære Colossum in ejus honorem excitarunt, qui centum & amplius pedum altitudine

eminebat; crassit e altitudinem iusta proportione adauante. Hoc orbis prodigium à Saracenis eversum est, qui ad annum Christi 684. positi Insulâ, comminuerunt in frustra, unde tan ū aris avexere, quantum nongentis camelis onerandis suffecit, ut Historici memoriæ prodiderunt.

Quod autem ad loca attinet, ubi Apollo sua reddebat oracula, Delphus præcipue memoratur; ibi templum visebatur, operis elegantia magnificientissimum, innumeris locupletatum donariis, quæ undique mittebantur. Sacris in templo illo fungebatur sacerdos Phœbas dicta, vel Pythia, & Pythia, quæ parvæ mensæ tripedali insidens, Divinoentheata Numine Enthusiasmum ab Apolline accipiebat. Hæc mensa *Trypus* nominabatur, & *Certina*, quod Pythonis Serpentis exuvii contingeretur.

Musicæ inventio huic etiam Deo tribuitur, qui & Mariæ Satyro cutem vivo detraxit, quod cum ipso die palma canendo decertandi avidus eum provocare non debuisset. Musas Jovis & Mnemosynes filias instituendas accepit. Novemerant, nimirum Galiope, Clio, Erato, Thalia, Melpomene, Therpsichore, Euterpe, Po'lyphymnia, & Urania. Varia à variis locis, ubi morari consueverant nomina sortitæ sunt: nam modò Pierides dicebantur, à nemore Pieride, in Macedonia sito, ubi prius lucem aspexerant: modò Heliconiades ab Helicone, qui mons est proximus parnasso, loco ipsis præ reliquis

liquis gratissimo, undè parnassides d'Æta, & Cytherides à monte Cytherone; denique Castidas vel Aganippides, à fontibus ejusdem nominis earum honori consecratis.

His Musis uti & Apollini tum Pòescos, tum etiam Musicæ debetur inventio, Eorum portò erat officium sacris conviviiis interesse, ubi Heroum res gestas cantu celebrabant, ut alios ad illustria ejusmodi facinora excitarent. Castitatis laude celebrabantur, & Adonidem Veneris delicias interfecere, quòd aliquam amoris impudici flammam iis afflavisset.

Reliquum est ut de prolibus Apollinis sive Solis aliqua dicamus, inter quos præter Rhodiam cujus supra meminimus, fuit Æetha Medæ pater, Rex Golchidis, cui Phryxus Arhamanti Thebarum Regis filius, cum novercæ infidias cum sorore fugeret, de quo postea erit loquendi locus, vellus aureum donavit. Suscepit subinde Pasiphæén, quæ Minoi Cretensium Regi nuptui tradita, infami amore Tauri exarsit, unde Minotaurum suscepit, cujus historiam alibi exequemur. Denique Phaéontem, qui juvenili ambitione excecatus, Solis parentis currum regere, & mundo vel unam saltem diem facere petivit, & obtinuit. Sed viarum signarus quæ per cœli orbitam debent observari etq; robore destitutus, quod parisset ad equos illos alatos, qui impetu vehementi ferebantur, regendos, cœlos pariter, mundumque universum flammis accendit; quo facinore iratus Jupiter,

pitæ, eum vibrato fulmine interemit egitque in Eridanum præcipitem; ubi Heliades ejus sorores, fratri parentantes in Alnos, vel ut alii in Populos, earum autem lachrymas in electum converfas esse poëta fabulantur.

Non multò post hoc incendium tempore, casus contigit priori contrarius, cum Deucalion Promethei filius, Regnum Thessaliæ obtineret: tunc enim aquas sic inundasse referunt, ut fluctibus altè sepultâ animalia omnia interierint solus Deucalion cum Pyrrha Coniuge furenti elemento in monte Parnasso se subducere potuit. Cum autem se viderent solos, Deos rogârunt, vel ut & ipsi vitâ privarentur, vel certè homines alios sibi vitæ socios procrearent. Precibus annuerunt superi: nam à Themide Dea iustitiæ responsum acceperunt, voti sui fore compotes, si Magnæ Matris suæ ossa post terga jacerent. Ipsi ergo Tellurem Magnam illam esse Matrem, ejus autem lapides ossium nomine vocatos esse rectè judicantes, oraculo paruerunt. Quotquot ergo à tergo lapides Deucalion jaciebat, in viros totidem, qui verò à Pyrrha projiciebantur, in foeminas repentè mutabantur a quibus deinde humanum genus in hanc usque ætatem rursus propagatum est. Hoc pereuntis orbis diluvium, quodque Ogygis Thebanorum Regis tempore contigit, eorum sunt nominatissima, quæ a Poëtis memorantur.

CAPUT VI.

Historia Diana.

DIANÆ Apollinis sorori, tria communiter à Poëtis nominata videntur, five ab diversa munia, quibus perfungi creditur; five quòd tria Nomina, quod possint faciant, in unum ab illis confunduntur. Ut ut se res habeat, triplex, five triceps. Hacate nuncupatur, eadem & in cœlis Luna, & Diana in terris, & apud inferos Proserpina.

Primum ergò sciendum est, Dianam, cum Luna dicitur, varijs præterea nominibus insigniri. Nam & Phœbe dicitur à Phœbo fratre, à quo lucem mutuatur; vel Cynthia aut Delia, à loco, ubi eam natam esse credit antiquitas. Endymionem pastorem adamavit quem Jupiter perpetuo sopore damnaverat, quod suspectam haberet nimiam ejus cum Junone familiaritatem. Sed Amorius suum in montem transtulit, ubi tutus delitesceret. Porro huic fabulæ occasionem dedisse videtur Endymion, qui quòd totus esset in motibus Lunæ contemplantis, integras noctes in locis à turba remotis ad hoc studium exigebat. Magi Thessaliæ tantam carminibus suis vim inesse jactabant; ut lunam ex cœlis in terram excire canendo se posse crederent; idcirco huc eam animi causa descendere existimabant, quoties Ecclipsim patiebatur.

Secundò Dianam in terris dictam fuisse meminimus, quo nomine Syviam, Montium, & ve-

natorem Dea esse fingebatur; quæ causa fuit, cur Pharetræ & sagittis armata depingatur, numeroſo ſexaginta Nympharum comitatu ſtipata, quæ ab ejus latere nunquam recedebant Partubus adefſe credita eſt, & hoc titulo Lucinam nominabant. Caſtitaſis cultrix fuit perpetua, nec unquam pudori ſuo ullam injuri notam, turpitudinis paſſa eſt, Specimen hujus edidit, cum Actæonis venatoris imprudentiam ſevere ulciſci voluit, à quo, dum ſe cum ſociabus lavaret, ſe nudam conſpectam eſſe indignabatur. Poſtquam enim ſuam ei impudentiam graviffimè expoſuiffet, eum in Cervum convertit, qui à propriis canibus pro fera habitus miſerè diſcerptus interiit. Templum Ephēſi inter orbis miracula numeratum habuit, quod Eroſtratus, ſubjectis flammis everſit, ut vel hoc facinore cum alio non poſſet nominis immortalitatem conſequeretur. Nec tamen ſic voſ oportuit eſt: Ephēſij enim edixerunt, ne quis vel ejus nomen pronuntiaret, latà in ſecus facientes capitis ſententiã. Tanti aſſidui cor flagratio eodie accidiſſe dicitur, quo Alexander Magnus in lucem prodijt Reperti ſunt populi inter Sarmatas Ponti Euxini accolæ, quos Tauròs vocant, qui non niſi homines Dianæ immolabant, & quotquot ex Græcia aut aliis exteris Regionibus naufragium paſſi, aut tempeſtate acti in oras illas pellebantur, ad ejus aræ jugulabantur; ut in Oeſtiſis Hiſtoria pluribus memoratur.

Poſtre-

Postremo dicitur hæc triceps Dea apud Inferos Proserpina; n alunt tamen alij Proserpinam Jovis & Cereris filiam, quam in Æna Siciliæ monte flores legentem Plutus vi rapuit. Unde factum est, ut Ceres amissam toto requirens orbe, colendorum agrorum rationem, mortales docuerit, usu glandium in Panem, abeunte sidco & frumentorum frugun quæ Dea existimata est.

C A P U T VII.

Historia Bacchi.

THEBÆ civitas Græciæ, Baccho, Jovis & Semele filio natalis fuit. Hunc mater dum gestaret utero Junonis cōcubinas mariti quoquo modo posset persequentis, odio doloque interijt. Rem narrot Juno, animum vultu totoque corporis habitu en entita, Semelem convenit, persuasi quæ ut erat subdola, plurimum ipsius ad honorem interesse, si à Jove hoc gratiæ loco peteret, se ut fulmen manu contorquens inviseret, quomodo cum Junone eum solere congregi mentiebatur. Quod cum impetrasset, fulmine tacta in cineres abiit, quod unum Juno intenderat. Sed Jupiter tæctum oportu nè sublatum in femur suum insuit, inde jam luci maturus in auras prodijt: Ita officio matris in Bacchum perfunctus occasionem dedit eum *Bimatrem* nominandi: multa præterea nomina habuit, ut Dionisij, Liberi, Bromij, Lyxi, atiaque Sileno & Nymphis educandus traditus, quas in præmium in-

stitutionis Jupiter in cœli in translatas in stellas
convertit quæ Hyades appellantur.

Bacchus peregrinandi cupidus omnes prope
orbis Regiones peragravit: Indos oppugnavit
viciq̃ue, ubi & Nylam Civitatem cecidit.
Pompa triumphalis ab eo primum excogitata
est, primusq̃ue regio in signis diademate trim-
phavit. Curvus ejus a Tigris bus vehabatur.
& pelle cervina tectus (ceptri loco Thyrsim, id
est lanceolam hederâ pampiniq̃ue circumtex-
tam dexterâ præferbat. Ab isto etiam vini po-
tus in usum traductus est, quod cum Indis pro-
pinâisset, toxicum putavere, quod hoc potus e-
brii velut in foras eggerunt. Humanis victi-
mis antea placabatur, sed post susceptum ad In-
dos iter Hircos tantum æferovè in sacrificium
ipsi obulerunt, nec male: nam cum Bacchi
nomine vinum intelligatur, homines sibi ipsi
Asinis, vel Hircis sacrificare dicuntur; ut di-
scamus, immodico vini potui adfectus, vel
stupiditate ac legittime in asinos, vel obcenitate
mortui in Hircos converti. Et ut inter recte
rationis & honestatis terminos ejus usus conti-
neatur, Bacchum a Nymphis educari cense-
mus, hoc est, a qua assuetudine debere temperari.
Præter Satyros ad sacris operandum suis solas
adhiberi famulas voluit, quem per varias Pro-
vincias peregrinantiem cæcando discurrende q̃;
sui bundis familes pene assidue comitabantur
Bacchantes, Bapharidi q̃ nom nabant, *Thyades*
etiam ac *Menades*, quæ voces reberni & furo-

rem sonant; quem admodum & in eius honorem tertio quoque anno summa celebritate festa agebantur, unde *Trieterica* dicta sunt, vel *Orgia* à Græco *orgi* quod irascentis rabiem significat: ritus enim & ceremonie ludorum erant, ut mulieres iste, Tygridam aut Pantherarum exuvijs formidabiles, pallis capill'is, cum tædis acdentibus, aut Tayrûs, per montes discurrerent, suam illud *Eubê Eban Eubê Biech*, hoc est bone si iungimantes; quod nomen à Jove honoris gratia acceperat quod cum Gygentum bellum ingrueret, Bacchus formâ Leonis assumptâ, in eos irruisset, primumque obvium discerpisset.

C A P U T VIII.

Historia Mercurij.

MERCURIUS inter Deorum illustrissimus celeberrimisque numerabatur, non modo propter generis aplitudinem, sed etiam ob varia officia, quæ Horatius Ode 10. libri primi eleganti carmine ad posteritatis memoriam exornavit.

Hunc enim Jovi Maia peperit; famosi illius Atlantis filia, qui cælum hameris sustinet; locum autem natalem in Cyleno monte Arcadiz habuit.

Hoc autem præcipue inter cetera munia dignitatis obtinuit, ut Deorum nuncius esset ac interpret; hoc nomen capite pedibusque clatus dexterâ Caduceum gerit, id est, virgula

duobus utrimque serpentibus implicatam, in pacis & concordiae Symbolum. Ita in communi sermone hoc erebro usurpamus, per Mercurium sermonem designari mentis nostrae interpretationem; qui cum summâ celeritate ab ore proficiscatur, videtur evolare; quippè cum verbo nihil sit velocius, quo pariter hominum animi positis odiis ad pacem conciliantur.

Alterum, quoungebatur officium erat, vias itinerantibus præmonstrare, & mortuorum animas ad Inferos deducere. Atque ita nemo potest vitâ excedere, ut Pœtæ asserunt, nisi Virgâ Mercurij arcæ Minum illud vinculum dissolvatur, quo divina manus animam cum corpore colligavit. Cum autem Manes in Campis Elysii morando statutum tempus explere, ipse est, qui mirâ ejusdem Caducei virtute eos in alia traducit corpora in quibus rursus vivere incipient ut illi somniant, qui Merempsycolia adjuvant. Præter Citharæ, cujus exercitium primus invenit, certi etiam lyrae generis auctor fuisse perhibetur.

Idem eloquentiæ Deus habitus est, qui suis in legationibus, aliisque negotiis plurimum utebatur. Quin & furibus præfectus fuit, tristis ipse expertus scribitur, cui Admeti greges pascenti, boum partem clam surripuit, nemine furtum præter Battum Pastorem observante, quod quia contra promissionem minis extortam divulgaverat, in saxum conversus est.

Natus ipse ex Venere filius Hermaphroditus,

quo

quo cum Salmacis Nympha ad fontem con-
gressa fertur, ejus instantissimis moti preci-
bus Dii utrumque in corpus unum, in quo ta-
men utriusque se sexus servatus est, confluere.
Hæc fictione innuere volebant Poëtæ, quàm per-
fecta esse debeat inter conjugatos unio, talis
nimirum, ut in unum quasi corpusque animum-
que amore reciproco coalescant.

Hæc denique a nonnullis laus Mercurio tri-
buitur, quòd Dædalum tam excellenti artis ar-
chitectonicæ cognitione imbuerit, ut operum
à se inventorum elegantiam rerum orbem admi-
ratione compleverit. Hic Dædalus Athenis
digressus in certam Iosilam se contulit, ubi ad-
diti Minoi Regis operâ labyrinthum tanto artis
miraculo spectabilem tot viarum ambagibus in-
flexum elaboravit, ut qui eum ingressus esset,
ob inextricabiles occurfus egredi non valeret.
Ibidem ab offenso Rege cum Icaro filio in vin-
cula conjectus, modum è carcere per aëra avo-
landi apertis sibi filioque alis excogitavit: neque
spem consiliumque se eventus fefellerit, nisi Icarus
paternæ præmonitionis temerè negligens, soli
proprior volare præsumpisset: cujus calore re-
solutâ cerâ, quâ humeris alas agglutinaverat, in
subjectum mare prolapsus aquis submersus est,
quas exinde Icarias appellârunt.

C A P U T V.

Historia Veneris

PRÆTER opinionem de Veneris progenie,
quam Capon retinens ait, quæ Jovis

ex Dione filiam afferit. A norum voluptatum-
 que Dea credita est, ob incomparabilem oris
 totiusque corporis qua omnium animis impe-
 rabat, venustatem Currui insidebat, qui à Cy-
 gnis & Columbis lascivis volucribus trahebatur:
 loca autem ubi præcipuo honore colebatur,
 erant *Amathus, Cytherea, & Paphos*, deliciis
 & amenitate nulli ea tempestate secunda.

Præter Hymenem, nuptiarum Deum, tres
 præterea Charites, hoc est gratias peperit, quas
 comites ubique habuit individuas: ex eadem
 uterque cupido prodire, quorum alter honesti
 amoris, obscenarum alter Deus libidinum.
 alis insignis & pharetrâ, sagittis instructas ac-
 cidentibus ad animos hominum Deorumque turpi
 libidine fauciandos inflammandoque uteratur,
 filium præterea suscepit Priapum moribus re-
 busque gestis infamem, sacris in litteris no-
 minatum, qui solis asininis victimis placaban-
 tur. Hæc demum parente Æneas apud Virgiliū
 gloriatur; & quamvis hæc Deorum impudissi-
 ma, luparum more, omnibus se passim pro-
 stitueret, Vulcanum nihilominus conjugium
 habuit, ex quo tamen nullam suscepit prolem.

C A P U T X.

*Historia Aurora, aliorumque Numinum
 Cælestium.*

LUX illa diei prodroma, cuius radiis, Prius-
 quam Sol nostro in Hemisphærio appareat
 extrema montium cacumina in hæbi cœlo inan-
 rari

rari conspiciamus, antiquis Dea Aurora dicebatur, quæ auro corascenti invehit curru, roseis digitis inanibus, quæ te rose nectit, ite et l'annibus et Solis adventum mundo prænuntiat. Hæc Dea Tithonum Lacedæmonis filium, cuius amore exarscit, vi saltat, cui immortalitatem à Jove impetravit, ve à n cū n senectutem illi deprecata non fuisset, ipsa terendis extreme ætatis incommodis iam impar, in Cæciliam conversus est. Aliud fabula ad Tithonum quendam prisca temporibus celebratum, qui, ut erat Astrologiæ et Idiontias, diem suis prævertere studius consueverat, & sub auroram sidera contemplari; huius autem vigilantie beneficium, ad decrepitanūq; senectutem, sed robusto adhuc validæ quæ corpore pervixisse. Sed cū n præter alia vitia garrulitas sit propria senectutis, inde factum est, ut in Cicadam transformatus, esse diceretur.

Aurora famosum illum Pagilem Memnonem Tithono peperit, qui in Trojana obsidione Priami partes tuus in singulari certamine eum, Achille commisso occubuit. Sed afflictæ matris commiseratione in avem conversus est eo tempore quo ejus cadaver in cineres abitarum in rogem conjiciebatur. Hanc Deam Ægyptij præcipuis honoribus coluisse memorantur, & nominatim ipsi statuam erexisse, quæ primos solis orientis radios excipiens, risu lætitiæ testari, & suavem concentum edere videbatur.

Sidas illud, quod sub crepusculum mæu-

rium lucere conspiciamus, Auroram parentem habere perhibetur. dicitur Venus ab Astrologis, ab alijs *Lucifer* vel *Phosphorus*, cum suo lumine solem à tergo adventare denunciat; cum verò post Solis occasum rursus se prodit. *Vesper* vel *Hesperus* appellatur. cuius officium est reliquo stellarum agmini præluere, easque ad noctem suis Illustrandam radijs velut invitare.

Si Ethnici in numerum Deorum Auroram retulerint, mirum non est, non tantum de Sole & Luna, ut supra retulimus, eos tam fabulosa credidisse, verum & de cæteris etiam globis celestibus, quos vel certos quosdam homines ut plurimum esse dicebant, vel animantia, è terris in celos translata, ac in stellas conversa, quorum pars maxima Deorum nomine censebatur; ita de Hercule creditum est; ita de Cepheo cum Cassiopea conjuge & filia Andromede, & Perseo genero. Eadem dignitas Erichonio, contigit, qui ex vulcani semine genitus, ut pedum, quos Draconum in ore fissos habebat, de fornicatorem tegeret, usum carruum reperisse memoratur. Stella illa in Polo Arctico quæ alijs Cynosura, alijs Ursa minor dicitur, quem navigantes boni ominis existimant, è Nympharum chora fuit, quæ Jovis Infantis curam habuere. Ursam verò majorem, quæ & Helice, sive Callisto nominantur, aient esse Lycaonis Arcadiæ Regis filiam, & à Diana in Ursæ figuram commutatam; quòd licet è suo foret Gygeæ, corrupti se nihilominus à Jove permi-

sisset: usque adeo pudicitiam adinabat, ut ne
in suo quidem conratu ullam residere labem
pateretur; Sed misere factum miseratus Ju-
piter, eam in astrum ejusdem nominis con-
vertit. Quoniam non desunt, qui eam Plau-
strum no nent, quò minorum siderum or-
do, quem præfert, vehiculi speciem intuen-
tibus representet; unde & Astrum, quod à
tergo insequitur Arctophilaem vocant, qua-
si Urse custodem; aut Bozem id est, vel-
lut Babalcum, qui carrui moderatur. Sidus
pluvie imminentis prognosticum. Orion di-
citur, qui à Diana venationi adhibetur. Tan-
to virium robore si nati ac industria valebat,
ut nullius feræ, quantumvis ferocissimæ, oc-
cursum formidaret, Longum foret singula sin-
gillatim persequi: nam præter equum Pegasum
& Serpentem Hesperidam pomorum Custodem
Aquila quæ Jovi Canymedem attulit & Ce-
cum advocandum Andromedem, de quo infra,
à Neptune submissam inter cælestia Nomina
censebatur; mitto dicere de Canis Majore,
de Canicula, cui & nomen Procyno, deque
alijs sine numero animantibus, quæ vel in
Zodiaco, vel in alijs cœli partibus statuuntur

C A P U T XI.

Historia Neptuni, aliorumque Deorum maris

NEPTUNUS Saturno genitus, in Univer-
sâ partitione, maris præfecturam sortitò
obtinuit: tridentem sceptri loco dexterâ præ-

ferens, conchâ marinâ tanquam curru invehitur, trahentibus vel cetis vel vitulis marinis, vel eius posteriori sui parte piscium speciem referentibus. Uxorem habuit Amohitritem, sic dictam quòd mare suo ambitu terram complectatur. Hoc conjugium Delphino conciliante perfectum est, qui deinde relatus in sidera Capricorno Proximus cœlos illustrat. Usum equorum primus reperisse, creditur, quòd equus è terra exiisset quam tridente percussisset, cùm in Arcopago cum Minerva de namine Atheniensium Civitati imponendo contemneret. Conspiratione adversus Jovem confectâ, implicitus in terras relegatus est, ubi coactus Regi Laomedonti se famulum addicere, in Trojana Civitate ædificanda operam posuit, ut in Historia Apollinis retulimus, Tritones supernè homines infra pisces genuit, qui certis piscium squammis quâsi buccinantes, ab ejus latere nunquam recedebant. Harpyas præterea ex Telure suscepit, monstra ejusmodi, quæ avari alicujus qualitates omnes aptissime representabant. Facie erant puellarum speciem eformatâ, sed exangui pallore luridâ: reliquo corpore vultures erant, alatis humeris, pedibus manibusque in modum Gryphis in aduncos ungues dissectis, gurgastâ insaturabili, immani membrorum mole terribiles; inficiebant præsentem toxico quicquid tetigissent & obvia quæque turabantur.

Ipsi Oceano, cui Neptunus moderabatur, divinitatem affinxit antiquitas, eundem flavi-

orum patrem credunt, & specie hominis Tau-
rorum more cornuti, uti & reliquos fluviorū
dempingebunt. Ex Thetide uxore Nereum &
Doridem suscepit, qui matrimonio sociati si-
as magno numero peperere, Nyphæ tū no-
mine à Poëtis celebratas: hinc aëte in cœlum trans-
latæ, alix capillo viridi spectabiles partim in
fontibus & fluvii, partim in pratis & nemori-
bus hæc illac dispersæ vagabantur. Neptæ,
Dyades, & Hamadryades, fluvii, agris, floribus
& si nil pascuis erant præpositæ: Nereides ad
fluvios, fontes, & loca irrigua morabantur,
& Nereides, à Nereo patre sic dictæ, ad Oc-
ceanæ, destinatæ Alcyonibus marinis avibus
ut plurimum oblectabantur, de quibus hoc
memorable scribitur, quod rigidissimi na etiam
hyeme in maris fluctibus nides constuant, ubi
dum pullos excludunt, vel jam exclusos edu-
cant vocatur mare, & si quæ procella ingruat,
illesti tamen velut in portu conquiescunt, Uaa
Nereidam, quæ matris Thetidis nomen re-
tinuerat, formæ elegantiam præ reliquis com-
mendanda; amore Jovis sibi gratiam & decore de-
meruit. Sed Jupiter ab oraculo edoctus, si
nuptui daretur, eam filium suscepturam qui
patrem virtute & generositate superaturus esset
gloriæ quam voluptatis appetentior, à se di-
missam Peleo conjugem tradidit cui & magnū
Achillem peperit. de cujus armis & fortitudine
suis erit infra dicendi locus.

Protheus Neptuni pastor, Phocis pascendis

propheta

perfectus, quod alii vitulos marinos vocant à Oceani & Thetidis filius fuit Hic Latinis *Versumnus* dicitur, quòd in omnes se formas induere, & in quoslibet se possit vultus convertere; atque ut erat futurorum cognitione celebris, qui eum consulebant, imperatum ex improvviso quasi adorti, & vinculis arctè contringere debbant. ut eum ad pristinam formam induendam compellerent, & responsam acciperent.

Glaucus Ino & Melicerte Diis marinis etiam accensetur. Ille antea piscandi artem profectus, cù n die quadam advenisset, pisces in littoris gramen expulso, solo herbe illius attractu, quæ miræ virtutis erat, subito resilire in Oceanum; ipse vim quæq; experiri voluit, quam ubi ori admovisset, in furem actus in mare se præcipientem devolvit, ubi ab aquarum Diis in societatem perhumaniter acceptus est.

De Inone plura & implicationora referuntur. Athamanti Thebanorum Regi, qui Nephelen priorem conjugem dimiserat, nupta Phryxum & Hellen mariti ex Nephelle liberos è medio tollere decreverat. Phryxus novercæ insidijs se subdactus, modum reperit arietem aureo insignem vellere secum abducendi, qui ut pretiosissimus Regiæ familiæ thesaurus sollicitè servabatur. Hoc igitur cum sorore inventus in alias Regiones, procul à patria se recepit: Sed dum mare traiecit. Helle insolito assurgentium fluctuum spectaculo exterrita in undas prolebitur

prolabitur, unde fretum illud Hellespontus dictus est Phryxus Colchide non feliciter elapsus, Jovi sospitatori arietem immolavit, quo inter duodecim signa Zodiaci relato, detractam velulus pene. Æham Colchidis Regem remansit, quod intra septum quoddam Marti sacrum collocavit, ubi adhibitis custodibus, studiosè custodiri voluit, ut in Historia Jasonis referemus.

Injuriam Nephele in liberis illatam vindicaturæ Juno, Arhamantis animam ita perturbavit ut mentis impositis & furore amens Junonem & susceptas ex ea proles ad necem quæreretur. Illa tam repentinâ viri mutatione territa, se cum Melicerte filia, in mare præcipitem deiecit, quas Neptunus commiseratione motus in Deorum familiam adscivit, quorum comitatu adponam utebatur. Ipsa deinceps Aurora credita est, dictaque Laocothea, seu primam diei nascentis diluculum; filius autem accepto Palæmonis nomine portubus maris præpositus est.

Sed non est mihi hoc loco prætereandus Æolus cujus quidem imperium totum orbem complectitur. Oceanum tamen potestate singulari pervagatur. Ipse Ventorum Deus habitus, in Insula Siciliæ contermina domicilium fixerat ubi eos conclusos arctabat, & pro arbitrio emittebat.

Superest ut demonstris illis nominatissimis quæ toto passim mari nantis insunt lias referantur, pauca referamus. Scylla & Charybdis fauces

fauces Sicillæ occupaverant: & Charybdis, quidem memorant mulierem fuisse asperi ingenij, & ab omni humanitate alienam, quæ in obvios quosque peregrinos belluino ruebat impetu, omnia diripiens & depopulans. Quâ immanitate cum aliquando boves Hercules abiecit, indigne, sicut in insana vibrato fulmine, prostravit, & in montem terribile convertam in maris voraginem, quæ ejus nomen, retinuit præcipitem devolvit.

Scylla nisi Magarensem Regiserat filia quæ Minos Regis Cretensem amore excecata, nefariam in caput patris prodicionem commisit, ut infamæ obediæ animum satietet. Hæc consilium susceperat, cum Minos bello Magarensem prosequeretur, & urbem Magarentem obsidione præneret. Sic Androgeti eadem ulturus, qui ab ijs crudenter occisus fuerat. Scylla obsidionis tempore ad civitatis mœnia frequenter accedebat, ut gratissimum illi concentu sese oblectaret, quem edebat saxa, ex quibus erant constructa: (nam Apollo, qui urbis fuerat Architectus, Lyram suam supra illos lapides depositam reliquerat, ex cavis attracta hanc vim hauserant, ut vel leviter tacti gratissima auribus harmonia resonarent) hæc princeps virguncula viso Minos, tanto ejus amore flagrare cepit, ut se ejus voluntati patrem tradituram sponderit, modo suæ libidini obsequeretur. Omne negotium erat in crine purpureo, qui Nilus patri in capite exercebat

verat, quem quamdiu circumferret, à nemi-
ne poterat superari. Hunc ergo per summum
nefas sopito patri reseculit. Sed Minos parici-
dale mulieris facinus detestatus, quamvis pro-
ditionis fructum non recusaret, eam in gurgi-
tem maris fluctibus absorbendam deijci volu-
it, ad promontorium quod charybdim ex adver-
so respicit ubi in horrendum monstrum abiit,
cujus membra omnia à lateribus ad usque pe-
des in eam continuis eam ilatratibus laceffen-
tium formas conversa sunt. Alij aliam hujus
tragœdiæ catastrophæ retulerunt; scribit enim
Ovidius Scyllam in Alaudam Nisum in Acci-
pitrem transmutatum, à quo illa assiduò exa-
gitata pœnas dabat perfidiæ. & hanc quidem
ab altera longè diversam Scyllam esse referunt,
quam Circe venefica in figuram illam mutave-
rat, favoris illius & gratiæ æmula, quam Scyl-
la ista apud Glaucum obtinebat.

Sirenes quoque non procul à Syccilia domi-
cilium habuisse fabulantur. quæ superiori par-
te virgines referebant. reliquo corpore pisces
inlongum à tergo symmetræ abeuntes, uti vulgo de-
pictas videmus In imaginibus, vel in statuis
excisus: licet à Poëtis antiquioribus pedes a-
laſque volucrum, loco caudæ illius piscium
propriæ tribuerunt. Tamen vocis suavitate &
concantu modulati noverant, ut prætereuntes
omnes suâ musicâ fasciatis facile irretirent,
quos deinde summi crudelitate devorabant.
In hac fabula symbolum habemus clarissimum
illicitæ

illicitæ voluptatis, cujus illecebris capti homines infelicem plerumque exitum sortiuntur, nisi Ulyssis prudentiam imitentur, qui loca monstrosi illis infamia prætervehendus, nautas ac Epibatas omnes cerâ aures obducere; se autem malo navis vinculis adstringi voluit; ne Syrenum blanditijs cum suis caperetur.

C A P U T XII.

De Djs terrarum inquilinis.

CYBELE quam 2. Cap. Deorum parentem esse diximus, Telluris etiam Dea existimata est: ideoque sedens representabatur, coronata urbibus, latera utrinque stipantibus arboribus, varijsque animalibus. Hinc quoque singulari cultu ut Deam suam pastores venerabantur, à quibus & *Magna Pales* dicebatur.

Pan, Deorum agrestium facile princeps, ex Mercurio in Capri formam converso prodierat, ideoque promisso bibrio, fides Pedibus, cernibusque in fronte prominentibus captum referebat. Idem Sylvanus nominabatur quamquam Virgilius aliud de hoc sentire videatur. Ejus familiaritate Nymphæ plurimum lætabantur, & choreas dacebant, seculissimè ipso interim sicutula animante, Ab Arcadibus præcipuo honore colebatur, cui lac & mel in sacrificium offerebant. Mense Februario certa festi, quæ Lupercalia à loco ipsi ab Evandro consecrato, ubi Romulus & Remus à lupa educati fuerant, nominabantur, apud Ro-

manos in eius honorem quotannis magno apparatu colebatur.

Pico latiorum Regi filius fuit Faun is nomine & ipse agrestium Deorum unus, nec postremus, quique qui varia ad Agriculturam pernecessaria primus reperit. Reliqui Fauni Satyrisque cornutis frontibus, pedibusque caprini, monstrosi, eo patre geniti credebantur. Satyros jam ætate provectos Silenos nominabant quo tempore assiduis comotationibus dies noctesque exigebant: qui inter eos & dignitate princeps erat, & ætate superior, is Baccham infantem educandam susceperat, & quocumque pergeret, Asino vehabatur, qui in bello quod Bacchus adversus Indos gerebat, magnam sibi nomen comparavit: cum enim coepisset rudere hostium Elephantos tanto terrore complevit ut selatae victoriae gloria asino debeatur propterea inter sidera relatus locum Cancro proximum occupavit.

C A P U T XIII.

Historia Deorum Inferni

UT de Inferno ex veterum Poetarum sententia breviter atque attingamus, supponendum est locum esse in terræ visceribus medium magnitudinis & vastitatis propè incredibilis, quo defunctorum animæ, vinculis solutæ corporeis, quam primum transportantur. Iis locis suprema cum potestate Plutus imperat, Jovis & Neptuni frater. ut initio libri retulimus. Uxo-

rem habuit Proserpinam Cereris filiam: quoniam
vi rapere & in Orcum abtrahere debuit; cum
ex toto Dearum gregem nulla reueretur, quæ
maritam tam turpi facie indecoram non respu-
eret, & in locum perpetua nocte horridum sub-
ire non reformidaret.

Multis undique fluviiis circumcingitur quo-
rum primus Acheron; alter Styx dicitur quæ
novies Regnum universum circumfluit filiam
habebit nomine Victoriam quæ cum Jovi con-
tra Gigantes prælianti fuisset tantæ inter Deos
venerationis esse coepit, ut qui per eas aquas
jurassent jurjurando stare tenerentur, hac
pena violentibus propoli aut & necesse & di-
vinitate per annos centum privarentur. Cingi-
dem habet in fronte Arcadia aquis adeo pesti-
lentibus ut & pox mortem afferant præsentis-
simam, & herule non possint nisi in vase ex
Mali ungula confecto conservari. Tertia Ga-
cyres solis lacrymis augebatur. Quarta de-
inde Phlegæon, cujus aquæ vehementi æstu
ebulliunt.

Hic semper aderat Charon Nauta senectutis
decrepita, qui quosque ex orbe appelebant
nullâ ordinis, ætatis, conditionis dif-
ferentiâ, cum divitiis inopes, cum Magna-
tibus infimæ sortis homines oculos obortuæ uis
discrimine omnes in Cyabem transvehendos ad-
mittebat, ut quos æquæ mercedi necessitas pa-
riam conditione misceret. Quorum cuncta
cadavera insepulta jacuerant, ipsæ ad centum
ANNOS.

annos expectandum nec transirentur.

Navim exsurgentibus occurrebat Cerberus triplici capite formidandus canis, & pitiorum loco toto corpore serpentibus coopertus. Hic ad Inferni fores perpetuò excubans cunctibus quidem aditum, nulli verò exitum permittebat.

Intra Inferni penetralia Nox horrenda morabatur inter Deas ex Chao natas, facie antiquissima, secunda multorum aenestiorum mater, quæ locum illius funestissimum subeuntibus terribili specie primum occurrebant. Nam præter invidiam, Dolorem, Paupertatem, Desperationem, Mors pallida, & mortis frater Sopor videbatur: hic tamen apud homines non sine magno honore ferebatur, ut qui mortalibus non parum faveret, & quietem conciliaret. Inter alios ministros cunctesque, Morphæo ut plurimum utebatur, qui somniis præfatus formas omnes inducere noverat. Ibidem præter Harpyas ad perpetuas tenebras condemnatas, Chimæram videre erat ignes totis faucibus horrendum evomentem quæ Leonem capite, Capram ventre, & in manem Draconem caudâ referebat.

Hæc sequebantur Furæ, alio nomine Diræ, sive Fœmænes, Tisiphone scilicet, Megæra & Alecto, tardis armatæ ardentibus rabie spiritantes oculis velut fulgurantibus scintillantes, viperis caput undique comarum locobientibus.

Erant & terræ sorores, Clotho, Lachesis &
Atropos

Atropos, Parca à Pœtis dicta, quæ in aula Plu-
tonis versabantur, Fatales prorsus Deæ, æ vi-
ventium omnium fata, casusque pro arbitrio
destinantes: quicquid enim ex Deorum judi-
cio decreverant, necessitate prorsus incommu-
tabili contingebat, nulla vi, aut arte declinan-
dom. Filo, id est, humanæ vitæ cursui sin-
gulari præerant potestate, ita distributis inter
se officiis, ut natu minimâ colum teneret, fi-
lumq; duceret, altera, futurum flamine involveret;
senior deniq; torcepe filum refecaret inevita-
biliter consequente.

Manes ad Inferos admissi, vitæ retrò ætæ-
rationes Minoi. Rhadamanto: atque Æaco Ju-
dicibus reddere cogebantur, qui fatalem Ur-
nam tenebant manu, in qua omnium in terris
viventium nomina inclusa servabantur, quæ
casu fortuito educta: quem mori oporceret,
designabant. Hoc judicandi munus Deorum
beneficio ipsis permissum fuerat; in præmium
æquitatis quam olim, dum viverent in rebus
administrandis singulari cum laude servaverant.

Neque silentio prætereundum duco si-
gulare illud, quod de Æaco memoratur: cùm lues
pestifera omnes Insulæ Æginæ Incolas sustulif-
set, ubi rerum summo cum imperio potitus
fuerat, hoc à Jove impetravit, ut ad Regionem
civibus i eratò frequentandam, quotquot ibi
fornicæ reperirentur, in homines commutâre
quos idèò Myrmidones appellârunt: licet re-
vera hoc nomen accepissent, quòd agriculturæ
plutimum

plurimum operæ, temporis quæ insumerent; in quo laboris genere formicas imitari videbantur, quæ terram assidue congerunt, & glebam moluntur.

Prolatâ à Judicibus in reos manes sententiâ aderant e vestigio Eumenides, quæ miseros ad ima tartara, loca supplicij destinata præcipientes devolvebant.

In medio flammarum rogo Gigantes videbantur, & Titanes sub immani montium incumbuntium nunc fatiscientes, nulla spe reliqua resurgendi. Hic Tantalus, bonis omnibus affluens, famæ & siti cruciabatur. Iisdem addictus supplicij Salomonæus vivebatur, qui Elidarum Regno moderatus, quod divinitatem affectâset, Jovis fulmine conciderat: Pontem enim incredibilis magnitudinis extruxerat, in quo, curru sublimi se circumagens, eos edebat flagores, qui referrent tenuia, & radas ardentes vibrabat: atque cum certa eorum pernicie, qui tangebantur. Erant item in ijs ponarum locis Danaïdas, quæ & Belides dicuntur, nomen ab suo mutuatæ Regis Danai filio, à quo & Græci Daorum nomen acceperunt. Hic Danaus coactus est eas Egypti fratri sui filio nuptui tradere, qui quinquaginta erant numero totidem videlicet, quot ipsæ, sed omnes, unam si exceperis, eò perfidæ devenerunt, ut suos singulæ maritos, primâ nuptiarum nocte, per inauditam barbariem jugularint; ideoque in tanti sceleris supplicium ad Tartara detractæ, coguntur.

tur pertuso dolio, aquas afidè assidue,
 labore semper irritò, quippe cum tantum ef-
 fluat, quantum infusum fuerit. Eodem migra-
 re præterea Tyrius compulsus est, quem ferunt
 tam portentosæ esse magnitudinis; ut h. mi
 jacens novem iterarum iugera corporis vastitate
 occupet. Hic ob illatam Latonæ injuriam, ab
 Appoline jaculis cœfixus, damnatusque, ut
 iecur ejus vultures depascerentur, quod in
 novam cruentis illis avibus pabulum perpetuò
 renascatur.

Nec leviori supplicio Sisyphus apud Inferos
 prædo insignis, torquebatur, qui immani sa-
 xo in prærupti montis verticem evolvendo
 damnatus est, unde identidem ad ima revolve-
 batur, cum vel maxime labore se defunctum
 putaret: ita ut idem saxum infinities volvendo
 revolvendæque, eodem perpetuò in subiectam
 vâliem recidente, vano labore immensum cru-
 ciatur.

Ixionem denique ad stygem damnatum fa-
 bulantur, qui rotæ illigatus perpetuâ circum-
 volutione agitur. Hic supplicio addictus fue-
 rat, quod Junonis pudicitiam tentare non-
 esset veritus: ipse Jupiter ut ejus insidias elu-
 deret, nubem ipsi objecit. Junoni forisam re-
 ferentem ex qua Centauros genuit, sive mon-
 stra illa, quæ parte alterâ homines, alterâ e-
 quos representabant.

Qui vitam, cum virtute conjunctam tradu-
 xerant, aliique qui statutum tempus in Orco
 expleverant

expleverant, in Campos Elysios, loca delicijs & omni genere voluptatum fortunatissima transferebantur; quibus tamen post certam annorum numerum ibi exactum, in terras remigrandum erat, ut in alijs rursum corporibus vivere inciperent; ne quæ autem Camporum Elysiorum memoria, specièive superisset, ex Lethe fluvio singulis potandum erat, cujus aquæ, rerum præteritarum oblivionem inducebant.

C A P U T XIV.

De alijs quibusdam privatis Dijs,

PRÆTER Deos omnibus communes, de quibus hætenus, alios longè plurimos colebant Ethnici, quorum vel singuli singulis hominibus, vel cerè quibusdam domibus familiarique erant præpositi.

Et ut à domesticis incipiam, qui *Lares* aut *Penates* dicebantur, nihil erant aliud: quàm efformatæ ridiculum in modum effigies, quas, ut protectores suos domus universa venerabatur, iisquæ certis temporibus thus, & vinum loco sacrificij offerebant.

Cum singulis etiam, ut credebant duo proprij & particulares genij, dædæ *Dæmones* nascebantur; quorum alter erat bonus, ad virtutem & honestatem eos exstimulans, & bonis cumulus eorum statui convenientibus: altero adversario utebatur, qui quantum alteri prævalere poterat tantum eis malorum afferebat.

C

Fortunæ

Fortunam denique esse Deam prædicabant, penes quam honores & divitiæ aliæque hujus vitæ bona, quæ pro suo arbitrio singula disperteret vel auferret; sed quæ cæca & instabilis, rotam manu perpetuo volveret, qua mox illos ad summa attolleret, mox ad ima deorsum deprimeret, nihil idcirco in ea firmum nil constans esset. Hoc Nomen hominum pars maxima adorabat, cujus aureum simulacrum, magni principes domi asservabant, ut eam semper faventem experirentur.

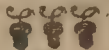
Cætera minutum persequi nihil attinet. Nihil itaque de Dea Nemese dicam, quæ in omnium crimina intentum semper oculum advertebat, ut poenas repesceret. Nihil de Deo Momo, omnibus invisio, qui ubique male audibat: erat enim obscurus Somni ex Nocte filius, & nihil dignum agens, utpote ineptus ad omnia, quærebat in singulis, quod reprehenderet, omnesque carpebat insultus blatero, quod & vano sui amore cæcus, & animo non satis constans, omnes infra se despiceret, ut

criticis illis solemne est quorum omnis

cura est alios obviare, & quid-

quid ipsi non faciunt

improbare.

LI-

LIBER SECUNDUS.
HISTORIA.
SEMI-DEORUM.
ANTIQUORUM.
PRÆFATIO.

HESIODUS Scriptorum antiquissimus tria Deorum genera ab Ethnicis olim fuisse credita memoria prodidit, nam præter illos primi ordinis, de quibus priore libro egimus: aerem innumera minorum Deorum multitudine, quos Demones nominabant, refertissimum esse supponebant: Hi mortaliura negotijs, ut ipsi quidem credebant, procurandis destinati, magnam in hac sublunaria potestatem exercebant. Postremo erant plurimi qui ex parte, vel patris vel matris tantummodo, ex Deorum semine pro-

C A
creati

creati, Heroes, vel Semî Dei vocabantur, ex quorum tamen numero eos nequaquam excludabant, qui virtutis exercita famâ, & rerum præclarè gestarum gloriâ, ad Deorum perfecti-
onem Visi fuerant propius accedere; atque adeò ad hunc suprema dignitatis apicem evehebantur, licet parem cum alijs omnibus conditionem sortiti, homines essent, morti, alijsque hujus vite miserijs obnoxij. Propterea si quas eorum nomini statuas grata posteritas erexisset eas nativam illam magnitudinem volebant excedere quam olim corpore prætulerant; ut nihil dicam, Draconem ipsis singulari titulò ut plurimum fuisse dedicatum, quo symbolo immortalitatem designarent, ad quam ex hac vita mortali transiverant. Ita ex Virgilio discimus, qui cum de Anchisis sepulchro meminisset, magnum ex eo Serpentem prodijisse retulit; ita Plutarcho teste Cleomenus apud Aegyptios Deum habitus est, quòd natum ex ejus occisi cadavere colubrum adspexissent. Porro inter Semî Deos no minatissimi extitere Perseus, Hercules, Theeus, Argonauta, et alijque Duces magnanimi, qui in bello Thebano. & Trojano, eximia virtutis edidèrè specimina, ideoque inter primos numerantur, de quibus hoc secundo libro
mihi agendum
erit.

HISTORIA SEMI-DEORUM ANTIQUORUM. CAPUT PRIMUM.

Historia Persei.

DANAE Acrisij Argorum Regis filia
Perseum Jovi peperit : Acrisius ab
oraculo monitus, sibi á nepote ex
filia procreando mortem aliquando
inferendam; turri æneæ Filiam in-
cludi voluit, ut rescisso ipsi cum omnibus com-
mercio omnis omnino præcluderetur occa-
si, fatalis scilicet illius infantis procrean-
di, á quo sibi tantoperè metuebat. Jovem ta-
men virginis amore captum, hoc suo consilio
præpedire non potuit, quin ille (ut est in-
geniosus amor) in imbrem conversus aureum,
per summum turris apicem intro penetraret,
unde natus est Perseus, ut in Jovis historia
superius meminimus. Sed dolus Acrisium non
diu latuit, qui matrem cum Perseo inclusam
aræ, in Oceanum detrudi imperavit, unde ta-
men piscatorum beneficio incolumes emergere,
habuitque fidem oraculum, cum Acrisio, præ-
lio umbratili sese exercenti ; Perseus qui om-

nium ignarus tum fortè ad rat, casu vulnus
Acrifio infixit, quo & occubuit.

Perseum jam ætate confirmatum Dij singulari benevolentia, plurimisque favoribus sunt persecuti: nam à Minerva speculum dono accepit, quo tanquam clypeo utebatur, alas à Mercurio, quibus caput & pedes instruxerat, & ex Vulcani officina acinacem, quo raris fortitudinis edidit argumenta. Nam primò, ut paucæ strictim persequar, vastissimam illam Regionem, quæ à victoris nomine Persia dicta est ditioni suæ subjugavit, deinde miseram Andromeden, quam Nereides, suam pulchritudinem ab ejus matre despectam indignatæ, rupi alligatam marinis monitris prædam obtulerant, præsentem eraptam discrimine in libertatem asseruit,

Nec minoris sanè laudis fuit illud facinus quod prioribus adjunge: quâ tempestate sui famæ nominis orbem terrarum complebat, tres foreres fuere, Phorcidis Dei marini filiz, Gorgones dictæ, quarum duæ formæ terribiles; monitris quàm hominibus similiores, unicuique tribus communem habebant oculum, quinque ut alij referunt, tertia Medusa nomine, rarâ oris totiusque corporis specie celebrarerur; cujus aspectu in templo Minervæ Neptunus in ejus amorem tanta vi raptus est, ut moræ impatiens suam ibidem cum ea libidinem exleverit. Displicuit enimverò Minervæ tanti flagitij sudignitas, & mulieris ultura audaciam, crines
ejus

ejus in serpentes tam horrendos commutavit, ut solo eorum aspectu homines in saxa obri-
gescerent. Perseus ut hoc monstro patriam
liberaret, nefandum caput à cervicibus resece-
re statuit. Sed, quis credat? ex defluente per
corporis truncum sanguine prodit equus Pe-
gásus, qui terram angustiam feriens fontem Hy-
pocrenem elicit, tot postea Póetarum laudi-
bus decantant. Idē pegásus multò evasit cele-
brior cū Bellerophonti in Chymæra oppugnā-
da auxiliatus, deinde à Jove territus sessorem ex-
cussit, & in cœlos evolans inter sidera locum
accepit. Sed ut ad Medusam revertamur, hoc
etiam notandum venit, eius capiti licet à cor-
pore rescisso, eam vim remansisse, ut quos-
quot illud aspicerent subitò in saxa mutaren-
tur. Hoc malò suò Atlas expertus est, à quo
cū Perseus hœspitio exclusus fuisset, caput
illi spectandum in vindictam objecit.

Hanc partem belle gloriam non minori lau-
de Perseus cumulavit, cum, ut eorum Prin-
cipum mos est, quos supra plebem fortuna su-
stulit, ad exornanda bonarum literarum studia
curas convertit, ad quas tradendas in Helico-
ne monte scholam aperuit, ut locus esset, ubi
honestis artibus juventus exerceretur; ideoq̃
non ingrati Póetæ & Astrologi eum inter astra
retulerant: nec sanè in merito, quippe qui om-
nes in se virtutes expressit, quæ magnos bellī
Duces cum primis decent. Nam ejus arma,
quorum meminimus, sunt totidem velut hîero-

glyphica pulcherrimarum virtutum quæ ipsis sunt necessaria, ut & magna præclaraque moliantur, & eorum consilia successu prospero coronentur. Videbunt in Minervæ speculo expressam prudentiam, quo scuti locò corpus contegebat; videbunt adumbratam in acinace, Vulcani operâ fabricato, & in alis quas à Mercurio acceperat excelsitatem animi cum promptitudine conjunctam, in exequendis quæ maturè statuta sunt adhibendam. Quod autem de Medusæ capite relatum est, significat solo viri tanti aspectu terreri adversarios, tantoque pavore perstringi, quasi in statuas abiissent.

C A P U T I I.

Historia Herculis.

INTER Heroes fortissimos, quos unquam produxit antiquitas, & posteritas obstupuit, nemo est, qui rerum gestarum gloriâ, & nominis splendore Herculem adæquaverit: licet, si quorundam testimonium admittimus, plurimam virorum fortium ejusdem nominis facinora, uni solummodo tribuantur.

Hunc Alemena genuit, quæ Amphytrionē Thebanum Principem, eâ lege conjugem accepit, ut fratris sui necem armis ulcisceretur: digressio igitur ad bellum illud conficiendum Amphytrione, Jupiter Alemenæ amore saucius maritum formâ e mentitus, nocte quadam, quâ, æ lucis exortu prod eretur, solito longius
prodaxit

produxit, furtivâ libidine cum Alemena congressus est, quæ licet jam Iphicium utero gereret, ex Jove Herculem etiam concepit, & utrumque eodem partu in lucem protulit; Hercule interim *Amphitryonide* nomen apud Pœtas retinente; quamvis Amphitryone reversa non esset genitus,

Interea Scheleno Mycenarum Regi, cui brevi pōst, filius Eurystheneus nasciturus erat. jurejurando Jupiter promiserat, eum qui primus, vel ex eo, vel ex Hercule nasceretur, Regno donandam, & alteri summa cum potestate imperaturum: quo comperto Juno, suprà quàm dici potest Zelotypa, & concubinarum mariti. & liberorum quos ex ipso suscipiebant, capitalis hostis, Eurystheni natiuitatem acceleravit, ut intra septem menses nasceretur, & sceptrum Herculi præriperet.

Non desunt tamen, qui dicant Junonem precibus Palladis inflexam, mactiorem sese Herculi præbuisse. & in benevolentie argumentum sugenda ipsâ propria ubera obtulisse, unde factum esse memorant, ut lacte per pectus casu effuso, pars illa celi, quæ *Via lactea* dicitur, albedinem contraxerit. Sincera tamen non fuit illa benevolentia, ut postea patuit. sed ficta in speciem, ut satis Palladi facere videretur; infant enim nondum è cunis excesserat, cum geminos serpentes eum voraturos submisit; spem tamen fefellit eventus Puellus etenim inperterritus apprehensus in frusta discerpit.

Et jam annis, viribusque auctiorem, Eury-
steus sexcentis exposuit periculis, ratus eum
in aliquo periturum; ita ut Hercules tor-
mentis pertæsus, illius Tyranni jugum ex-
cussisset, nisi hanc esse Deorum voluntatem
didicisset, ut duodecim præterea subiret ejus
jussi pericula, quæ 12. labores Herculis com-
muniter appellantur.

Primum igitur in mandatis accepit. ut Le-
onem in Nemea sy'va grassantem sisteret, qui
ex coelo Lunæ delapsus totam latè regionem
infestabat: telis spiculisque frustra petebatur,
erat enim: ad omnes ictus impenetrabilis.
Hunc persecutus Hercules in speluncam adgit,
unde elabi non posset, & in eius collum in-
filiens fauces elicit bellæ nequicquam reluctan-
ti. In Trophæum tantæ victoriæ, Leonis il-
lius exuvijs reclusus incescit, quem eundem ef-
se dicunt cum eo, qui inter duodecim signa Zo-
diaci numeratur.

Alteram expeditionem ad Lernam Paludem
Argis adjacentem suscepit, Hydram serpentem
terribilem, & naturæ insolentis confecturus,
Septenis constabat capitibus, quorum si unum
resectum esset. alia continuò in ejus locum
pullulabant; ita qui monstrum illud profligare
vellet, ignem debebat ferro conjungere, & uno
ictu capita omniâ demetere, quemadmodum
felici eventu Hercules expertus est.

Erat eodem tempore in Erymantho monte
aper horrendæ magnitudinis. qui vicinis agris
omnibus

omnibus vastitatem inferebat; hunc virum Eurystheo adduxit, qui ejus aspectu prope exanimatus est. Eâdem industriâ Cervam æreis pedibus velocissimam, in Menalo monte comprehendit, quam per totum annum discurrendo insecutus est.

Nec minori felicitate Stryphalides aves in fugam commovit, quæ infinito præse numero & prodigiosa magnitudine volando, solem ipsi obscurabant & passim captos homines devorabant.

Nunquam tamen virtutem suam magis exercuit, quàm in bello adversus Amazones suscepit. Erant mulieres parte n scythiæ Hircano mari cõterminam incolentes; quæ maritos suos in bello prosecutæ, cum ad Thermodoontem Capadociæ fluvium cecidisse universos compertissent, ipsæ bella gerere decreverunt, exclusâ à consortio suo viris omnibus, neminem nisi è sexu suo passæ, qui potestatem aliquam in regno suo. vel in exercitu obineret: ita ut ex commercio cum solis alienigenis proles susciperent, mares omnes occiderent, & solas educarent fœminas, quibus & dextrum uber addebant, ut arcus facilius intenderent. Egregia ediderant in Trojana obûdione facinora Penthesileâ Duce: sed Hercules assumpto in belli societatem Theseo illas triumphavit, & Eurystheo obsecutus, Hippolytam earum Reginam abduxit, & Thesei uxorem dedit.

Laborum quos exantlavit, teste Virgilio Ge-

primus fuit, Angiæ Elidis Regis stabula perpur-
gare, ubi quot diebus aliquot boves in millia pas-
cebantur; ideoque congestus fœnis, aliæque per
annos complures sordes in immensum creve-
rant, quæ putida mephitici aërem circumquaque
corruperant: Alpheum fluvium per obliqua vi-
arum in stabula ista derivavit, cuius eluvione
sordes omnes dissolbatæ; Angiam deinde tanti
beneficii immemorem, bonis primò non omnibus,
deinde etiam vitâ multavit.

Excepit subindè Herculem alius labor, cùm
Turum cepit ignes horrendum evomentem &
à Neptuno in Græciam immisissim, ut acceptam
à Græcis quandam injuriam ulcisceretur.

In Thraciam deindè se contulit, ubi in Dio-
medem, externos quoslibet equis suis in pabu-
lum obicientem, poenâ Talionis animadvertit.
Eandem fortunam expertus est Baisiris Rex Æ-
gypti, qui immanj crudelitate advenas omnes
ad aras Jovis, ut Religionis speciem crimi-
nibus suis prætenderet, jugulabat, Hercule iti-
dem justissimas poenas reposcente.

Gerion Rex Hispaniæ, quem tricorporem,
eò dixerunt, quòd tribus regnis imperaret;
quosdam boves, suas delicias, humanis carni-
bus non minori pascebat barbarie, ad quorum
custodiam canis triceps & Draco septiceps ex-
cubabant: Hunc Tyrannum Hercules Euristhei
jussu, pari cum Diomede poenâ sustulit: & quia
de Geryone qui in tribus corporibus unicam
habebat animam, sermo incidit, non erit abs

re Herilum Regem ipsi opponere, cujus meminit Virgil. 8 *Æneid.* qui in uno corpore tribus constabat animabus, ideoque non nisi morte triplici poterat occumbere.

Hæc labore perfundit is ad novum facinus con-
tinuo se accinxit Eurytheus: poma Janonis an-
tes sibi volebat afferi, quæ Nynahæ Hesperii
Atlantis fratris filiae custodienda susceperant.
Erat tamen ante donandis Draco terribilis,
qui ejus, in quo crescebant horti aditum, ne-
mini permittebat. Utrumque nihilominus ipsi
ex voto celsi. Alij dicunt Atlantis operâ huc
usum fuisse; quo tempore eam præstolatus coe-
lum tam diu suis humeris sustinuit.

Postremo tandem Eurythæi imperium fuit
ut Canem Cerberum ab Inferis educeret; unde
eâdem operâ Theseum liberavit, qui Parithon
amico suo comes illuc descenderat.

Tam inusitata fortitudine, & felicitate coe-
pit Hercules non tantum Regi Eurythæo, sed
omnibus etiam terrarum principibus esse formi-
dandis; & ex inde nullum monstrum fuit, quod
non profligaret, nullus Tyrannus, quem non op-
pugnaret, expugnaretque. Ita Balaicidem Neptu-
puni filium interfecit, qui dæmo captos adve-
nas per inauditam inhumanitatem jugulabat.
Ita Cacus prædonem insignem, tricipitem
Vulcani filium trucidavit, qui ut in *Æneide* le-
gimus in Aventino monte fœda populatione a-
gros devastabat.

Per Caucasum montem iter faciens. Prome-

theum in libertatem vindicavit, & aquilam,
aut vulcrem jecur ejus depascentem confecit.
Uti lib. 1. cap. 3. memoravimus.

Pari felicitate fuit ille Entheum, Telluris
filius, qui invictam corporis molem, morum
immanitate & sevitie superabat: hoc habens
etiam singulare, quod quoties terras allideret,
hoc contactu recentes vires accideret.
Quo comperit Hercules monstrum subiatum
in ara, constrictum brachiis, suffocavit.

Erat Heros vultu robusto, vultuque corporis
habitu cui alendo medicus cibus non sufficie-
bat. Cum ergo die quadam fame pressus, ruri
ageret, in Theodamantem agros colentem in-
cidit, cui necquicquam reclamanti, & tam mul-
ta bile iniquitatem exrobanti bovem sustu-
lit, totumque in eodem vultu abligarijs; unde
nata illis regionibus consuetudo, bovem inter
mille imprecationes Herculi in victimam im-
molandi.

Aliam expeditionem in Hispaniam suscepit.
ubi Calpen ab Aby'a separavit, ut per fretum
Quid tanum via Oceano inter utrumque in mare a-
periret. Hi montes sibi mutuo ex adverso
oppositi, nimirum Calpe in Hispania, & A-
by'a in Mauritania, duarum columnarum spe-
ciem præferunt, quas Herculeas esse quidam
asserunt; quibus hanc sententiam. *Non plus
ultra*, insculpi voluit quasi mundi terminus
is esses, aut expeditionibus suis ibi meram sta-
tuere coactus fuisset, in quibus nullis alijs
armis

armis usus est, quam clavâ Oleaginâ, quam Mercurio prædidi eloquentiæ, cui vim majorem armis, inesse agnoscebat, deniq; consecravit.

Juno tanta n Herculis gloriam non sine dolore incredibili videre poterat, ideoquë in eam curam tota incumbebat: ut vel illum perderet vel gravi aliquo infortunio implicaret: Nam, ut alia missa faciam quo tempore apud inferos versabatur, Lycum quendam Thebis proscriptum suscitavit, qui eo abiente Thebas ex insidijs inopinatò occupavit, Creontem Regem cum filiis interfecit, & jam prope aberat, ut Megaræ Herculis uxori, & Creontis filiz vim inferret, cum interea ab inferis Hercules opportunè supervenit, qui Lycum & complices è medio sustulit. Sed Juno ultura injuriam, tantum ipsa furorem immisit, ut mentis inops uxorem propriosque filios interemerit. Cum autem deferbuisset insania; sibi restitutus, tantum moerorem ex illa calamitate concepit. ut violenta sibi manus attulisset, nisi Amphi-tryone, Theseoque intervenientibus, ab hoc consilio, ad saniora fuisset revocatus.

Verùm hic Heros tot Hostium spolijs dives tot exantlatis laboribus inclytus, tot editis facinoribus gloriosus, cum nihil amplius super-
esset, quod vinceret præter se ipsum, propriâ victus libidine, propudiosam mulieribus servire servitutem incepit. Huc tandem invictum illud robur animi recidit; ut quem nec monstra, nec Tyranni potentissimi frangere potu-
erant.

erant, mulierum illecebre enervarent. Harum una fuit Onphale Lydiæ Regina, quæ suis illum blanditijs sic emollivit, ut clavum colubæ & leonis exuvias, puellari habitu commutârit, inter ministras hujus principis cubicularias cum æterno no minis sui probro vitam reliquâ transigens.

Captus deindè amore Deianiræ, ut ea potiretur, Acheloum Tethydis filium oppugnavit, qui se tanto hosti repellendo imparem sentiens, dolo rem aggressus, varias innox serpentis, innox tauri formas induit; sed amissum cornu quod Hercules ipsi detraxerat, ita confusus est; ut exindè sub forma fluvij, qui ejus nomen habet, remanserit. Niades ejus si rias tanto more ita calamitas afflixit, ut quo cornu Patris ereptum reciperent, Amaltheæ cornu sibi à Jove donatum ipsi obtulerint: cùm enim Jupiter ex infantia nondum egressus, Nympharum ejus Nutricum curâ lacte capræ cujusdam, quæ Amalthea dicebatur, nutritus fuisset, gratâ accepti beneficij memoriâ, inter sidera capram retulerat; cornu ejusdem Nymphis tradito; quod ejus erat virtutis, ut quidquid cuperent, ex illo affatum suppeteret, quo factum est, ut *Abundantiæ cornu* diceretur. Hercules cum Deianira rediens ad fluvium substitit, ubi Nessus Centaurus suam illi benevolè operam pollicitus. Deianiram tergo excepit per fluvium transferendam.

Sed perfidus, vix in ripa expositam, violâ-

flet

set, nisi parantem tacitus, Hercules jaculo transfixisset; quo jam moriturus, nè inultus decederet togam suo tinctam sanguine sibi detractam Deianiræ obtrulit. afferens si Hercules eam indidisset, fore ut nullam aliam deinde mulierem adamaret. Cui nimium credula, eogam hanc marito in Oeta monte sacrificanti per Lycam famulum transmisit; sed eventu votis planè contrario, vix enim vestem illam corpori applicuerat, cum Nilii sanguinis malignitas, qui venenum erat pestilentissimum, omnes subito corporis partes pervadens, ardorem tam furiosum in visceribus accendit, ut in rabiem, & desperationem actus, in ardentem rogam se conjecerit; cuius flammis consumptus in cineres abiit: Lycas famulus in mare se devolvit, ubi in rupem conversus est, & Deianira dolore amens se clavâ mariti interfecit.

Hercules tamen priusquam efflaret animam, Philocterum Prænes filium comitem & amicū suum Iurejurando obligavit. ne cui unquam mortalium sepulchri sui locum proderet. eiq; sagittas suas Hydræ cruore imbutas, muneris loco donavit. Sed cū ad Bellum Troianum proficiscendum fuit: oraculo respondente, illam Civitatem fore inexpugnabilem, nisi cineres Herculis & sagittæ haberentur, locum, ubi eos occultaverat, prodere coactus est; ne autem datam fidem violaret, pede raurum intento, eos indicavit; quod nec impunè tulit.

Nam

Nam in itinere Troiano, pedem, suæ instrumētum perdidit. unā sagittarum læsæ, vulnere tam intolerabilem moerorem exhalante, ut in Lemno Insula, omnium solatio destitutus, subsistere coactus fuerit. Græci tamen sine sagittis Herculeis. conatus suos omnes adversus Troiam irritos esse advertentes. Ulysses ab ep̄ant, qui eam in castra adduceret. Ubi deinde orerā Machaonis, excellentissimi, celeberrimique medici, Æsculapii filij. tandem convaluit

C A P U T III.

Historia Thesei.

THESEUS filius Ægei Atheniensium Regis, qui Ægeon morti nemini dedit. Vixit ætate Herculis, quem aliqua sanguinis conjunctione attingebat. Ideo & frequens ejus fortunæ socius & virtutis æmulator eḡgiis exiitit, postquam Medæ Noveræ insidies elussisset, quæ propinā.ō toxicō, illum vitā & soc in Regnum succedendi, exuere nequidquam tentaverat.

Pars potentissimi magnarum & virtutum ejus tempestatis prædones erant, qui felicitatem non sperarent satis cumulata se posse consequi nisi quam creassent subditorum populorum miseria, & eorum quos canere poterant calamitas. Talis erat in Sicilia Phalaris, qui homines in tauro aeneo vivos jubebat includi, qui cum subiectis ignibus ardentes, miserè ulularent, eorum clamoribus per tauri fauces emissis, &

speciem

speciem quandam magis, referentibus, sese homo barbarus obiecit.

Thesius tantum nefariorum hominum iniquitatem detestatus; ut qui bonitatem indolis cum n̄ excellenti animi conjunxerat, stans Tyrannorum audaciam reprimere, & quibus alios torquebant suppliciis, ipsam in eos animadvertit. Hoc consilio Scironem quandam aggressus est: qui præteritis omnibus in mare demergendis pascubatur; deinde Procrustes, qui quos deprehenderat, vel quadratum dilaniari, vel ad lectum suum distendi, & ex cruribus quantum eminebat, rescari imperabat; quorum utrumque pari supplicio fustulit. Inde ad perfuganda monstra progressus, quæ idemdem nascebantur, Marathonis Taurum, prodigiis magnitudine formidabilem, prostravit, tum aprum quem in Regem Calydoniæ Diana irritata immiserat, Meleagro hujus Regis filio belluam frustra prosequente: nec potuit sine Thesei auxilio monstri infestationibus patria liberari: unde natum proverbium *Non sine Theseo.*

Hic mihi breviter perstringendum venit, hanc V. Historiam Meleagro fatalem extitisse: qui cum hujus belluæ caput cuidam sibi amicissimo obtulisset, aliorum quorundam emulatione gravissima contentio exorta est, in qua ejus avunculi occubere, hanc eadem Althæa eorum soror & principis mater modo iussu ulcisci voluit. Nam quo tempore Meleager

nascebatur,

nascebatur cum Atthea animadvertisset, à Fa-
tis vitam infantis iisdem definiiri spatijs, qui-
bus exarsurus erat titio, quem in cubili ardere
cernebat arreptum subito lignum extinxit, ser-
vandamque magno studio seposuit. Sed hac oc-
casione utendum rata, ob fratrum cædem Ma-
legro indignata fatalem stipitem ignibus consu-
mendum rursus iniecit, quo sensim exardescen-
te, tantâ eodem tempore vehementiâ Malea-
ger toto corpore exastuare cepit, ut malo al-
tius serpente violentâ morte extinctus sit.

Nunc ad Thesei historiam regredior, inter
cuius egregia facinora Principem sibi facile lo-
cum vendicat illustis illa victoria, quam de
Minotauro, supernè homine, infra Tauro, re-
portavit: hujus ortum libro primo descri-
psimus ubi Pasiphae, Minois Cretensium Regis
uxorem, hoc monstrum ex Tauro peperisse di-
ximus. Ut autem quomodo Theseus hoc nego-
tio implicatus fuerit intelligamus, memoriâ re-
petendum est, Minocem Atticis (ut patratam
ab eis in Androgeum filium necem ulciscere-
tur) bellum intulisse, cumque Megaren-
ses prælio superasset, pacique victoriâ Athenien-
ses sub jugum misisset, ut in tributum annuum
certum adolescentum numerum sibi witterent,
quos Minotauro isti in prædam pabulumque
obijciebat. Contingit igitur aliquando, ut
Theseus ultrâ ad numerum illorum accesserit,
qui ad tam barbaram tanienam mittebatur, eo
consilio, ut monstrum suis civibus tam fatale

extero

exterminaret. Locus ubi morabatur, erat Labyrinthus, opus à Dædalo architectatum, tam varijs implicatum viarum anfractibus, ut supra retulisse memini. ut ex ijs, qui intrò pedem tulissent, nemo se extricare exirendo posset. Sed Theseus, ut erat mira sagacitate præditus. jam prospexerat qua ratione huic posset incommodo occurrere: Ariadnæ Regis filia benevolentiam sibi denuerit, à qua filium accepit, cujus ductu, trucidato Minotauro, se Labyrinthi ambagibus feliciter explicavit, & Ariadnam multis sibi jam promissis conciliatam Athenas abduxit. Eam tamen in itinere destituit cum Baccho, eam sibi in conjugem deposcenti, in Naxo Insula tradidit, acceptà vicissim in memoriam beneficij Coronà, quæ deinde inter astra relata est.

Navis qua Theseus in Cretam Insulam evectus fuerat velis atro, lugubrique colore tinctis ferebatur: Ægeo tamen patri promiserat se usum candidis. si victor abscederet; cujus faciendi oblitus est, insolenti abstractus lætitiâ, quam de tam glorioso reditu concernerat: undè factum est, ut pater, qui spem inter metumque suspensus, ejus reditum in horas præstolabatur, viso à longè Thesei filij navigio luctum velis ostentante, morore amens, in mare se demerserit.

Cæterum hæc navis ab Atheniensibus singulari curâ conservata est, velut pretiosum illius victoriæ monumentum, quæ tantam felicitatē

sux reip. attulerat; reparabant in ea magna sollicitudine, si q. id temporum injur. a comp. translat. Unde familiare fuit ejus temporis Philosophis testis Plutarcho, exemplum ab illa rari celumere, cum de medijs loquerentur, quibus in corporum elementariis, eorum maxime, q. accepto pabulo sunt manent, conservatione, natura rerum parens utitur.

Felicio subinde fortuna Theseum excepit, Pirithoum Lapitharum Thessaliæ populorum Regem ingens cupiditas incescit tantum Heroem coram aspiciendi. Ergo prædabundus se in ejus terras immitit, ut eum saltem ad sui defensionem compelleret. Dum variante fortuna utrinque concurritur, an bo Principes sibi mutuo occurrerunt, hæset. nique uterque in vestigio; alter alterus speciem pulchritudinem que demirantes, ut in mutuos amplexus ruerent reciprocum auxilium sibi pollicentes, sicubi alter alterius ope indigeret, sancirentq. amiciciam, omni post tempore sanctissime excolendam.

Pirithous iraque, Theseo in partem laboris veniente, Centauros præus sex illum nuncavit quod Lapithis gravissimis injurijs affectis, eadem etiam essent machinati, in convivio, ad quod eos invitabat, prima nuptiarum die, quas cum Hippodamia contraxerat. Centauri orant populi, qui artem equitandi primi repererant, quam ob causam semi homines & semi equi ab ijs existimati sunt, qui illos equi-

tantes

cantes vidcrant , unde & Hippocentauros ap-
pelabant.

Hunc etiam aff. Etum habuit ex contracta
cum Theseo amicitia Pirithous quod in Hele-
na rapienda eius op. a plurimum usus fuerit,
ut tuo loco dicemus: Hunc etiam coartem in-
dividuum habuit , cum rapturus Proserpinam
iter ad Inferos suscepit. Sed hujus consilij e-
ventus eorum votis non respondit, Plutone,
cujus imperio detenti sunt negotium n. interver-
cente.

Certè multos reperis , qui afferant , Piri-
thoum ad pærem cum Ixione pœnam condem-
natum , Theseum verò , cum reperto fortè la-
pidi insedisset, ut à laboribus, quos in illa ex-
peditione graves exantlaverat, tantisper respi-
raret , tanto vi affixum saxo remansisse, ut nul-
lo unquam conatu sese inde extricare potuerit,
donec Hercules eodem descendens fortitudi-
ne liberatus est. Neque tamen ita feliciter at-
tollì potuit , quin infami vulnere cutem velut
glutine cum lapide pœm coactam amiserit :
cumquè fatofunctus illuc iterum devenisset,
eodem supplicio à Plutone damnatus est quòd
tam temerariè consilio suæ conjugis insidias ad-
ornasset.

Capite præcedenti diximus. Theseum sibi
Hippolytam Reginam Amazonum conjugio
copulasse , ex qua filium à matre dictum Hip-
polytum , aliàs Antiopum, suscepit : Phædræ
deinde Minois filiam uxorem duxit, quæ Hip-
polyti

polyti priv'gni amore capta, cum castissimi
juvenis pudoriam expugnare non potuisset.
amore in eum verso apud Theseum patrem
oblatus per vim stupri innocentem insinulat.
Ille credulus miserum principem à se abegit,
imprecatus ut tantum crimen, quod ipsi per
calumniam obiciebatur, Neptunus digno sup-
plicio vindicaret. Ratum fecit votum Neptu-
nus immisso monstro marino, cujus aspectu
equi exterriti curru, quo velabatur, everso,
miserum per repes & saxa distraxerunt, con-
triveruntque. Quod ubi rescivit malè sibi con-
scia mulier, scelus suum, & crimen fallò af-
fictum apud maritum confessa, gladio se trans-
fixit, Theseo nimiam credulitatem detestante.
Motus commutatione Æsculapius Hippoly-
tum postea ad vitam revocavit.

C A P U T IV.

Historia Castoris & Pollucis

COMMUNIOR Poëtarum sententia obti-
nuit Ledam Tyndari Orbalia Regis uxorem,
post magnam cum Jove familiaritatem duo ova
peperisse, ex quorum altero de Jovis semine
concepto Pollux & Helena ex altero quod erat
à Tyndaro Castor & Clytemnestra prodierunt.
Hoc tamen non impediit quo minus uno om-
nes nomine Tyndarindæ dicerentur, quod ex
eadem matre, Tyndari uxore extitissent.

Duo fratres Castor & Pollux summa animo-
rum conjunctione amicitiam coluere; neuter
dissentias

dissentiebat ab altero, socii semper indidui. Sed solus Pollux nescendi conditione immortalitatis jure fruebatur, eratque Jovi in deliciis & amorous. Cum ergo fratris esset amantissimas summam oratione ab Jove impetravit, ut Castorem etiam filij loco haberet; ita ut à Graecis Dioscuri, hoc est Jovis filij, per excellentiam vocati sint. Jupiter deinde consultum duxit, ut Pollux cum Castore immortalitatem suam communicare veller, idcirco alteris vivebant & moriebantur. donec in signum Zodiaci relati sunt, ubi signum coeleste conficiunt, qui *Gemini* appellantur.

Ad hoc tamen tam illustre gloriæ fastigium nequaquam evecti sunt, nisi postquam heroicis facinoribus tanta laude dignos reddere; quale fuit, à manibus Thesei Helenam sororem raptam liberare; cujusmodi & illed, liberam tutamque à Pyraeis & Prædonibus maritimis navigationem præstare; unde in numerum Deorum maris accessit sunt; fueruntque ex ijs quos vulgò *Apotropaos* dicebant, hoc est, malorum depulsores adeoque agnis candidissimis pro sacrificio placabantur.

Apud Romanos in summa semper fuerunt veneratione, quod eorum opem in extremis necessitatibus experti fuissent, ut in prælio apud Rhegium paludem adversum latinos cõficeret: quibus ideoque insigne templum dedicarunt, eorumque nomina tantum in jurando ut plurimum usurpabant. Usitatum certe solis mulieribus

eribus iurandi a verbis *Acastor*, ut virorum
Anticle vel *Ancel*, id est per adem Pol-
 lucis, sicut per *Acastor*, adem castoris intel-
 ligebant.

C A P U T V.

Historia Orphei.

DE antiquis Carionibus atq; Musiciis mira
 Poeta fabulatur; ut de Amphione quodam,
 qui saxis in murem formam ordinemque,
 ad harmoniam instrumenti quo cantabat, con-
 fluebantibus, Thebarum nania ad fecit.

Magnam sibi etiam Arion gloriam eadem
 canendi arte peperit, ut ex sequenti patebit
 Historia. Hec enim ex Italia in Graciam tra-
 iiceret, videretque à nautis qui nummis suis
 inhiant, sibi necem imminere, non nihil
 spatii sibi gratia loco concedi postulavit, quo
 veluti Cygnus moritutus, suas sibi exequias
 caneret; quod cum impetrasset, lyra ac voce
 tam suavem symphoniam edidit, ut Delphini
 tam gesto concenit magno numero undiq; ex
 fluctibus emergentes, navem circumfiterent,
 in quorum tergora insiliit, ut pradonum in-
 fidias evitaret.

Nec sua etiam spes fefellit: exceptus enim
 Delphini tergo Corinthis evasit incolamis,
 ubi per humaniter a Periandro Rege acceptus est
 eius iussu pradones nautæ gravissimo supplicio
 sunt affecti; sed nec suum etiam Delphino so-
 spitatori primum defuit, qui Deorum volun-

tate

tate in astra relatus est, illius officit intuitu, quo innocentem & infortunatum fuerat persecutus.

De Saryro Marsia multa dicere nihil attinet, qui cum eadem arte supra vulgus aliquid posset, cō vanitatis & arrogantiz devenit, ut cum ipso etiam Apolline pro palma se concertare velle assereret, eumq; præsidenter provocaret. Sed cum turpiter victus cedere coactus fuisset, ipsi, ex Musarum sententia, in iustum temeritatis supplicium vivo, cutis detracta est, ut in Historia Apollinis retulimus.

Similis fuit illa, quæ inter Apollinem item & Panem, montium & Pastorum Deum nata est controversia. Hic cum artem ad numeros inflandi fistulam calleret, inductus à Ruricolis, ut sibi persuaderet neminem esse omnium in orbe universo qui modulando secum conferri posset, tantum sibi arrogavit, ut Lyram Apollinis suæ cedere debere fistulæ iactaret. Accessit Midas Rex Phrygiæ, qui rudis licet & impoliti esset ingeni, ausus est inter arbitres ad ferendā sententiam considerare, à quibus omnibus victoria Pani adiudicata est. Apollo indignatus, stupidam Judicem asinis multavit auribus, ut eum stoliditatem suam dedoceret. Hic idem fuit, qui in delati officii cuiusdam præmium, hunc a Sireno favorem obtinuit, ut quidquid tangeret, in aurum mutaretur; cuius eum voti postea pænitus: cum enim ipsi etiam cibi, quos tangebant, in aurum obduresce-

rent, licet aurea haberet omnia, inediâ pænē
emori cogebatur.

Sed ne diutius iis recensendis immorer,
qui Musicæ peritiâ nomen suum celebrârunt,
communis est omnium opinio, Orpheum, præ-
ter Pœsis & Philosophiæ scientiam, palmam
reliquis canendo præripuisse.

Vocem cum Cychara tam suavi concentu
maritabat, ut fluviorum rapacissimorum cur-
sus fiteret, ventos & tempestates coërceret,
feras immanitate terribiles mansuesceret, ar-
bores etiam ipsas & rupes ad saltum adgeret.

Sed nunquam illustrius artis suæ specimen
edidit, quam cum Eurydicem uxorem ab infer-
ris revocavit. Hæc Aristæum, Regem Arcadiæ,
vim pudori suo molientem fugiens, serpentem
fortē calcavit, cuius lethifero morsu interierat.
Orpheus coniugis vices miseratus, ad infero-
rum usque adyta penetravit, ubi incredibili
cantûs suavitate Plutonis & Proserpinæ animos
ita demulsi, & quidquid ibi terum erat ac in-
humanum, sic delinivit. ut Eurydicem secum
revocaturam abducere sit permissus, eâ lege. ut
secururam à tergo coniugem, donec terras at-
tigisset, non aspiceret. Sed cum moræ impa-
tiens, & amore victus, incautus retrospexis-
set, an verè sequeretur. rursus ad hygem ob-
lata est. Ergo concepto ex tanta calamitate
mœrore gravissimo, cœcæ vitam agere sta-
tuit, & omni erga famulæ amoris renuntians,
alios etiam in suam sententiam pertrahere co-
nabatur

nabatur. Quotanti in sibi odium apud mulieres in Thracia confluxit, ut ab iis discerptus sit, cum festa Bacchi pro more in furias effusa celebrarent. Sed in Cygnum deinde mutatus est, eius Lyrâ inter astra locum occupante.

C A P U T VI.

Historia Iasonis & Argonautarum.

PELIAS Rex Thessaliæ, Iasonem nepotem suum educandum suscepit, in quo cum rarè indolis excelliquè animi indiciâ observaret, veritus, ne paternam Regnam, quo ipse potiebatur, repesceret, ut hoc se timore liberaret, ad aureum vellus auferendam iussit eum navigare.

Memoriâ repetendum, quod supra diximus de Æta Rege Colchidis, qui hunc thesaurum in Luco Marti sacro asservabat: adhibitis ad custodiam ingentibus Tauris eripedibus, horrendas flammâs naribus exsufflantibus, præter Draconem inusitatæ magnitudinis, aliosq; armatos comolures, qui dentibus Draconis in terram excidentibus procreabantur.

Iason ut tantum opus exequeretur Argo im mandatis dedit, ut sibi navem appararet, quæ ab Architecto nomen sortita est: ligna ex Nemoze Dodonæo petebantur cuius ipsæ arbores editis oraculis celebrabantur; quâ virtute in excelsis trabibus remanente, sermocinari etiam ipsa navis poterat, & verba facere nonnunquam audiebatur.

Navigationis comites ultrò se ad tam illustre facinus gloriæ aviditate adiungentes habuit Heroes ex Græcia nominatissimos quales fœre Hercules, Theseus, Castor & Pollux, Orpheus Typhis. Lynceus, aliqûe, qui *Argonautarum* nomen assumpserunt: Typhis ad navis sedebat gubernaculum; Lynceus, qui oculorum acie valebat acutissimâ, syrtes scopuloq, subandis latitantes, ne navis illuc impingeret, præspiciebat: Orpheus cæcu & Cyhara labores navigationis & rædia sublevabat: Sed cæteris oneri erat Hercules, graviq, incommodo, tum quia pondere corporis navem pene ad fundum deprimebas, tum etiam quia plurimam annonæ absumebat. Accedebat quod remum suum identidem frangeret. Sed percommode accidit, ut eò tandem liberati fuerint, evento quodam exæterorum vota secundante. Cum Hylam, comitem sibi charissimum, siti pressos vehementi, misisset in continentem, ut recentem sibi aquâ afferret, Hyla in fontem unde haurire volebat delapso, rumore in navi percrebuit, eum à Nymphis raptum esse. Hercules ergo relictis socijs comitem quaesiturus, profectus est. Ex hoc casu ortum duxere illa festa, quæ in illa regione celebrabantur; quibus incolæ per avia, & devia sylvarum Hylam inclamantes discursabant.

Interea varijs incômodis Argonautarum patientia inter navigandum exercebatur. Ingens subêre periculum, cum per Symplegades agrè admodum

admodum penetrarent, quæ Cyanei scopuli nominabantur trans Bosphorum Traciæ, in ipso Ponti Euxini ostio, quæ coire, & intercludere transitum videbantur. Sed tandem salvi in Colchidem appulère.

Jason ratus Medæ Regis filix favorem sibi cùmprimis fore perutilem, in ejus se benevolentiam insinnavit, quæ magicis artibus & incantamentis, quibus valebat plurimum monstra ad custodiam Aurei velleris disposita gravè sopore oppressit, quo deindè feliciter, ille positus est.

Patrato facinore Jason sibi fugâ consulere debuit, cùm Medea, quam & in conjugem accepit licet tam experta omnis humanitatis foret, ut Absyrtus fratrem, secum assumptum discerpserit, artibus per viam late dispersis, ut Ætha patre, qui eos insequebatur, ijs colligendis distracto, haberent otium quo se commodè subducerent.

Vix in Thessaliam venerant, cùm Æsonis socii gratiam occupatura, eum suis incantationibus & præstigijs jam decrepitum primæ juventuti restituit, odium deinde ultura, quo Pelias eos persequabatur, cupiditatem ejus filiabus injecit, eandem artem in patre, iam extrema ætate confecto, experiendi. Et iam persuasæ, patris membra in minutas dissectæ partes, cum herbis ab ipsa acceptis in aheno decoxerant; sed eventu spem evertente, fraudem demum agnovère, non sine ingenti dolore,

quod tam crudeli morte proprium patrem iustulissent.

Vivebat interim cum Jasone conjugē suo Medea conjunctū illū, ex quo jam duas proles susceperat. Sed Jason Corinthum profectus, annūquē pertransit, cūm Creontis Regis aulam frequentaret, Creusæ principis amore captus, cum sibi conjugem adiunxit, beneficiorum oblitus, quibus Medea obligatus tenebatur.

Medea injuriam ulcisci statuit, & hanc mutationem sibi non displicere simulans, novæ sponsæ capsulam, monilibus, alijsq; rebus pretiosis refertam transmissit in gratulationis speciem, ob felices cum Jasone nuptias celebratas. Sed erant omnia tot maleficiis, fasciniisque illigata, ut apertâ arculâ ignem evenerit, quo universum palatium, cum sponsa & Creonte patre, miserabili incendio conflagravit.

Jason maleficij pœnas repetiturus ad Medeam advolat: præstolatur illa impetrita, in ejus oculis prolem utramque ex eo susceptam iugulat; deindē in binos Dracones præfigijs advocatos insilit, à quibus per aëra Athenas translata est, ubi Aegeo Regi nupta, Medus ex eo peperit. Cūm Theseus veneno tollere quævisset, in fugam cum Medæ filio compulsus, in illam partem Asiæ se transtulit, quæ nomen

ab ea sortita est, ubi reliquum
vitæ exegit.

CAPUT

CAPUT VII.

Historia Cadmi & Thebana Civitatis,

AGENOR Rex Phœnicie Europam filiam à Jove raptam, ut in lib. 1. cap. 3. retulimus, cum ingenti dolore intelligens, Cadmum filium in varias orbis Regiones ad eam inquirendam dimisit cum imperio, ne unquam, nisi ea reperta, in patria compareret. Cadmus diversas provincias pervagatus, cum ne vestigium quidem illius reperisset, animi debius Delphos concessit, quid sibi agendum esset, Oraculum consulens. Hinc responsum talie Bovem ipsi obviaturum, à quo designandas locus, ubi domicilium figeret, & novam urbem excitaret: porro Bovis occursum, Boœtiæ nomen, dedit Regioni. Deos igitur sacrificio placandos ratis, locos ad Dircem fontem aquatum misit, ubi à Dracone ex improvviso impetiti in prædam belluæ cesserunt. Cadmus inops consilii, à Minerva in speciem erectus est, iussuque ad conficiendam Draconem illum proficisci, & excussos dentes in terram seminare: quo facto ingens hominum armatorum exercitus ex illo semine prodijt: qui statim mutuis sese vulneribus conciderunt, quinis tantum sortem meliorem el gentibus; qui Cadmi obsequiis volentes se addixerunt, & ad condendam Civitatem, patriamque, incolis frequentandam, suam operam liberaliter obtulerunt.

Ita Thebana Civitas edificata est: ubi plures annos regnum obtinuit, numerosa prole auctus. Inter quas Ino, Semele Bacchi mater, & Agave, quæ in consortio Menadam aliquando in furias acta, Pentheum filium, hos enormes ritus carpentem interfecit.

Cadmum deinde cum tota familia gravissimæ calamitates excepere: ita ut urbem suam Amphioni invadenti cedere sit coactus, qui postea ad lyre modulos Civitatis mania extruxit, & cum uxore ad I lyricos; se recepit, ubi ex voto in serpentes ambo sunt conversi.

Hic silentio præterire non debeo Civitates Th. harum nomine plures antiquitus extitisse. Nam inter alias una fuit in Cilicia Andromache Hectoris conjugis natalis, quam Græci ad obsidionem Trojanam proficiscentes ferro flammæque exciderunt. Aliam Ægyptus habuit, reliquis amplitudine celebriorem, & centum portis insignem, quæ Provinciæ Thebaidi nomen fecit, tot olim Anachoretarum cœnobij frequenter. Omnes tamen famâ gloriæque superavit, quæ in Bœotia sita est, sive ob maxima bella, quæ ibi gesta sunt, sive ob Heroes illustrissimos, ut Epaminondas, Pelopidas alioque, quos Græcia ad semp. æternum decus protulit; tum vel maximè: quod natalis fuerit Baccho, Herculi, Pindaro qui inter Pœtas Lyricos principatum obtinuit. Præfulerant hujus felicitati apiculæ, quæ infantis in cunis jacentis, os certatim in volantes, mel in puelli labijs

labijs posuisse memorantur, Prælagium etiam futuræ gloriæ fuit, quod diem ejus natalem Nymphæ, cum Pane aliisque accolis festâ lætitiâ celebrarint. Ipse Alexander Magnus tanti virum fecit ut cum Thebas militem libidini diripiendas; traderet, Pindari domum servari voluerit, iisque omnibus parci, qui ex ejus familia essent oriundi.

C A P U T VIII.

Historia Oedipi.

LAUS Thebarum Rex, ductâ in conjugem Jocastâ Creontis Thebani Divitis filâ, ex Oraculo futurum intellexerat, ut a prole ex illo matrimonio suscipienda occideretur; Mandavit itaque Jocastæ, ut fetus omnes à primo statim ortu suffocaret. Sed cum Oedipum peperisset; tam barbarum facinus execrata, militi jugulandum dedit, qui & ipse innocentis puelli commiseratione motus, plantulas perforare satis habuit, vimineque trajecit, ad Cytheronis montis arborem suspendit, brevi, ut putabat, inediâ moriturum. Ceterum cum Phorbas Potybij Corinthiorum Regis pastor, illac iter faceret, audito vagitu accurrens puerum servavit, in quo cum raram pulchritudinem futuræ indolis indicem observasset, eum Regniæ domus suæ magni muneris locò donavit, à qua filij locò magno studio eductus & a pedibus ex vulnere tumentibus Oedipus est appellatus, quæ vox Græca plantarum tumorem latine significat.

Grandior deinde natus ætus, se Polybii filium non esse, ut putaret, intelligens, de patre oraculum consuluit, a quo edoctus se in Phocide reperturum, iluc cecidit, ubi Carum Patrem in exorta fortè, in populo seditione campefenda laborantem, incedens interfecit, cumquè de patre nihil certi compârisset, Thebas revertit,

Interea Jmo adversus Thebanos odio stimulata, monstrum immisit Sphingem, cuius caput puellæ, corpus canis, alæ volacris, angues Leonis, cauda Draconis similitudinem referebant. Hoc monstrum scopulo, vix imminenti insidens, insolubilia ænigmata pœtereantibus proponebat, & quotquot dissolvere non poterant, interficiebat. Hinc magna per Regiam undiquè populatio, aditu jam propè omni ad Civitatem intercluso. Oraculum respondit, ita in satis esse, patriam à tanta calamitate non prius liberandam, quàm propositi ænigmatis sentus ex vero redderetur; quodnam videlicet animal mane quadrupes, meridie bipes vesperti tripes esset. Creon qui Laio mortuo Regnum occupaverat, totâ Græciâ publicavit, se quæstionem solvendi, Regnum simul & Jocastem Laij viduam cessurum. Oedipus gloriæ cupidus sese obtulit, & ænigmatis nodum ita dissolvit, ut hominem esse interpretaretur, qui mane, id est, in vitæ exordio manibus & pedibus reptando, ac veluti quadrupes incedit: Meridie, in firmiore scilicet ætate, ubi vis ei

ac robur accessit, suis insitit pedibus, & incedit bipes: vespere domum, ingravescentibus jam annis, languentibusque ætate viribus, baculum veluti pedem tertium assumit sicque incedit tripes.

Sphinx hanc solutionem tam ægre tulit, ut alisso ad rupem capite se into fixens, patriæ magnam quierem attulerit. Oedipus verò in præmium Regno adnotus, ex Iocasta, quam suam: ille matrem ignorabat, duos filios, Etheoclem, & Polynece; totidemque filias, Antigonam & Ismenem suscepit.

Sed hac felicitate brevi post deturbatus est. Nam Diob Laïum crudeliter trucidatum, nondum placati, postem in Thebanos immittere, quæ, ut Oracula prodiderant, non nisi cædis auctore in exilium relegato, debebat extinguai. Ergo in auctorem sit diligens inquisitio, & tandem per Necromantiam, Oedipus facinoris reus esseprehenditur.

Oedipus compertâ eorum, quæ contigerant, veritate, incestas cum matre nuptias detestatus, tantorum à se scelerum poenam repetens, utrumque sibi oculum effudit, & voluntario exilio peregrè proficiscens, Etheocli, & Polynici filijs Regnum reliquit.

C A P U T IX.

Bellum Thebanum.

HOC bellum amplissimam veteribus Pœtis suggessit materiam, in quo stylum suum

egregiè exercebant, ut e Latinis Statio, qui libris quoddecim illud complexus est; & e Græcis Antimacho, qui ætate Platonis hæc super re 24. libros conscripserat, quibus tamen sola obudionis illius celeberrimæ præludia, & apparatus recensuit. Nos bellum a suis principis repetamus.

Erheocles, & Polynices ex Oedipo fratres, ne parte Regni singulis attributâ, velut corporis in membris æsteti vires attererent; utriq; excedere iudicârunt, si in diverso imperio præessent alternis, & in orbem quottannis mutandis. Regnando succederent.

Erheocles igitur, ut nativitatis ordine, ita & dignitate primus regnavit: sed anno imperii evoluti, tanto gubernandi amore inescatus fuit, ut sceptrum sibi ab altero è manibus eripi pati non posset.

Polynices armis occupaturus, quod ius & ratio ipsi concesserat, urbem obsidione cingere statuit, Adrasto, Argorum Rege in belli societatem advocato, quorum jam foelera intierat, ejus uirâ in conjugem acceptâ. Nec Adrastus genaro defuit, sed collectas ex toto Regno copias, & acceptos à confœderatis sibi principibus subsidiorum manipulos, in suppetias misit.

Thæbis è contra ad egregiam omnia defensionem parantur, & Thæstias artis Magice percitus, Martem faventem pollicebatur si cæmen Menæceus Creontis filius, & ex Cadmi
postea,

posteritate ultimas, suam pro salute patriae vitam sacra faceret. Durius erat conditio, quam ut Creon ad eam descenderet. Sed Heros fortissimus urbe egressus, in omnium è mœnibus prospectantium oculis gladium sibi per viscera transadigit, patre nequaquam obtridente.

Fidem oraculo fecit consecuta Thebanorum in suis adversus obsideutes eruptionibus felicitas, Argis omnibus ad interuicem delectis, ex quibus solus Adrastus superstit. Inter cæsos celeberrimus fuit Hippomedon; qui Gigantia corporis vastitate spectabilis insculptam Argi toto corpore oculari imaginem ferebat in Cypso, solo aspectu formidandus.

Eandem fortunam expertus est Parthenopeus ejus laudem hoc uno absolvam encomio, quod moribus, & imperio matrem exprimeret Atalantem, Principem inter Argos sœmnam, quæ jaculando currendq; magnam sibi famam conciliaverat; tam excelsa supra sexum animi magnitudine eminens, ut nullum de nuptijs cum ullo contrahendis sermonem admitteret, nisi cum aliquo ex ætatis illius Heroibus, à quo in exercitationibus illis vinceretur. Quod Hippomenes præstitit, sed quia in veneratione Cybele debita, nescio quid neglexerant, alter in Leonem, altera in Leenam conversa est.

Pari factò Tydeus periit; habitu quidem corporis infra mediocritatem, sed qui animi excellentia & generositate, hunc qualemunque defectum compensaret. Cum enim ad Etheoclem

etiam de præteritionibus Polyneis tractaturus abigatus esset, indignatus se etiam agere, re-
 int. Ad ad castra reversurus singulos aulae The-
 bane Duces in arnam provocavit, secum eo-
 pagæ genere certaturo, quod ipsi eligerent;
 omnesq. præstravit quosq. et a eam subire ausi
 fuerant. Hanc suæ gentis ignominiam non fe-
 rentes, ex fo. illis nris quinquaginta ad trocidan-
 dum permissi. Tydemon intervehat terent
 quos & cecidit omnes præter unum, quem ad
 Polyneen situm e adis nomen meolum non
 resic. Sed ut est fortuna bellorum instabilis,
 telo huius nullo post intra pedis excepto val-
 neratus est, cupis mortem vindicaturus Am-
 phiraus, militem qui telum emiserat, detun-
 cavat, & caput moribando detulit, quod, velut
 oestro percitus, dentibus laniavit, excussit in-
 quæ cerebrum avide deglutiit. Tante inhu-
 manitatis indignatione, Minerva a teo com-
 mota est, ut promissam immortalitatem antea
 barbaro negaverit, translatò ad situm ejus
 Diomedem beneficio.

Amphiraus artis Magicæ peritus, Dux &
 ipse in exercitu non ignobilis certo sibi illa in
 obliuione occumbendum prospiciens, latebras
 quaesiverat, ne illic profusci cogeretur. Sed
 ab uxore proditus, & exercitum sequi ab Adra-
 sto iussus, horrendo mortis genere vitam ter-
 minavit: miserum enim sagam medicantem,
 cum curru quo vehabatur, ingente hiatu de-
 hiscens terrâ absorduit. Sed postea Diis ad-
 scripsit

scriptus Oraculis tota Græciâ nominatissimus
evasis.

Tanden singulari inter utrumquè fratrem
Echêoleum & Polynicem certamine controver-
sia omnis decidi debuit in quo mutuis vulneri-
bus ambo ceciderunt. Nequè; tamen horum san-
guine tanti belli incendium extingui potuit,
ipse ex Orco faris locustillum orca, ærant,
ubi ab Antigona senore tumultum erat utri-
usquè cadaver, quarum operâ Malus Granata i-
bi exerevit, unde sanguis manabat uberrimè,
in signum odij immortalis: injectis de nle in
eundem rogum cadaveribus, flamma se divisit
se dicitur, tanquam inimicitarum particeps
omni conatu ad vivendos ignes frustra adhibi-
to: ita ut cadaver Polynicis sepelari debuerit,
seorsim tumulandum.

C A P U T X.

Historia Antigoni, & belli Thebani

Prosecutio.

CREON, qui voluntariâ abdicatione Oedipo
Regnum tradiderat, hoc cum liberis mor-
tuo, revoluti fasces imperij cum summa rure-
sum potestate cepessit; Regno igitur restitutus
hoc primò curavit, ne sepeliendo Polynici
locus daretur ullus, volens eum à canibus, &
feris laniari, qui pietatis oblitus, externo mi-
lite patriam occupasset.

Nemo tamèn minus Antigonam demortui ger-
manam deterere potuit, quominus silentis
noctis

noctis beneficio in terram clanculum defoderet
Sed comperta fraude cadaver effodi Rex inhu-
manus voluit, & volucribus exponi laudandum;
quod cum Antigona, iterum pararet subducere,
ab exploratoribus capta, sententiam accepit ut
viva sepeliretur, cujus executionem elius laqueo
faucibus prævenit.

Pænas dedidit tantæ atrocitatis barbarus: quo
enim tempore hæc gerebantur, Hemon ejus fi-
lius, Antigonæ Amasius, quam & sibi in con-
jugem brevi post futuram designarat, futurus
ad inferos amice comes, sibi ferro vitam ade-
mit, & Euridice Creontis uxor, doloris ex filij
morte impatiens, sibi pari insania violentas
manus attulit.

Atque hæc materia fuit, de qua Sophocles
tragediam conscripsit, quâ coram populo A-
theniensi exhibita, tantum applausum tulit, ut
Samum Insulam cum imperio administrandam
in laboris & industriz præmium acciperet.

Sed de Argis videamus, qui & spe obtin-
dæ Civitatis, & desideratis laurum quam plu-
rimis, omnem latè planitiem prope Thebas ex-
forum cadaveribus operam reliquere. Quod
orat, in illa præsertim hominum cecitate la-
mentabile; putabant miserorum manes à Cym-
ba Charontis tam diu excludi, & diuturnâ ex-
pectatione suspensos languere, donec eorum
corpora sepulchro donarentur.

Adrastus ergo cum Creonte per Legatos
egit, ne vellet extremis hisce officiis mortuos,
defraudari.

defraudari: sed nihil preces nihil pietas ad
em Mandam barbarianimum valere. Adrastus
ad belli remedia conuersus, cum hosti poten-
tissimo armis expugnando impar esset, The-
sei Atheniensium Regis ope implorata validis-
simum coëgit exercitum, quo tandem id effe-
cit, ut caesorum cadavera terræ mandarentur.

Solus Capaneus hoc beneficio exclusus, di-
uiso à cæteris rogo conflegit, quod ob blas-
phemias Iouis f. mine iactus ideoque Iouis de-
votus esset. Sola Evadne uxor ei non desuit,
quæ preciosissimi velut ad triumphum exorna-
ta vestibus, in ardentem regum se simul conie-
cit, raro ad posteros fidei conjugalis exemplo,
post fata etiam superstitis.

C A P U T XL

Historia Tantalus & Pelopis filij.

QUO tempore Agi cum Thebanis variante
utrumque fortunæ aleâ præliabantur, eo-
dem alibi Tantalus Rex Phrygiæ & Tantalidis
ejus nepotes, variis casibus exercebantur.

Impiëtas hujus principis tantarum calamita-
tum origo fuit nam cum Iove natus esset, &
die quadam Diis per orbem divagantes ad ejus
palatium honoris, & hospitij gratiâ divertis-
sent, inter alia fercula Pelopis filij, membra-
tim concessi, carnes comedendas apposuit, ut eo-
rum divinitatem experiretur.

Illi verò à nefandis epulis abstinere om-
nes, unâ Cerere exceptâ, quæ, ut fame præ-
mebatur,

in batur, pueri hamerum detoravit; alij commiseratione moti Principem adulescentem vivis restituerunt, rediit per Mercurium ab inferis aëra singulisq; membris in pristinam formam compositis; hamerum tamen eburneum in alterius a Cerere absumpti locum sub tituere, caput attrita morbi quolibet continuo curabatur.

Tantalum verò impie crudelitatis reum, ad Inferos detraxerunt, ubi medias inter undas, copiamque fructum, quos necquicquam capere nititur fame sitiq; insatibili & immortali cruciatur. Alia vide lib. precedenti, capite ultimo.

Elliam antea susceperat nomine Niobem, quam sua vanitas & superbia perdidit: cum enim innumeram sobolem rara fecunditate genuisset, eo devenit arrogantia, ut ipsi etiam Latonæ se præferret, Mulieris temeritatem Apollo, & Diana non ferentes, liberos ejus omnes, unâ Chloride excepta, sagittis effuderunt, ipsa triduo & moerore emacuit; undè nra occasio, eam in fixum obdignasse, sub illa li.

Pelops relicti Phrygia in Elide n se contulit ubi formæ Hippodamiz, Oenomai Regis filiz, captus, eam sibi conjugem designavit. Verùm Oenomaus, Oraculo edoctus fore, ut Genetrigladie interficeret, hanc suæ proci conditionem, imposuerat, ut qui nuptijs suæ potiri vellet, secum prius ceculi certam ne contenderet, & victus morte plesteretur.

Nec

Nec legem Pelops nec fœvit, sed a'eam certaminis sibi rursus induit: à hic maxime utendum ratus, multa et in florum collatione, Myrtilum Oenomaë Antigoni sibi demeruit, qui e'asus odi ar'ne o'c'it' axes d'el'osuit, et in medio cursu rumperentur. deturbato s'esso Oenomaë, qui labendo cerv'ces fregit, & Regnum Pelopi cum Hippodamia filia reliquit. Hic imperio potius, longè latèq; gloriam suam extulit, & Pelopon'so, quam hodie Moream dicimus, non en'ndidit. In Atreo tamen & Thyestis filijs infelix fuit; quamvis Agamemnon & Menelaus, ex Atreo nepotes. qui illa ætate nominis gloriâ floruerunt, hanc labem utcumq; compentârunt, ut infra videbjmus.

C A P U T X I I

Historia Atrei & Thyestis.

Odiū implacabile, quod hos inter fratres intercessit, tot tragœdias excitavit, quas singillatim enarrare proximum foret, Thyestes in hoc unum intentus, ut Atreo quomodocunque displiceret, ejus uxore per adulterium pollutâ, in tutum locum se recepit. Hinc Atreus Thyestis liberos jam lux fecerat potestatis; & simulatâ præteritarum offensarum oblivione, ad convivium invitat, in quo aquâ utriusque gratiâ, amiceq; omnem controversiam dirimerent, componerentq;e. Thyestes haud gravate adfuit, ut qui ivavillimo liberos a'pectu frui vehementer percuperet. Sed sibi atâ
mensâ

mensâ. Atrens loquorū capite, r scissâq; man-
nus ei ostendit, eddiditque nullas i si in mensa
carnes ministratas, quon ex disiectis eorum
corporibus. Poëta ut tanti ruz elum attenta-
tem nobis ob oculos posuerit, afferunt Solem
rerandâ illio facie el secuturum vastus Ori-
entem iter reflexisse, cum ille manissim ho-
minis facinus detestantem.

Et ut aliud ex alio crimine nascitur, cum Æ-
gyshtus Thyestis nothus, quem fama mortui in
vulgaverat (fuerat enim reris in siua expositus,
sed a capris ibidem enutritus, unde & Ægy-
sthus dicitur) iam adoleverat; cujus operâ
furibundus pater uti voluit, ut conceptam in
Atreem rabiem satiare. Ægyshtus patris in ju-
rias vindicandas cupidè amplexas. fuso Atrei
sanguine manus intinxit scias, filium ejus Aga-
memnonem à Trojana reducem eludione, à
proeria uxore Clytemnestra, quâm corruperat,
proditum, nefarie e medio sustulit.

Dicemus alibi, quemadmodum Orestes pa-
tris Agamemnonis mortem sit ultos, cum Ægy-
sthum patris licarium interfecit, soluto etiam
in propriam matrem furere, ob perniciam in
virum exercitam

C A P U T XIII.

Historia Progne & Philomela Sororis,

CASUS etiam tristissimos hac Historia com-
plectitur, ideoq; non minus quâm praece-
dentes à Poëtis celebratur. Progne Pandionis
Athe-

Atheniensium Regi filia, ex Tereo Thracie
Rege, Principem nomine, Iyn, suscepit. Con-
tingit si bindē ut Tereum Athenas cogitantem
rogaret vehementer, ut Philonelan. sororem,
cuius videtur annū 15. et. pū tate tē rebatur, secum
deduceret. Hanc cum a Pardone parente non
difficiliter impetrasset, in vinere corripit, &
ne tūc obsecrationem aperiret, arguam ei pra-
fecit, inclinatq; carceri abscondit, rumore
peruigato, ipsam casu quendam, quem i se su-
g. ba, perijisse. Philomela interim. radio car-
ceris afflita, rorū omnem, uti gesto fuerat, in
tela proprio sanguine descriptam, ad Progenem
sororem transmisit.

Hac conceptum dolorem, & calamitatem
sororis natura, tantisper d. ssum avit, donec fe-
fio. O giorum appetente, inter bacchantes se
miserat, quibus in rebam conversis, hac oc-
cassione in enrem se libidinem effundendi,
grati nē q; impūne permittabatur: valuit ad
traidē. illa simulatio: illa sororem exsolvit
vinculis, & simulambae in Iyn, unicum Te-
rei filium iuvant, & in tūc sū comminutum in
ferentem parant, ipi propter dio apponendum.
Non dū tūc in pū m fecit: siquidem Tere-
us conspecto pūlli copit, ad exterrum illato,
si i mortem videret, nisi, ut habent tabulae.
Progne in Hircanem, Philomela in avem sui
nemiois, ex Deorum commiseratione fuissent
transmutata; uti & parvus Iys in Phasianum,
& Tereus in Upupum, qui quā hūc finem
quiritans

queritans clamabat *pu pu* hoc est ubi bi? Gorgias tamen apud Aristotelem l. b. 3 Rhetoricorum, existimavit, Philomelam in Herundinem & Plogem in L. leiniam convertam fuisse.

C A P U T XIV.

Historia Regum Trojanorum.

TROIA inter omnes Asiae minoris Civitates celeberrima, cum magnificentia & opulentia, tum bello dum cum Graecis habito, ad perpetuam non inis famam inclauit.

Sita erat in Phrygia regione: quae ad Aegaeum mare pertinebat, non longe ab Helles ponto, Chersonesus ex opposto respiciens: hinc in Tenedum Insulam prospectus erat, quae in exitu maris Aegaei fauces Hellespontum occupabat. Moenia alluebat Scamander, fluvius, qui in monte Ida origine, junctus deinde Simoeonti ad Sigei promontorium in mare se exonerat. Primus ejus conditor dominusq; Dardanus fuit Jovis ex Electra filius, qui Jaso fratre interfecit, patriam cedere coactus, in Phrygiam se recepit, ubi Teucris finem in axorem accepta, in illa Regione rerum positi sunt, quae ab illis apocliationem mutata, alias *Teucris*, alias *Dardania* dicebatur, eodem in Metrocolim Trojam, successu temporis, derivato, Inciderunt haec Trojanae gentis principia in tempus, quo regendis Isaacitis, Moyse successit Josue. annis ante Romam conditam circiter sexcentis, 40 v. 50 postquam Majoris Asiae imperium ad Assyrios devolutum esset. Dar

Dardano successit Erichthonius filius, qui Troiam filium sibi successorem constituit: ab hoc Urbs Troja, Regnum autem Troadis nomen accepit.

Inter alios Ganymedem genuit, quem Jupiter postea rapuit; item Assaracem parentem Cappyos, cui natus Anchises. Hic ex Venere ad Simoëntis fluvij ripas Æneam suscepit. Inter omnes verò Trois liberos Iulus eminebat, qui Regno Paterno adnotus, Trojam majori splendore auxit, undè & Ilium vocata est.

Laoco filius & hæres fuit Laomedon: qui Neptuno, & Apolline elocata operâ juvantibus, ut lib prioris Cap. 5 diximus, Trojam nominibus circum cinxit; sed cum eorum spem, negatâ quam adpromiserat mercede elusisset, multis ærumnis appetitus, Dijs violatam si tempe ulciscantibus, pœnas dedit gravissimas, & ijs urgentibus filiam Hesiônem monstribus marinis obicere coactus est. Superiùs etiam admixtæ in Herculem perfidiæ meminimus, qui Hesiônes in libertatem asserendæ negotium suscepit, pari sceleris pœna consecutâ. Nam Hercules collecto apud amicos principes exercitu; & Telamone sigillatim Salaminis Insulæ Rege, Ajacis parente, in belli societatem advocato, Laomedontem bello aggressus interfecit, gazas ejus omnes diripuit, Hesiône Telamoni in conjugem datâ, ejusque filio in captivitatem abducto, qui tamen Iyetro à subditis perfoluto

postea

postea dimissus, nomen Priami, quod redemptum græcè senat, retinuit.

Priamus imperio restitutus, Regno suo alias adiecit Regiones, & reparatis, quæ temporū injuriā conciderant, Trojanis mœnibus, di. & q; circum aggere, ac erectis multis propugnaculis, urbem quæ ea tempestate Pergama dicebatur, novo splendore exornavit.

Hecubam Traciz Regis filiam uxorem duxerat, ex qua plures suscepit filios, nominatim Hectorem, Politem, Deiphobum, Helenum vaticinijs clarum, Troilum, Paridem, & Polydorum; ex ejus filiabus illustriores tuere Polyxena, Cassandra, & Creusa: aulam habuit gloriā, & magnificentiā celeberrimam, vitamque ad extremam usque senectutem fortunatā traduxit. Fatorum tamen inclementiā, ea sibi semi doluit eripis, quæ habuerat jucundissima: in ejus enim oculis Troja funditus eversa est, quæ annis tantum trecentis steterat. Casus tam funesti historiam videamus.

C A P U T XV.

Historia Paridis.

HECUBÆ Paridem, qui & Alexander dicitur, in utero gestanti, per speciem obijciebatur sapē ardentem faciem se ferre, quæ bellum aliquando in patria accensurā esset, solo incolarum omnium sanguine, exitioque resanguendam.

Ideoquē vix lucem aspexerat, cū Priamus Archelao

Archelao militi in silva feris obijciendum tradider, ut imminentem patriæ pestem averteret.

Sed mater viso pulcherrimo Pussione, molliori consilio, pastoribus in Ida monte sollicitè educandum clam commisit Educatio tam vilis & á Regia conditione tam aliena, sopire non potuit egregios illos spiritus, quos ipsi natura cum sanguine indiderat. Nam ut primum adoleverat, animi magnitudinem, prudentiam, & æquitatem Rege dignam, in omnibus præferebat. Nihil in eo puerile præter ætatem, nihil rusticum, præter cultum corporis, in ipso notabatur; ita, ut á Janone, Pallade, & Venere dignus sit judicatus, qui ortam inter ipsas controversiam suo arbitrio dirimeret. Litis materiam dederat in Pele cum Thetyde nuptiis, pomum á Dea Discordia in medium projectum adjecta inscriptione: *detur pulcherrima*, Sed Paris Veneris captus illecebris, quæ pulcherrimam soeminarum illi uxorem promiserat, pomum ei adjudicavit, neglectis opibus, quas Juno pollicebatur, & contemptâ, quam Pallas offerrebat, sapientiâ: quo facto, Deæ utriusque odium in se suamq; gentem accersivit.

Nata est subindé alia occasio, ubi, qualis esset, se præstinit. Convenerant ad Trojam ex patriæ nobilitate illustrissimi quique ad lusus quosdam Palæstricos, in quibus de victoria singuli concertabant. His imminutus, in terram dejecit, quotquot se se illi obtulerant: Hector ipse Priami filius suas cōtra eum vires expertus,

manus dedit, sed tanta indignatione commotus ut Paridem ex specie velut agrestem despiceret & mortem intentaret, nisi Paris nescio quæ crepundia, à Matre Pastori suo nutritio olim tradita, ostendisset, quibus se Germanum ejus esse aperuisset.

Rex Priamus, qui ejus in certamine fortitudinem industriamque cum stupore spectaverat, incredibili gaudio perfusus de servato sibi tali, tantoq; filio, eum amplexus, in palatium duxit, ubi cultum & cœnitatum Regio dignum Principe ei attribuit, vaticiniorum jam oblitus, quibus eum oracula functum aliquando patriæ funnrum prædixerant.

Cum autem nihil, nisi magnum appeteret, aulae delicias brevi pertractus, classem viginti navium apparavit, specie quidem repetendæ in Græcia Hefiones amicitæ suæ, aliâ ab Hercule raptam jam Telamon habebat; revera ut suggestum sibi à Venere consilium de rapienda Helena exequeretur, quæ Castoris. & Pollucis soror Menelao Spartanorum Regi in Peleponeso nupserrat. Itaque Spartam recta contendit, ubi agente clam Venere omnibus humanitatis officis exceptus in aula morari sine ulla suspitione permissus est, cum Rex interea negotiorum causa ad Cretam Insulam navigavit.

Non potuit illa Regis humanitas prodicionem impedire, quam Paris iam diu animo, designaverat, nam & Helenam occultis iam colloquiis sibi demeritam, occasione opportunè usus,

Tro-

Troiam abduxit; licet dissentiat Herodotus; sic enim Dares, & Dictys referunt, qui de Trojanæ obsidioni interfuere, & illius temporis Historiam complexi sunt.

Priamus filij consilium non improbavit, sive ob recentem memoriam injuriarum, quibus à Græcis captus affectus fuerat; & Trojanæ cladis, regnante Laomedonte, ab eis acceptæ; sive quod speraret Hecionem sororem ex eorum manibus hac via liberandam.

CAPUT XVI.

Græcorum adversus Trojanos conspiratio.

AGAMEMNON Mycenarum Rex in Peloponneso Argis vicinus Menelai partes inter primos suscepit: erant enim, ut cap. 12. retulimus, Germani ex Atreo, à quo & Atrides dicebantur. In hoc ergo laborare debuit, ut Principibus Græciæ proponeret, quantum dedecus hoc Paridis audax facinus toti genti suæ attulisset. In unum deinde omnes locum ad deliberandum convenere, & omnium provinciarum vires sub imperio Agamemnonis cogendas esse decreverunt, ut tandem injuriam vindicarent: præstitit deinde à singulis iurjurandum quo se adstringebant, non prius arma deponere, quam à Trojanis meritas poenas exegissent.

Fuere nonnulli, qui se ab hoc bello eximere voluerunt, qualis Ulysses Laertis filius, duarum in mari Jonio Insularum. Ithacæ, & Dulichiz princeps, hic amore Penelopes conjugii

ex qua filium susceperat, nomine Telemachum; ita adstrictus tenebatur, ut ab ejus congressu se avellere non posset; insaniam in hanc finem simulans.

Jumentis ad aratrum utebatur planè ineptis, litora mari contigua præscindens, & pro tritico salem disseminans, Palamedem oculatiorem cæteris hoc dolo fallere non potuit, qui ut hanc astutiam detegeret, Thelemachum ejus filium ex sinu Penelopes abreptum in eum Locum deposuit, quo Ulysses aratrum adducturus videbatur. Hic, ne noceret proli, aratrum avertit, quo facto palam fecit, eam quam præferebat amentiam quæsitam esse, & artificio simulatam, atque ita detecta fraude, ad commune cum alijs consilium suscipiendum compulsus est. Paruit ille quidem, tempori cedendum ratus; sed acceptam à Palamede injuriâ in obsidione ante Trojem ultus est, quando supposititias, à Priamo ad ipsum literas invulgus misit, quibus gentem suam prodere visus, à furente milite fraudis ignaro lapidibus appetitus occubuit.

Movit etiam difficultatem Achilles Pelei ex Thetyde filius, qui corporis, animiquè roboris invincibilis habebatur; & nisi obsidioni interesset, Græcorum adversus Trojanos irritos fore conatus ab oraculis responsum esse ferebatur. Thetys hujus præscia, cum cum Patroclo amico & consanguineo, à prima juventute in disciplinam Chironis Centauri viri Musicâ & medendi

medendi arte clarissimi, tradiderat, omnibus scientijs, sed maximè arte militari, informandum.

Hunc loco lactis, aliorumq; ciborum vulgarium, Leonum & Aprorum medullis nutrebat, ut horum animantium fortitudinem in ipsum cum nutritione traduceret. Eandem in stygem Therys immerfit, cujus aquarum virtute totodurus & impenetrabilis corpore evasit, præter extremam pedis partem, quâ cum sustinens undis intinxerat. Neque totjam munitum præsidij ausa est, belli tam ancipitis discrimini objicere, sed habitu puellari cectum, in aulam Lycomedis Regis clam subduxit, ubi in Pedisse quarum è Gynecæo virginum mores sese assimilans Dindamiz amore captus, Pyrrhum Aliàs Neoptolemum ex ea suscepit. Ulysses fraudem odoratus, ad Lycomedem se contulit, cum varijs ad Gynecæum muneribus, quibus cum nescio quæ arma miscuisset, Achilles rerum militarium à natura & educatione studiosissimus ea subito sibi arripens, se, quis esset, aperuit, Cùm ergò à sequendo exercitu eximi non posset, Therys per Vulcanam arma cudi tanta arte voluit, ut nullis jaculis essent pervia, & ita intermedia pericula cectus & illatus persisteret.

Pertus Aulidis in Bœotia, è regione Eubœæ insulæ situs, locus erat conditus ad exercitum colligendum: aliquot interea efflaxerant anni, priusquàm omnis apparatus ad tanti momenti

expeditionem necessarijs præsto esset, & classis mille ducentis ratibus constans vela facere posset. Quibus comparatis calus quidam molestissimus iter impedivit.

Res ita contigit: Agamemnon, totius exercitus Imperator, die quadam, cum venatione mentem recrearet, Cervam Dianæ charissimam fortè confixit. Illa injuriæ impatiens, contagiosâ lue infecit exercitum, quæ multos sustulit, & in mare ventos immisit, concitâ tempestate navigationem remorabatur. Consulta hæc de re oracula responderant, Dianam solo Agamemnonis sanguine placari posse. Ulysses Deorum mentem feliciter interpretatus, Iphigeniam Regis filiam sub alio prætextu in castra accivit, quam cum in conspectu afflictissimi patris iugulare pararent, Diana innocentis commiseratione tacta, ejus loco Cervam substituit eamque in Tauricam Scythiæ provinciam in templum sibi dedicatum transtulit, & Thoanti Flaminum principi traditam sacris ministrare voluit. Exindè felicibus auspicijs cæpta expeditio, & admotus ad Trojam exercitus; Solus Telephus Rex Mysiæ ausus est transitum negare: Sed ab Achille in conflictu lanceâ vulneratus, cum nullum curandi vulneris remedium inveniret, oraculo responsum est, fore ut eâdem hastâ, qua vulneratus erat, sanaretur. Reconciliatus itaque Achilli, qui in schola Chironis medendi artem didicerat, ab eo impetravit, ut ex haste, quâ ictus erat rubigine, Malagma conf-

conficeretur & vulnere suo imponeretur: quo facto sanitatem est consecutus.

CAPUT XVII.

Troia obsidio.

GRÆCI, castris ad urbem locatis, maiori-
bus animis excepti sunt ab obsessis quam
sibi antè persuaferant. Priamus omnium provi-
dus, necessaria omnia in locum convexerat, ut
quàm diutissimè sustinere posset obsidionem.
Accesserant. opportuna subsidia à Memnone in-
ter Daces sui temporis clarissimo, qui copiosum
militem à Rege Assyriorum adduxerat. Penthe-
silea, Regina Amazonum, aderat cum selectis-
sima militum manu: aderant & Rhœsus Thraciæ
Rex, & Sarpedon Jovis Lyciæ Regis filius. Sed
Trojani spem maximam in suum *Palladium* col-
locârunt, quod erat, cœlitus demissa Minervæ
statua, in qua totus præsentis belli successus fi-
tus esse credebatur. Hoc enim pro certo re-
sponderant Oracula, quamdiu illud servaturi
essent, Trojanos nunquam superandos; cujus-
modi apud Romanos regnante Numa Pompeio
Ancile, quod in parvi clipei speciem efforma-
tum è cœlis acceperant.

Sed Dijs utebantur maximam partem sibi
adversantibus: Nam, ut refert Homerus, cum
in hunc finem coram Jove convenissent: alij in
aliam sententiam abierunt; ita ut propè factum
fuerit ut in bellum res omnis recideret: Apol-
lo Neptunum, Martem Minerua, Diana Junonẽ,

E S. Latonam

Latonam Mercurius, & Scamander fluvius, à Dijs Xanthus nōminatus, Vulcanum oppugnabat.

Certè Scamander omnem agrum Trojanum ab Achille desolatum, ac undarum suarum cursum occisorum cadaveribus impediri indignatus, adjuncto sibi fluvio vicino Simoente se se extra alveum latè effudit, & Achillem fluctibus sepelisset; nisi Juno malo occassura Vulcanum in ejus auxilium immisisset, qui luculentâ flammâ circumdatus magno impetu in miserum Scamandrum insilijt, & ejus aquas magna ex parte consumpsit.

Tenuit hæc obsidio ad multos annos utrique parti propè ex æquo funesta: Complures ibi rerum gestarum gloriâ inclyti pugiles, occubuerunt, nec pauci egregiè factis nomen suum immortalitati consecrârunt.

Secundum Agamemnonem & Menelaum Reges, Achilles animi magnitudine, alijs què virtutibus facillè supra ceteros eminebat. Ad hunc proximè accedebat Patroclus, quo chariorem habebat neminem, Idumeneus Deucalionis, Ajax Thelamonis filij, alius item Ajax ex Oileo Locrorum Rege, qui pernicitate in currendo, & in tendendo arcu industriâ, ceteros excellabat. Neque inferiores facere Stelenus Tydei filius eique amicissimus Diomedes Rex Echoliæ Capanei filius, alius tamen à Diomede Rege Thraciæ, qui Herculi crudelitatis pœnas dedit: erat enim morum comitate gratissimus, idemque

quē in praeliando imperterritus: ruebat in confectissimos hostium cuneos instar fulguris, ait Hōneras, vel torrentis rapidissimis; ita ut soli Achilli & Ajaci Thelamonidi primas concederet. Ulyssē juncta cum generositate industria indolis, & in stratagematis ad circumveniendam hostem astutia, plurimum commendabat.

Nestor licet ætate grandævus, (annum enim tunc agebat trecentissimum) consilij dexteritate tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamemnon profiteri non dubitaret, brevi se Ilium fuisse expugnatum, si Centum Nestores habere contigisset: Nam præter summam prudentiam ætatis diuturnitate collectam, tantā præterea eloquentiā excelluit, ut ex ejus ore melle dulcior fieret diceretur oratio. Græci etiam sapienter providerant, ut viri in Castris essent rerum omnium peritissimi, qui pro sua quisque scientia belli successum ad vota promoverent. Aderant divinandi arte præstantissimi Calchas & Eripius, quorum augurijs, & prædictionibus cuncta ordiabantur. Ut taceam Machaonem Esculapij filium, in curandis morbis, & vulneribus versatissimum; felicissimumq; & Epeum qui præter complures alias machinas bellicas, arietem sive equum reperit, quo ad diruenda moenia utebantur. Solus erat in tanta clarissimorum virorum multitudine meritō vituperandus Thersites quidam ingenio bardus & corpore infigaiter deformis, qui cum ipse nihil ageret, carpebat tamen ceteros, & sapientissimos

mos quosque procaciter conviciabatur, quæ
& hoc nomine Achilles iuncto colapho inter-
fecit.

Qui ex Græcis primus ex navi in Troadis lit-
tus insiliit Prothilaus fuit, quem Hector è vesti-
giolanceâ confectum in terram prostravit. Uxo-
rem habebat Laodamiam, quæ hoc unum do-
loris sui solatium a Dijs impetravit, ut mortui
unbram posset intueri, sed in ejus amplexibus
continuò expiravit.

Cruenta fuit imprimis hæc obsidio, obsessis
in hostilia castra frequenter erumpentibus, deso-
deratis semper utrumquè quamplurimis. Ex
Priami filijs Troilus adhuc adolescentulus cum
Achille congregi ausus, cecidit; non sine gra-
vissimo Troianorum dolore: Eò enim vivo Tro-
iam capi non posse, ab Oraculis acceperant,
Hector frater natu maximus ejus mortem ultus
est magna Græcorum cæde, quotquot cum eo
manus audebant conferere; erat inter Trojanos
ejus nomen adeò celebre, ut ad delendum ho-
stilem exercitum, eum unum sufficere passim
dicerent.

Interea Græcis Trojani minùs nocebant suis
eruptionibus quàm suis mulieres illecebris. A-
gamemnon filia sacerdotis Apollinis turpiter
abusus, pestem in castra accersivit, quæ tam
diu grassata est, donec Achilles, Calchantis augu-
ris consilio, ut iratum Numen placaret, eam ad
suos remisit. Agamemnon jacturæ illius impa-
tiens, turore in Achillem converso, Briseidem à

Patre

Patre Briseida Appellatam, alias Hippodamiam, ei obtulit: quæ dissidii causa fuit inter utramque implacabilis, Achille imperium detestante, & eandem arma sumere pertinaciter recusante.

Sed contigit ut Patroclus, Achillis armis indatus, Hectorem imprudenter læcessiverit: cum autem nec robore Achillis, nec industriâ polleteret, ab eodem confossus occubuit. Gravissimus hic casus Achilli fuit: erat enim cum Patroclo summa familiaritate conjunctus: rediit itaque in castra, cæcus amici mortem ulcisci, vel pari cum eo fato abire ad tartara, ubi recentibus à Vulcano missis armis cataphractus, Hectorem ad certamen compulsum interfecit, & ter circum Trojæ mœnis, & Patrocli sepulchrum bigis alligatum cadaver raptavit, vendidit denique, Priamo Patri, ut pro suo arbitrio de illo disponderet.

Mors Hectoris plurimum Trojanos perculit, multè tamen ampliùs cædes Penthesileæ Amazonum Reginæ, Achillis manu interfectæ, & universus sociarum ejus exercitus ad interuersionem deletus, vel Diomedis opera Scamandri fluvij undis confepultus.

Memnon hanc reparare jacturam existimabat, in quem spes Trojanorum omnis, & oculi erant defixi; sed ab Ajace Thelamonide, primùm graviter sauciatus, deindè ab Hercule in singulari certamine interfectus est. Diximus cap. 10. quantum hoc facto Aurora, ejusdem mater, indolueris, & in avem sit coverfus.

Regina Hecuba ad Menœonis & illustrissimorum è filijs suis eadem vindicandam conversâ, furorẽ omnem in Achillem effudit, adhibito ad eum trucidandum Paride, qui fraude in consiliũ advocatâ, cum Achillem Polyxenæ sororis amore captum advertisset, spem secit ejus obtinendâ, & prætextâ hæc super re colloquendi specie, in templum Apollinis allestus, ex improvise adortus, eam pedis ejus partem telo transfixit, quæ sola ex toto corpore patebat vulneri, quod Hygis aquis non fuisset intincta.

Terruit tam finestus dæcum fortissimi interitus Græcorum animos, qui in Sigæo promontorio ad perpetuam memoriã sepulchrũ ipũ erexerunt, ubi Ajax, pluresq; alij Heroës tumulati sunt. Orta subindè Ajacem Thelamonidem inter, & Ulyssem, de armis Achillis gravissima controversia est Ajace cã ratione meritorum, tuũ etiam jure affinitatis ea sibi vendicante. Ulysses nihilominus suã eloquentiã, quã omnium animis quodammodo imbeberat, apud omnes exercitus duces tantum valuit, effectusq; , ut ringente licet competitore, ea obtineret; quod Ajacem sic in furorẽ egit, ut mentis insaniam correptus, in suos sibi fortè obvias sevierit, ratus esse Agamemnonẽ, aliõsve, quorum sententiã causã ceciderat. Verũ ubi ad mentis sanitatem rediit, seq. delusum cognovit, ari dolore compulsus, gladio, quem ab Hectore dono acceperat, se confodit. Ita proverbij illius veritas patuit, quod
apud

apud Græcos omnium sermone invaluit: *Fine-
stum est hosti'e donum*. Ita & Hector ad scu-
rum ab Aiace viciū acceptum alligatus, ra-
ptatus, fuerat.

Jacentes Trojanorum animos mors Achillis
erexerat: Sed breve gaudium, recens excepit
calamitas, Pyrrhus Achillis filius ex Græcia ap-
pulsus, supra ætatem judicij maturitate com-
mendatus, in parentis munia pari in rebus ge-
rendis felicitate successerat, ejusque mortem
in varijs cum hoste prælijs, ubi & Paris morte
perfidiam luit, fortissimè vindicavit; voluit alij
Paridem, à Philoctero Herculis sagittâ interfe-
ctum.

Accessit Trojanis ad infelicitatis cumulum,
ut Ulysses cum Dionede Palladium, cui Civi-
tatis fata inesse credebantur, furtim eis abstu-
lerit. Ita coactus est Priamus pacisci cum ob-
sidentibus; quamvis apud animum pertinaciter
statuisset, Helenam nunquam à se dimittere:
quam ex ejus liberis Deiphobus, mortuo Pari-
de, in uxorem acceperat.

Æneas, & Antenor Civitatis nomine pacis ne-
gotia tractaturi in castra admissi sunt, quæ in
has conditiones utrinque conclusa est, ut Tro-
jani Græcis certam auri vim penderent, & in pa-
triam renavigaturis copiosam annonam
suppeditarent.

CAPUT XVIII.

Troja occupatio & direptio.

GRÆCI his legibus pacem cum Trojanis simulatè sanciverant, ut incautos facilius operimerent. Finxerant etiam se Minervam placare velle muneribus, quam ablato profanatoq; Palladio, de quo supra, non leviter offenderant. Hac igitur obtenta religionis specie, prodigiosæ magnitudinis equum magno artificio fabricârunt in quo conclusi militum fortissimis, eoquè ad urbis mœnia relicto, simulantes abitum, in Tenedam Insulam, consilij successum expectaturi, se recipiunt.

Et habuit dolus, qui sperabatur, exitum, Nam Trojani ex urbe, in qua tam diu conclusi fuerant, egressi, cum locum castrorum, & militum stationes perlustrarent, in fatalem illum equum incidunt, ejus molem ac artificium admirati, de eo in urbem invehendo deliberationem instituunt; alijs autem in aliam sententiam abeuntibus.

Laocoon indignatus equum hastâ confixit. Sed visæ sunt. Dij hac offensi esse injuriâ, duos enim serpentes immisere, qui percussore cum duobus filijs occiso, ad pedes statuæ Palladis se abjecerunt, quo viso Trojani equum in urbem inducere statuerunt.

Cômovit tamen eorum animos multò magis Simon quidam ab Ulyssæ subornatus, qui se exploratorem

ploratorem à Græcis relictum esse simulans ;
 mentiebatur inter cætera , Deos à Græcis cum
 in prædictu starent ad navigandum , petivisse
 è sua gente hominem sibi immolari , ut felici na-
 vigatione uterentur , se verò coactum salutis sue
 fugâ consulere , ut Ulyssis crudelitati se subdu-
 ceret , qui capitali erga se odio fecisset . ut fa-
 talis in eum fors recideret . Fingebat præterea
 Græcorum in equo fabricando mentem fuisse , ut
 eum Palladi consecrando ejus sibi gratiam re-
 conciliarent , quem tantæ magnitudinis fecerant
 ne Trojani eum per portas in civitatem suam
 inducentes , ad Græcorum perniciem eo ute-
 rentur .

Hæc aliaquæ ejusmodi mendacia tanta cura
 veritatis specie à Sycophanta relecta sunt , & à
 Trojanis accepta , ut tantam murorum partem
 diruerint , quæ ad iuvandum equum suffice-
 ret . Eoque in mediam urbem adducto , ad epu-
 las , & choreas se converterunt .

Incolis igitur somno vinoquæ sepultis , Sinon
 oportunè usus occasione , equi ventre recluso ,
 latentibus intus militibus egressum præbuit , si-
 mulquæ in editiori loco accensis ignibus Græco-
 rum exercitui , per tenebras furtim accedenti ,
 ex condito signum dedit , qui sine mora per
 incenium ruinam reluctantem nemine , per omnia
 urbis compita se se effudit , omnia ad primum
 signum ferro flammaquæ direpturus .

Pyrrhus , patris mortem ulturus , ad palatium
 regis properavit , ubi ante aram Jovis Priamum

cum

cum Polite filio trucidavit: deindè Polyxenam jugulavit, ut eam patris manibus sacrificaret qui ejus amorem nuptiasque expetiverat. Andromachæ Hectoris uxori vitam condonavit eamque abduxit in Græciam, ubi ex ea Molossus filium suscepit, qui deindè Epiri partem in regnum obtinuit suumque ei nomen indidit.

Aïax Locrorum Princeps, Cassandram sîgnum Palladis ut asylû nequicquam amplectentem violavit: quàm tamen Agamemnon ferro subductam sibi attribuit, captus ejus pulchritudine, aliisque virtutibus, quib is exercebat.

Helenam conjugem suam Menelaus recepit, Deiphobo qui eam sibi copulaverat, è vivis sublato. Ulysses Hecubam sortitus est.

Helenus futuris ex vero prædicendis clarus, Pyrrhi beneficio servatus est, quem & deindè in multis erga se perhumanum expertus est, eò quod impedivisset, ne navi cuiuspiam se committeret, cujus naufragium secuto eventu prædixit.

Parum etiam absuit, ut parvus Astyanax Hectoris filius in vivis servaretur Hecuba matre sollicitante, quæ plerosque Duces suis lachrymis & precibus molliverat; sed Ulyssæ contra nitente ex summa turri in subiectam rupem præcipitatus est, ne, ut ipse agebat, de ulciscendo patre, & patriæ aliquando cogitaret. Quod tamen privato studio, ac invidia vel ambitione stimulatus magis, quàm publicæ salutis desiderio adductus fecisse creditus est: alioqui in Helenum, Priami filium, eodem jure procedere opportuisset, qui tamen servatus est.

Con-

Contigit hoc Trojanorum excidium, & famosissimæ urbis conflagratio, decennio postquam coepta fuerat abunderi & à prima ejus per Dardanum condicione, annis circiter trecentis: estque vera hæc hystoria, multis licet sit viriata fabulis: neque enim Dares & Dietya militum in equo à Græcis relicto lætarium meminerunt.

Ut autem hujus hystoriæ finem faciamus & Poëtas legentibus, scem quodammodo afferamus, restat, ut quid deinde aliquot ex Græcis & Trojanis heroibus evenierit, breviter perstringamus.

Ajax Cessandæ vim intulerat, nullo respectu habito Palladis, ad cuius statuam suam misera profugium habuerat. Nec tantam proterviæ impunè tulit: cum enim patriam versus vela faceret, Pallas, obtrita à Jove facultate, tempestatibus ejus & fulminibus ad arbitrium suum utendi, ingentem in mari tempestatem excitavit, & bratisque ignibus, sacrilegi scortatoris naves incendit, ut eam quæ vehebatur, fluctibus immergeret. Ajax tamen in proximas rupes incolumis evasit, ibique defixus in Deos furere cepit, ac ore blasphemio iactare, se solius brachii sui robore, Diis etiam invitis & ringentibus, eluctaturum. Quo audito, Neptunus rupem, cui innitebatur, ictu tridentis evertit, & in mare devolutus submersus est. Thetis ejus commiseratione tacta, sepulchrum illi ad maris litus propria manu effodit.

Nauplius, Græcorum Ducibus insensus, quod
Ulyssis

Ulyssis fraudibus circumventi filium suum Pylamedem ad mortem condemnassent, in Caphareï montis apice, è regione Helleponti, ignes excitavit, ut classis portum illic esse arbitrata, in scopulos, quibus ora illa infans erat, impingeret: Sed Ulysses & Diomede per aliam viam navigantibus, dolus sperato eventu caruit.

Idomeneus inter celeberrimos exercitus Duces non postremus, imminente naufragio solenne votum concepit, si se Neptunus incolumem in patriam reduceret, se illi immolaturum quod primum sibi occurreret. Contigit, ut filius eius primus ei obviaret, à quo tamen immolando per suos est prohibitus, qui tantam non ferebant inhumanitatem.

C A P U T XIX.

*Gesta Agamemnonis. & Orestis ejus filij
post obsidionem Trojanam.*

A G A M E M N O N bello Troiano tam feliciter defunctus, triumphans in patriam regressus, infestiores domi reperit inimicos, quàm antea foris superasset.

Nam Clytemnestra uxor eius, post infame, viro absente, cum Ægypto commercium capitales reduci struxit insidias, quibus miser Rex involutus occubuit. Ut cap. 12. huius libri indicavimus.

Cassandra, quam Troiâ secum abduxerat, hanc ei calamitatem impendere, multa ad cautelam pramonendo dixerat. Sed quamvis singulari

gularē futura prędicendi sciētiā ab ~~Amphi-~~line accepisset, is tamen, nescio quo perfidie genere ab ipsa effensus, tantum ex illo favore ei decerpserat, ut eius oraculis nemo fidem adhiberet, sed omnes contraria sequerentur.

Orestes morte patris exacerbatu, matrem Clytemnestram, eiusquę adulterum Ægyptum, e medio sustulit; quo facto licet speciem aliquam æquitatis prętendisset, furis tamen postea, & conscientię stimulis misere exagitatus est cū patrati sceleris horror ipsi ante oculos versaretur. Tanti supplicii impatiens, responsum accepit ab Oraculo, unicum illud fore remedium, si in Tauridem Scythię provinciam, proficisceretur, ubi ex Dianę templo eiusdem Dę statuat aufferet, & in Graciā apportaret.

Ad illud ergo iter se accingit Pylade Strophii Regis filio sibi in socium adiuncto, & quia periculorum omnium cum summa animorum conjunctione comites fuerant, Pylades hac maximę occasione testari voluit, quanti faceret Orestis amicitiam.

Antiquis in illa Regione sancitum erat, ut quotquot alienigenę occurrerent, caperentur, Dianę suę immolandi, quę solis humanis victimis placabatur. Ambo igitur capti ad Thonantem, qui sacris profaniequę rebus, iunctā Archi Præsulis Regisquę potestate, moderabatur, adducuntur, qui hoc eis gratię concessit, ut alteruter solum tractaretur. Orestes & Pylades rarō aspicitię certamine, pro se, quisque ad la-

miciam

nienam abripiendo multo rationum, quas fugerebat amor pondere perorabat: tenuitque gratissima illa altercatio, donec Orestes fortitione palmam tulit, qui ad Ithygeniam Sacerdotio fungentem adductus, frater eius esse compertus est. Stataunt uterque in libertatem se vindicare. Occiso itaque Thoante, & ablato secum Dianæ Simulacro, atque in Ignorum fascie abscondito, propter quod Diana falcelis inde vocata est, comitante semper Pylade profugerunt. Itaque Orestes feliciter in Græciam reversus, & furiarum stimulis liberatus, ad patriæ gubernationem animum retulit; multas deinde Civitates in Thracia condidit, in quibus Orestæ, quam temporum successu Adrianopolim appellârunt.

C A P U T XX.

Gesta Ulyssis post bellum Trojanum.

ULTSSBS exceptis exantlatisque fortiter decennialis obsidionis laboribus decem alios exegit annos, cum molestissimæ navigationis periculis decertando: vix plenis velis navigare cœperat, cum malignæ tempestatis impetu in Ciconum Thraciæ populorum oras delatus, suam ibi Hecubam amisit: hæc enim accepto nuncio, Polydorum filium, quem Polymnestori genero suo, cum thesauris quos habebat pretiosissimis, ineunte bello crediderat, ab eo interfectum, & ad maris littus sepultum, ut hoc se deposito locupletaret, dissimulato ex tanta perfidia dolore

dolore, eum videre transferendo voluit, & ut incautum opprimeret. alia esse magni pretii, quæ illi committere cuperet, simulavit. Ille nihil fraudis subodoratus in conspectum venerat, cum Hecuba ei oculos furibunda effudit: quo facto pertæsa servitutis, in ipso vestigio sibi manus violentas attulit; quamvis legamus in Ovidio à Thracibus Regis sui iniuriam ulciscentibus lapidibus esse abutam, in canem subindè conversa est; Ulysses tantæ Principis mortem gravissimè doluit, quam pluris faciebat, quàm cætera ex Troianorum spoliis à se reportata? sed hæc sequentium calamitatum tantum fœre præludia. Nam primò cum in Ithacam Insulam cogitaret ad Lotophagos Africæ populos tempestate projectus est, sic dictos à fructus genere, ad vescendum tam suavi, ut eius comites co gustato in Græciam renavigandi desiderium amiserint, & in naves vi magnâ compelli debuerint.

Alia tempestas eum in Siciliam compulit, ubi in Polyphemi manus incidit, inter Cyclopes nominatissimi, de quo in historia Neptuni. Ex eius comitibus sex Polyphemus ipse devoravit, cùmquè beneficii loco eum se laniaturum ultimum spopondisset, ut Ulysses lanienam effugeret Cyclopes inebriandi modum reperit, effossoquè illi oculo ad Æolum profugus, ab eodem perhumaniter exceptus est, ventosquè omnes ad arbitrium coercendos ebrinuit, excepto Zephyro, quos vasis inclusos attinebat, ne eorum navigationem impedirent; sed eius socii

quid

quod illis in utribus lateret, sciendi cupidi, eos resolverunt, & ventis elabentibus, naves Ulyssis in Æolias insulas rursus impulsæ, ubi ab irato Æolo nihil amplius favoris exorare potuit; ideoque ad Læstrigonas tendere compulsus est.

Erant populi tenuis Italiæ immanissimi, & humanis vesci carnibus, æsueti, quibus cum Regis potestate Antiphates imperabat. Hic voratis aliquot ex Ulyssis comitibus, rates eorum omnes unâ, qua Ulysses vehébatur, exceptâ, in profundum maris immerfit.

Hinc quàm celerrime abnavigavit, tenuitque Insulam, ubi Circe veneficarum truculentissima habitabat. Erat Solis filia, & Regis Sarmatarum uxor, eademque veneficiorum, & præstigiarum inventrix habebatur, solita venenarum potionum vim in suis subditis experiri, usque adeò, ut ne à marito quidem manus abstineret, ut sola regnaret. Ob tam inauditam barbariem omnium odiis appetita, in cuiusdam insulæ ab Etruria, Italiæ regione, non multum distitæ promontorium se recepit. Huc exploratores aliquot Ulysses præmiserat, quos venefica in speciem benevole exceptos, magica potione in sues transformavit. Solus Eurylochus cæteris cautior, eius sese laqueis expedivit, properansque eorum quæ contrigerant ducem suum certiores fecit. Ulysses hoc nuncio perculsus, ad magam ipse se conferre statuit, acceptoque à Mercurio Pharmaco, ex herba *Meli* dicto, quâ Dii adversus venena, & incantationes uteban-

tur, stricto gladio intrepidus eam aggreditur, mortem minatus, nisi si totos præstet na formæ redditos, sibi quæ à n. primum litteris; quod cum illa præstitisset, eius postea usus consuetudine, multos ex ea filios suscepit, quorum natu major fuit Telegonus.

Voluit deinde Oracula consulturus ad Inferos descendere, cum Circen haberet, cuius directione præstet iter illud feliciter instituere. Ibi ex sociis suis Elphenorem invenit, qui apud Circen paulò ante benè sanus relictus, sed inebriatus de scalis deciderat. Cum Anticlea matre & Tirisia Hariole congressus, cum multa ex eorum sermone de factis suis didicisset, ad Circen remeavit, ut institutum iter prosegueretur.

Diximus lib. præcedenti cap. 11. sub finem, quemadmodum in Sirenium oras delatus, ad malum navis se vinciri, à sociis verò anres cerâ obtinui voluerit, ne insidiantium illecebris caperentur. Hoc defuncti periculo, & declinato feliciter ad Scyllam, & Charybdim naufragio, in portum Siciliæ sibi erunt.

Ibi Phaethusam, Solis filiam, sacros patris greges pascentem cum reperissent, Ulysses à Circe præmonitus, omnibus severè interdixit, ne quis eos attingeret. Sed ipso dormiente, socii fame coacti, atque ex gregibus Solis boves mactaverunt, pœnâ sceleris vindice subsecutâ. Prin.ó enim frustra carnem, quæ igni assanda superposuerant, tam horrendos clamores edere,

dere, ut timore exanimati, ad navium suarum latebras se receperint; deinde in altum injecti, orta tempestate perierant omnes, præter unum Vlyssæm, qui arrepto navis malo novem diebus à ventis, atque undis hinc illinc agitato, tandem in Ogygiam Insulam appulsus à Calypso Nympha susceptus est, cuius consuetudine multos annos fructus, validam berèque instructam navem ab ea obtinuit, quâ in patriam reveheretur.

Sed Neptunus illi infensus, quòd Poly: hemo filio suo oculum erisset, hanc etiam ipsi navem ad eum ita actum què de eo omnino fuisset, nisi eius miserata Nympha Leucothoe, tabulam ei suppeditasset cui ille innatens incolumis in Phæacensem Insulam evasit, quæ ad mare Adriaticum sita à nobis iam Corcyra dicitur; ibidem quod nudus esset, se inter frondes occultavit. Verum a Nauticæ Arcinôi, illius Insulæ Regis filia ad litus maris reperta, vestes ab ea accepit, ductorquè ad Reginam matrem, ex certis signis quæ ferebat corpore, agnitus, omnibus humanitatis, & honoris officiis exceptus est, quæ tanti Principis dignitas meritaquè poscunt: ibi collectis viribus, navique impeditus, in Ithacam, quo tendebat, tandem appulsus est.

Erat tunc annus vigesimus, ex quo uxor eius Penelope, nullè anxia incredibili eius videndi desiderio turbatur. Non deerant, qui ipsi persuadere velent, eam iam diu in mari perisse; accedebant

accedebant varij magni nominis Principes, qui eam in uxorem adhibitis magnis precibus, & promissis expeiebant. Sed forte sinitæ maritæ animus nullis potuit machinis expugnari, & mox eorum preces dubijs responsis elidebat, mox tantum moræ sibi ad certum aliquid statuendum fieri postulabat, quantum telæ, quam in manibus habebat, absolvendæ sufficeret: Sed mulier astuta, quidquid interdum texuerat, noctu retexebat: eoque commento eorum cupiditatem in reditum maritæ distulit.

Interea Ulysses animi dubius, quo consilio sibi ratò viam in domum suam aperiret; timens ne ab uxoris suæ precis agnitus subito opprimeretur; tandè Minervæ munus, rustici habitum induit, tentavitque animum Telemachi filij, & alterius ex aula Mantis, quibus se aperuit, eorumque ope tectus, omnes trucidavit adversarios, & conjugem cum plena bonorum possessione recuperavit.

Tot tantisque defurcto periculi, quietò tamè diu esse non licuit. Ex Tiresia didicerat se à filio interemptum iri: ut itaque se discrimini subduceret, locum procul ab aula desertum incolere decrevit. Sed cum Telegonus, quem ex Circe genuerat, in civitatem Ithacam appulsus, ut suam, in patrem observantiam testaretur, ab ingressu palatij, ut ignotus arceretur. excitato tumultu Ulysses intervenit, quem Telegonus non agnitù spiculo transfixit, cui spina tructæ

marinx affixa erat, veneno illita. Hoc fato Heroum celeberrimus miserrimè occubuit.

C A P U T XXI.

Historia Æneæ

TROIANI, viso civitatis patriæquæ suæ exitio, alius alio, prout suo quisque genio ferebatur, transmigrarunt. Alij cum Hænetis Paphagonix populis conjuncti, Antenor em, oim Trojanorum Ducem secuti sunt, alij Franco, alias Francioni, adhaferunt: plurimi tamen ad Æneam se recepere, qui Venere natus, ut cap. 13 diximus, Creusam Regis Priami filiam uxorem duxerat.

Antenor cum filia in intimum maris Adriatici sinum delatus est, ubi sociatis sibi Venetis prima urbis Venetæ jecit fundamenta. Inde in continentem digressus, Patavium, hodie Paduam, condidit.

Æneus ad Rhenum substitit, postea in Gallias transiens, nomen illis populis suum indidisse à nonnullis creditur.

Æneas, eo lætis, ut potuit desolatæ urbis reliquis Creusæ conjugem suam clavo in humeros, raro pietatis exemplo, Anchisæ patre: acceptisque secum Diis Penatibus, Ascanium filium manu ducens, venit Antandrum Thrygiæ urbem, ab Ida mente haud procul sitam, ubi classem suam, 20. constantem ratibus, ad pendenda vela expectantem reperit. Inde ad oras Thraciæ appulit, ubi civitatem condere statuerat, nisi lamentabiles

tabiles ejulatus, ex loco, ubi tumultatus erat Polidorus, de quo cap. præcedenti, prodeuntes, cum à suscepto consilio divertissent.

Cessit igitur in Cretam Insula, ubi grassata pestis, idem ejus consilium intervertens, aiò concedere compulit, d-dicitq.è per quietem ex Deorum suorum Penacium oraculis, Italiam petendam esse; ubi fortuna n esset experturus feliciorem.

Sed plenis jam velis navigans, ortâ tempestate, in Strophades Insulas proestis, ubi varijs Harpyiarum insidijs appetitus. evasit tamen in Epirum, & in Andromachen incidit, quæ olim Hæctoris uxor, à Pyrho deindè capta, & ab eodem, Heleno conjugata fuerat, cui etiam in cumulum provincie illius regnum attribuerat.

Æneas ab Heleno cum omnis benevolentie significatione exceptus, varijsq; præceptis ad susceptam expeditionem necessarijs ab eo præmunitus. Italiam versus discessit, & Scyllæ, Charibdisq.è promontoria incolumis prætervectus, tenuit tandem Drepanum Siciliæ urbem; postquam & Cyclopum oras feliciter traiecisset, undè in libertatem recepit unum ex Ulyssis comitibus, quem infortunatus ille princeps imprudens per oblivionem ibi reliquerat.

Nec defuit ibi do oris materia: Anchises enim pater, senio confectus vitæ metam ibi reperit. Mærorem piissimi sui nonnihil mirigavit. Accessi, qui Regium Siciliæ iam grandævus obtinebat, singularis humanitas, qui disce-

dentem varijs numeribus profecutus, vinum, omnisque generis annonam, ad iter profectum necessariam liberalissime suppeditavit.

Juno interea, quæ capitales jam diu cum Trojanis foverat inimicitias, Æolum convenit, suavitque, ut suos adversus eum laxaret ventos, & classem naufragio perderet. Perierat cum suis Æneas, nisi Neptunus hoc se nec consulto, nec permittente factum esse indignatus, mari tranquillitatem reddidisset, dissipatâ tamen pæneque conclusâ classem, & in Africam non procul Carthagine vi procellarum impulsâ, auxilio jam post discessum septimo.

Hic mihi à principijs Didonis, quam alij Elisam vocant, Historia repetenda est, quæ Beli, Tyriorum Regis filia Sichæo juncta fuit: quem cum Pygmalion Elisæ frater, thesauris ejus inhians obruncasset, illa idem malum verita, collectis, quæ supererant, opibus, navim conscendit, & in eum Africæ portum, qui Drepano in Sicilia è regione obijcitur, delata, tantum sibi multâ pecuniâ terrarum emit, quantum Taurino corio posset circumdare: quo in loco usâ stratagemate cum corium in tenuissimas partes disseccisset, locumque satis amplexu amplexa esset, Carthaginem condidit, quam nonnulli à corio bubulo Byrsam vocant.

Æneas cum socijs ad hanc Reginam implorandi auxilij gratiâ veniens, ab eadem perhonorifice benevoleque exceptus, tantum brevi tempore apud illam potuit, ut ad saturnam familiaritatem

arritatem admitteretur, quamvis enim Sichæo marito è vivis sublato, cui uni amores suos consecrârat, nullum de alteris nuptiis sermonem admitteret, & Jarbæ Gerulæ Regis vicini sui nequicquam propterea indignantis, sollicitationibus aures occlusisset, sic tamen capta est suavissimo Æneæ congressu, ut eum sibi conjugem deposceret.

Hic tamen à Jove monitus, post moram aliquam procacis mulieris retibus sese expediens, relicta Africâ, ut fata sequeretur, iterum versus Italiam contendit. Frustra facere omnes Didonis obtestationes, minæ, & exprobrationes, quas amor desperans solet elicere. Illa amore in rabiem verso in rogi in-scendit, & terro trans viscera adacto, in conspectu Æneæ, qui jam portu solverat, in cineres abiit: Ita scripsit Virgil. lib. 4. Æneid, qui lib. 2. describit quemadmodum Æneas, postquam ex Sicilia discessisset, classe per tempestatem disiectâ, in Africam appulerit, ibi à Didone humanissimè exceptus est, Lib 2. inducit illum de Trojæ excidio differentem: Tercio ea recenset, quæ, donec in Siciliam primò appulsus est, ipsi contigerint, Anno enim insequenti, relicta Carthagine, eodem secunda vice ventorum procellis conjectus est; qua occasione usus, Anchisæ patris cineres iterum veneratus, ejus memoriam institutis varijs præliorum generibus celebravit. Deinde dimissa imbelli turbâ in Civitate, cui Acestus imperabat, iter Italianum prosecutus est.

Cumas ergò appellus, Sybilæ antrum adiit, ut ab ea documenta acciperet, quibus iter ad Inferos, & campos Elysijs, quod animo designarat, ut ab Anchisæ patre futura fata edoceret, feliciter abolveret: successitque ex voto consilium, postquam ramum aureum ceperisset, qui erat Proserpinæ offendus.

Ab inferis rediit, repetita navigatione ad Tiberis ostium pervenit, quò compulsis navibus Laurentum, quod Latinus Rex moderabatur, tenuit; cuius hospitio peramicè acceptus, narratâ causâ itineris, Regis animum ita sibi demeruit, ut Laviniam filiam ipsi uxorem promiserit. Nam ab Oraculis acceperat, eam peregrino huic Principi Deorum providentiâ destinatam, quamvis Turno Rutulorum Regi, quem præ reliquis procis Amata Latini uxor dependebat, jam diu desponsata fuisset.

Hec mitioris fortunæ auctora Æneam in novas spes erigebat, animumque tot calamitatibus fractum ita recreabat, ut præteritorum oblitus, votorum metam jam sibi prope attrigere videretur. Sed Juno Trojanis infesta, tam felicibus auspicijs gravissimè indignata, Allecto famulam ex orco accersit, quæ belli facies accenderet, spesque Trojanorum everteret.

Et Turnus quidem emulatione stimulatus, advocatis fœderatorum auxilijs potentem exercitum conflaverat, cui cum Æneas resistendo longè imparem se videret, varie spem inter & æstuantem metum agitato, à Tiberino Deo monitus,

monitus, ulterius suum movere militem statuit, proximè ad locum ubi Roma deinde condita est, reperitque Evandrum Regem cujus amicitia sibi conciliata, auxiliares ab eo copias obtinuit, quibus Paris unus Regis filius praeesse voluit, sequè Trojanis adiunxit. Interea Aeneas oblata occasione usus, ad Tyrrhenos se contulit, ut gentem illam suis partibus adungeret, qui adversus Moventium Regem suum a ma sumplerant, quod inaudita crudelitate in suos deserviret, solitus vivos cum mortuorum cadaveribus ore ad os applicito colligare, ut diuturno langentes supplicio necarentur.

Aeneâ interim pro auxiliis absente, Turnus milites ejus aggressis, varijs praelijs lacessivit. Hic accedebat iactura navium, quæ à Rutulis flammis consumptæ in Nymphas marinas conversæ sunt, Jovis beneficio, quem Cybele Trojanum protectrix suis ad hoc precibus inflexerat. Et jam ad extreme necessitatis angustias deveniant, cum Aeneas validam Tyrrhenorum manum in suppetias addidit. Venere adversus Junonis machinâones nihil omittente, quo ipsi Jovem conciliaret, a qua Aeneas nova arma accepit, Vulcaniarum ita elaborata, ut ipsi testis nullum in praelijs formidaret. Cyprii imprimis aspectu ad magna quæque excitabaturq; iras, à posteritate Romanæ fortiter gerendis divinâ exaltaturâ complectebatur.

Multum sanguinis in hoc bello utriusque effusum est, Aeneam tamen nihil æque afflicxit, ut

mor: Nisi & Euryali, deinde Pallantis Evan-
dri filij, quorum jacturam Rege Mox nro, &
Lauso ejus filio interfectis, utcumque conpen-
savit. Camilla Volscorum Regna Torni exer-
citus fortitudine sua roborabat: præter alias do-
ces præclarissimas, ipsos Leones generositate
superabat, tamquæ valebat agilitate corporis,
ut currendo terram non attingeret; Sed spiculo
forte emisso confixa in conferta occubuit: cu-
jus morte Rutulorum exercitus non parum ac-
census est.

Inter hos incurrentium in se vicissim copi-
arum conflictus, Æneas sagittâ vulneratus est:
sed accepto a Venere distans statim curatus,
suorum animos ita accendit, ut Tornos despe-
ratâ victoriâ suo unius discrimine bellum ab-
solvere cupiens, eum ad singulare certamen pro-
vocâret. Latus Ænea, nihilque inoratus, con-
ditione accepta, eum solo attingit, occiditque:
deinde Laviniâ & Regno Latiorum potitus.
Lavinium urbem hæud procul Laurento extru-
xit, validisque tum operum, tum militum præ-
sidiis, confirmavit.

In hoc Regno postea successit Julius Ascanius
eius filius, qui & Albam Civitatem, cogno-
mine Longam cecidit, cuius incolæ Albani
vocati sunt: hæc fuit Romanorum sedes usquæ
ad Romæ tempora, qui prima iecit urbis Ro-
mæ fundamenta, redactis in suam potestatem
circumiacentibus provinciis. Albam deniquæ
funditus evertit Tullus Hostilius, qui Rex Ro-
manorum tertius fuit.

Præter

Præus quàm hanc absolvan Historiam notandum duxi, vera multis Poëtarum commentis admixta esse; nam, ut alia præteream, constat meram esse Virgilii fictionem, cum Didone in Æneæ Historiam inducit, ad poë natis sui ornamentum; cum nec Dido vixerit, nec Carthago condita fuerit, nisi ducentis vel trecentis annis post Troiæ everisionem.

C A P U T XXII.

De veritate fabularum.

QUANTUM veritas sic luci similis, mentis lacium errorum quæ tenebras destruendo; plerumque tamen fabulæ ab ea suam ducunt originem, & ad illustrandam non parum serviunt.

Ita dicebant Veteres, cœlum patrem esse Saturni, quem tempus vocant, sive quod assidua revolutione, & Sphærarum semper a se recedentium, semper statis temporibus recurrentium reciproco motu, mensuram nobis offerat, quæ rerum omnium durationem distinguimus: sive quod temporis velocitatem significat. Deinde quia tempus omnia producit, & destruit, quæ rerum natura complectitur, Saturnum habitu senis depingebant, alis instructi, & falcem dexterâ præferentis, quæ quicquid vivit indiscriminatum dimitit: fugiunt etiam ab eodem vorari lapides, propriosque filios, quod omnia tempore consumantur.

Secundo eum antiqui Janum fingunt bicipitem, magni Principis sapientiam nobis repræ-

sentant,

sentant, qui ex prudenti præteritorum consideratione, futura disponit, ne temerè aliquid suscipiat.

Pari modo homo prudens, & providus, ad omnia, quæ in mundo contingunt, animum sagaciter advertit, ut hac cogitatione ad summum utatur commodum, sic privatis intentus studiis, ut publica alienivè negotia procul à se removeat: in quo celeberrimum illum Gygem imitator, qui tam admirande virtutis annulum habebat, cui incertam gentem cum invertisset, ipse videns omnia, à nullo videbatur.

Et ne iunioris eiusmodi mysteriis, quæ variis in locis in huius Historiæ decursu notavimus, immoremur, iidem antiqui, ut modum nos docerent, quo Prometheus in publicam hominum vitam, ordinem & politiam induxisset, ab agresti, penequæ beluina vivendi ratione, ad humaniorem eos traducendo homines ab eo formatos esse ex luto productosque afferebant. Eandem ob causam lapides à Deucalione, & Pyrrha in homines commutatos esse. Am, hionem ad saxæ cantum cytharæ Thebarum moenia extruxisse, quod eam, quæ pollebat in dicendo facundia, incolas antea per montes & silvas, ferarum more errabundos, ad communis vitæ societatem pellexisset. Quia Prometheus artem primus invenerat, docueratque ignem è silice, utrumque mutuo conficando elicendi. Illum ex cælo ignem attraxisse confinxerunt. Idem in Caucaio monte, siderum
cursus

curfus contempando, Astronomiæ studiosissimus, plerumque morabatur, hinc captata fingendi occasio, eum à Mercurio monti huic alligatum; per vulturnem autem iecur eius assidue depascentem eum studendi contentione & commentatione continua, sensim atteri & consumi significabant. Ita fratrem ejus Atlantem, celorum molim suis humeris sustententem fixere quod ipse Astrologiæ peritissimas spheræ cœlestis, quam manibus perpasse versabat, usum primus invenisset.

Argus eodem tempore Civitatem ædificabat, cui nomen suum indidit, & quia princeps rara in agendo solertia, & sagacitate præditus erat, causam dedit tot ei oculos assignendi.

In Historia Persei diximus quemadmodum præclarissimas dotes repræsentet, quæ exercituû Imperatorem comprimis decent. Meminimus, & alati Pagasi, qui, si veterum mentem inspiciamus, nihil aliud erat, quam navis suis velis explicata, quam Bellerophon adversus Chimæram progressurus incendit. Ita & alæ, quas Dædalo attribuunt, erant etiam navium carbasa, quarum usum invenit, cum ex Creta se recipere cogitaret.

Quæ de Icaro & Phæonte fabulantur, sunt meræ figuræ, symbola ambiciosorum, quemadmodum Tantalus, & Hæpyrum Historia ad avaritiam, Sirenum verò ad obscenas hominum libidines carpendas pertinebat. Eorundem vitiorum symbolum erat vultur in Promethei vis-

cera deficiens, ad significandos pravæ consci-
entiz cruciatus. Eodem Eumenides, & Ore-
stis furiam referuntur.

Si quos viderunt rara virtute, industria, aut
fortitate, potentia longè super alios eminentes,
Deos appellabant. Hic via Jupiter, alias Rex
Cretæ, quam Candiam vocamus, Deus Credi-
tus est, uti & duo ejus germani, Neptunus &
Pluto, ut in Historia sancta notavimus, Neptu-
nus maris Deus creditus est, eo quod navali e-
xercitui imperaret, & Pluto inferorum Deus.
quod exequiarum usum, quibus mortuis paren-
tatur, primus indoxerit. Regum, aulæ, & Pa-
lacia erant Poët's cœlum, undè si quis elimi-
naretur, ex cœlo deturbatus esse dicebatur: si
quo periculo f liciter defungeretur, satis erat.
ut in avem conversus, & avolasse diceretur. La-
tere in lîvis, erat in animantem mutatum es-
se; ut Lycæni pelag. Arcadiæ Regis filio con-
rigit, quem Jupiter persecutus, quò d Deorum
cunctum diæterijs traduxisset in lûpum transfor-
mavit.

Qui cæco sui amore clari, & arrogantia tu-
midi ceteros omnes ve ut infra se positos asper-
nantur, in Narcisi Historia perfectè depingun-
tur, qui propriam speciem in lymphoto fonte
relucentem contemplando, ut erat rara venu-
state spectabilis, tanto apparentis illius inagi-
nis amore captus est, ut ceræ instar ad goem
posuæ consumtus sit, & ad hoc objectum im-
mobilis persistendo sensum elanguerit morien-
doque

doque florem Nilum, qui ejus nomen retinet, produxerit.

Cap. 5 de vanissima præsumptione Marfyæ alienjus, aut Mydæ loquebamur, possemusque infinitos alios apologos ad hanc materiam pertinentes referre, quibus ejusmodi vires pingerentur. Ille de Cornice, quæ omnium rerum singularem intelligentiam ubique affectabat, verbis magnificis importunè apud omnes, arroganter sua prædicando, cùm tamen plumas, quibus sibi speciem aliquam conciliaverat, ab alijs avibus emendicasset: ut nihil dicam de inepto illo & præsenio vix pedibus consistente suis asino in Arcadia, qui ab alijs ejusdem Regionis asinis, quòd præcentorem inter eos diu egisset, sibi persuaderi passus fuerat, se canendi peritiâ a janiore illas Philomelas longè superare, quæ sui admirationem omnibus concitabant. Sed hæc exempla sufficiant, ex quibus colligatur, quis fabularum usus esse possit.

Hic tamen notabimus, quemadmodum ex antiquis Philosophis plurimi tegere volentes religionis suæ infamiam, omni studio contendere, ut quæcunque Dijs suis attribuebantur, & quicquid de tot, tamquæ alienis à vera ratione metamorphosis hactenus retulimus, pro allegorijs ejusmodi, vel symbolis rudi plebeculæ venditarent. Nihilominus extra omnem controversiam positum est, ea omnia, qualibuscunque tandem principiis emanârint, pro veris religionis suæ fundamentis ab Ethnicis esse credita

credita tantâ sæcutorum intercapedine; nequē
 veriora a iis vel sanctiora Myſteria, præter ſi-
 gmenta ejus nodi, & deliria, habuiſſe; nullam
 religionem aliam agnoſcentes, in qua verum
 Deum colerent. Sive eorum templa ſpectas ſive
 feſti, ritus & ſacrificia, ad Deorum hujusmodi
 cultum referebantur univerſa. Hoc eſt, quod
 ſacræ Litteræ teſtantur; hoc auſtorem ſacri,
 tum profani uno ore confirmant. Hoc eſt, quod
 Patres, qui ſub Ecclēſiæ natiſſimis primordia
 rarâ ſanctitate, & doctriâ cæl. habentur, ido-
 lorum cultoribus tam frequenter exprobrabant;
 quod tot viri inſyti, ad Chriſti fidem converſi
 veriſſimum eſſe ſuo teſtimonio comprobârunt.

Neque licebit dicere errores fuiſſe populares,
 ſive raris tantummodo plebeculæ. Nam & ipſi
 Philoſophi; ſumme natura iſtadeo perſpicaces,
 quamvis unius veri Dei veritatem evidentissi-
 me agnoſcerent, ut in Epistoſa ad Romanos
 Apoſtolus conteſtatur, omnibus tamen illis ſu-
 perſtititionibus tenaciſſimè ad hæſerunt, ſive
 quod probroſo legum communium timore arce-
 rentur, ſive quod deteſtabili ignorantia a populo
 duſſentur, eiſque diſplicere non auderent. Quod
 autem omnem excidit admirationem, Monar-
 chæ ipſi, & imperiorum ſtatus in quibus erant
 Viri doctriſſimæ politiciæ, & civilis prudentiæ pe-
 ricilloſi, ingenio eminentes, aliſque virtutum
 omnium ubiq. ornamentiſ, quorum ſemper
 & ubiq. gentium magna copia exitit, eo cœ-
 citatiſſe deveniunt, ut ſidera paſſim, & eleventa
 adorarent

adorarent, eosque Principes divinis prosequerentur honoribus, qui inter eos olim imperaverant.

In Chaldaei Baa'i, sive Belo, qui primus Assyriorum Rex fuerat, divinos cultus decreverunt. Historia Danielis nos edocet, ab Imperatoribus Babilonicis non Beli tantum idolem ex patriæ religionis consuetudine adoratum esse: sed Draconem etiam, quem palam omnibus, Daniel dirupit, ut qui verus Deus esset, agnoscerent, uti in Historia sancta, & sub hujus operis initium retulimus.

Quo tempore Aegyptij omnium scientiarum laude præ reliquis populis celebrabantur, sua tamen templa Deo Serapidi præcipue consecrabant, qui bos erat peculiari notâ insignitus: eò quòd Osiridem, suum olim Regem, Jovis filium, post mortem in bovem transformatum esse crederent, inde detestabilis in Judæos inclinatio promanavit vitulos adorandi. Postea Aegyptij pro Osiride Solem, & pro Iside Regina ejus conjuge Lunam adorarunt; nec puduit Felibus, Crocodilis, Cepis ipsi & Atlijs divinitatem arrogare, quia, ut ipsi delirabant, bello Gigantum se viante, Dij in Aegypto latebras quæsterant, sequè ut laterent, in res ejusmodi transformarent.

Romani senatûs decreto, Cæsarum suorum non paucos in numerum Deorum retulerunt, ut obsecrum illum & infamem Antinousum, Adriano Cæsari gratissimum præteream; cui altaria crexerunt,

crexerunt, ut affrarentur do'ori sui Principis; quem ex ejus morte conceperant; eumque in stellam conversum ei persuaferant, quæ, illa tempestate recens in cœlo apparuit.

Unde concludemus, hanc impietatem, & deliria non ita stolidæ plebis fuisse propria, quin etiam maximorum hominum animos occupaverint, fuisseque pro axiomatis religionum, & primis, ut ajunt, principijs habita, quæ solæ in florentissima regna & imperia admittebantur. Præterea eorum numerum, qui contra sentiebant, per exiguum fuisse, minimeque auctoritatis statuamus necesse est, qui tam execranda impietatis cursum listerent: vel certè perduellibus illis erant per similes, qui in nefarium legitimi Principis sui despectum, iniqui aliena um possessionum invasoris obsequijs sese addicunt. Hæc tam stupenda cæcitas ex-

ijs iterum apparebit, quæ 1. cap.

lib. sequentis referemus.

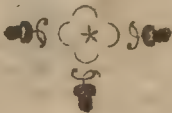
LIBER

tenquē omnis boni recurrimus, ita laud's ejus
predicamus, & merita extollimus: ita ab om-
ni hominum memoria decreta ipsi sacrificia,
velut primo principio, ultimoque fini rerum om-
nium creatarum, & supremo vita necisque Do-
mino. Ita in hunc etiam finem templa illi con-
secrantur, eriguntur aræ, festa celebrantur, ut
precipua hominis occupatio, in actionibus, ad
ejus gloriam tendentibus, precipuo studio ser-
setur: ab hac denum religionis virtute famulo-
rum Dei procelis devotio, quæ fervorem & ala-
critatem in rebus ad eum pertinentibus suppe-
ditat.

Posteaquam Dæmones totum terrarum orbem
sua Tyrannide oppresserant proscriptâ penitus-
que extinctâ veri Numinis cognitione, & se ip-
sos, statuasque suas Divinis colendas honoribus
proposuerunt: religionis jura omnia & præro-
gativas usurpârunt.

Nam vota precesque, seu publicæ, seu pri-
vate ad eos dirigebantur, templa illis, & al-
taria dedicabantur; festa & sacrificia, ludî
publici, aliique ritus ejusmodi in eorum hono-
rem instituebantur, ut hoc ultimo libro
ostendemus, quo hoc opusculum
absolvamus.

DE HONORIBUS QUOS ETHNICI DIIS SUIS EXHIBEBANT. CAPUT PRIMUM.

QUIA præclarissimæ doctes, eximi-
q; è corporis, & animi decora ho-
minum neminem inevitabili mori-
endi necessitate eximere potuerunt,
& tempus mortales omnes perpetua
oblivione sepelitis, ad imagines & statuas confu-
gimus, quibus eos nobis ob oculos perpetuo
proponimus, omniquè tradimus posteritati, in
æternæ nepotum recordatione victuros, & quo-
dammodo sui ipsorum superstites.

Ita laudabili Majorum instituto in vera IE-
SU Christi Ecclesia consuetudo obcinuit, Ser-
vatores nostrum per imagines, & signa nobis
repræsentandi, uti, & tacto hoc peculio co-
gitationes a terrenis ad cœlestia convertamus,
& in his velut in aperto codice rudis populus
vitæ ejus, & mortis mysteria legat, cōdiscatquè.

Istæ imagines vel statuæ sunt profecto gra-
vissima honoris testimonia, sunt cultu, & ve-
neratione prosequendæ, ob eam quam habent
cum suis prototypis similitudinem, quam vis
omnis ille cultus, quem illis exhibemus, ad per-
sonas

formas, quæ repræsentantur, ex intentione referatur.

Ethnici verò stygia Dijs suis exhibentes, duplex enorme sacrilegium committerebant, alterum quod præter Deum verum hoc supremo cultu unice adorandum, complures alios agnoscerent. Alterum, quod hæc eadem statuas pro Dijs haberent, manuum suarum opera in Idola convertentes. Hoc enim flagrantiter observandum est, Idola si propriè loqui velimus, rerum verarum non esse imagines, sed vel ficta Nomina, vel certe sic accipi, quasi fœrent Nomina. Et hæc causa est, cur Apostolus Idolum vocaverit Nihilum: quod de Sanctorum imaginibus dici nequaquam potest, cum personas verè subsistentes repræsentent.

At de Idola ab Ethnicis verè & propriè adorata esse, ut Nomina; neque rudis tantum plebeculæ hunc abusum fuisse, licet ex sapientioribus nonnulli eorum, falsitatem ac inanitatem probè agnoscerent, ut sub finem libri præcedentis ostendimus. Hoc ipsum in varijs Scripturæ locis ipsius æternæ veritatis Oraculo testatum legimus, ut cap. 13 & 14. Sapientiæ, & in Psalmis, ubi Reges vates gravissimo sententiarum pondere expræbrat Idololatriæ quod manuum suarum adorent opera, quæ cum oculis habeant, aliâquæ corporis organa, nullam tamen possint vitalem rationem producere. Eandem sententiam clarissimis verbis comprobarunt ex divinis Prophetis alij, quamplurimi: idem quæ singula

riter expressum in Prophetia Baruc cap. 16. ubi Prophetia variis argumentis probare nititur, Idola Ethnicorum Deos non esse, ut gentem suam ab impiorum cultu abtraheret. Ira & Rex Babylonis, & omnes ex eius aula Proceres Deos suos aureos & argenteos deprædicabant, ut ait Daniel cap. 5. & hunc Prophetam ad Belum suum adorandum compellere conabantur. Acque eodem causam gentium Apostolus eorum vanitatem suis in epistolis rories explodit, variasque adducit rationes, ut si ij ab ipso recenter in Christo geniti gratiam illam inestimabilem agnoscent, qua ab Idolorum mutuum, & vitæ terrena que expertum cultu, ad cognitionem Dei veri & vivi traducti fuerant.

Baratinus in quarta controversia Tomi secundi lib. 2. cap. 13. ostendit a SS. nascentis Ecclesiæ Patribus, nihil frequentius Idololatriæ obiectum, & exprobratum esse, quàm n aximam Deorum, quos colebant partem, non esse nisi nuda ex marmore vel metallo simulacra, quod ipsum Arnobius, ab illis superstitionibus ad Christi Ecclesiam conversus, uti & alij vitæ sententiâ, & rebus sapientissime scriptis gestisque celebres, palam ingente futebantur. Ipse Trismegistos, teste S. Augustino, Idolis istis sacrificia offerri debere credidit, vel ad beneficia impetranda, vel avertenda mala. Postremò hoc absolute definivit Concilium Tridentinum, sess. 25. ubi disertis verbis pronunciat, Ethnicos ipes suas in Idolis collocasse, & divinitatem in illis agnovisse.

Hæc

Hæc tibi ter annotare placuit, ut hanc do-
 cter nam Calvino opponerem, qui contrarium
 docet, ut Catholicos in gratiam JE U Chri-
 sti cultores Idolorum rix accuset, supponens I-
 dola ab Ethnicis, velut nova Deorum signa
 confidrata fuisse, non autem proprio ut De-
 os adorata

Hoc loco celeberrima Antiquitatis Idola re-
 ferre potuissē qualia erant C. I. I. Rhodiorū,
 Diana Ephesiorum, Atheniensium Minerva,
 in cujus cypreo suam artifex imaginem tanto ar-
 tificio expresserat, ut nemo delere posset, aut
 divellere, qui totam statuem non imminueret.
 Sed huiusmodi missa facio, quæ curiosus Le-
 ctor in alijs libris tase descripta reperiet.

C A P U T II.

De Templis falsorum Deorum.

CELEBRABANTUR olim omnium sermo-
 nibus septem diversa opera, quæ septem
 mundi miracula dicebantur; primum fuit mœ-
 nium Babylonis structura, & horri pensiles, quæ
 Semiramis condidit, trecentis hominum milli-
 bus in dies per annos aliquot defudantibus. Al-
 terum erat in Ægypto labyrinthus, descriptus
 ab Herodoto, ubi præter alia admiranda, se-
 decim amplissima magnificentissimæque palatia
 totidem Regni provicijs respondentia viseban-
 tur, opus autem universum tot viarum à se a-
 beuntium, redeuntiumquæ occurribus, amba-
 gibusquæ perplexum erat, ut exitum inde repe-

fire nemo posset. Ab hoc prototypo illius labyrinthi ideam desumpsit Dædalus quem in Creta insula contrōxit. Tertium faciebant, etiam in Ægypto magnitudinis prodigiosæ Pyramides quarum una sexcentorum hominum milium assidue per annos viginti defudantium opus fuit, ut communiter dicebatur.

Mausolo Cariz Regi mortuo Artemisia uxor sepulchrum tantæ operis magnificentiâ extruxit, ut inter septem orbis miracula fuerit numeratum. Ab hujus autem operis similitudine sepulchra omnis sumptuosiora, Mausolea sunt appellata. Hunc Regem tam ferventi amore prosecuta est uxor Artemisia, ut ejus tato perfuncti cineres vino permistos tradatur ebibisse, ut eos in corde suo tumularet.

Colossus Rhodius, de quo ante meminimus, locum etiam inter hæc miracula obinebat.

Statua Jovis Olympij sexto loco numerabatur; quæ, teste Pausania, ex auro & ebore à Phidia in tantam magnitudinem elaborata est, ut nisi in sede fuisset collocata, longè supra templi fornices, ut refert Strabo eminuisset.

Sed inter hæc opera, quæ tantam, sui admirationem omnibus concitabant, templum Ephesium Dianæ consecratum prorsus erat incomparabile. Plinius lib. 36. Historiarum cap. 14. scribit, ejus longitudinem quinque; & viginti supra quadraginta passus. altitudinem vero viginti ducentos excessisse, in eo centum viginti columnas fuerunt, singulæ à singulis

Regibus factæ, qui hoc opus, singulare pietatis & magnificentiæ monumentum esse voluerunt: ita ut Asiâ universâ in hoc opus conspirante, tandem post ducentorum annorum laborem steterit absolutum.

Idem erat, initâ proportionē in alijs per orbem tenuis admirandum. Et ne sigillatim omnia commemorare debeam, sat erit si dixerō Reges & populos, in hoc ferè solum, opes omnes & industriam convertisse, ut alia atque alia extruerent.

In templis tria ut plurimum altaria visibantur Primum in primo statim limine occurrebat, ubi victimæ immolabantur, Alterum circa medium, tertium in extrema parte, quod modo *Adytum* vel *Sacrarium*: modo *Secreta* aut *Penetralia* appellabant, in quibus sola ferè Arsonata, atque ceteræ res adolebantur.

Ibidem strati lecti, & posita pulvinaria, longè ordine videbantur, quæ vocabant *Lectisternia*, sive ut usui essent sedentibus, sive ut ibi convivia Dijs pararentur. Qui hujæ Cæremoniæ præerant, *Epulones* dicti, mensis accubebant: & quia Dijs isti vitæ prorsus sensumque ennuim exoptes erant, unquæ nec edere poterant, nec bibere, ut Daniel Regi Babylonie de Belo ostendit: ita omnis iste ciborum & lautitiarum apparatus, impijs illis Parasitis cedebat, qui ex hoc, Dijs ligneis & lapideis apertis gulam egregie saginabant.

C A P U T III.

De Sacrificijs Ethnicorum.

DÆMONES, veri Dei g'oriam præ invidia non ferentes, nec frugibus terræ nec omnigenis animalibus, quæ sibi passim in Sacrificium offerebantur, haud acquiescentes, ut sunt ad omnem crudelitatem effari, vivorum etiam hominum victimis, se coli voluerunt.

Hujus exemplum habemus in Virgilio, qui ab Ænea in gratiam Pallantis, Dijs inferorum octo milites genere illustres sacrificatos esse memorat, quos ex hostibus captivos fecerat. Mos hic fuit non Romanorum modò, sed omnium totius orbis nationum: & pueri Dijs Penatibus passim immolabantur, ut hoc impijssimæ pietatis genere familiæ salutem & incolumitatem stabilirent. Taurici Scythiæ populi nefandâ hospitum immolatione Dianam suam propitiabant, ut in Orestis, & Iphigeniæ historia meminimus, Bacchus aram habebat in Arcadia, ubi tenellæ virgines flagris lacerabantur: Quod inhumanitatis genus adversus liberos Lacedæmonij exercebant in honorem Mercurij. Teutones & Cimbri, h'manes non sacrificabant prius; quàm inauditis eos supplicij laniassent. Alij viros senio graves præ cæteris eligeabant, quibus ut se expedirent, quoddam viderentur ad omnia nutils, & Deorum gratiam inirent, inaquas devolvebant; unde *Senes Deponteni* vocabantur.

Ga

Hyp

Hyperborei lautis epulis cum amicis saginatos, & floribus redimitos ex prærupto monte in subiectum mare præcipites agebant. Cæsar in suis commentarijs de antiquis Gallis refert, solites aliquando fuisse statuem ex salice enormis magnitudinis erigere, quam vivis completam hominibus ante sua Idola accendebant. Alexander Aristomeni cujusdam meminit, qui in unico Sacrificio homines trecentos ingulavit.

Plurimi proprijs liberis non parcebant, quod era propè quotidianum inter Ægyptios, & Palæstinos. Hoc probum Israëlitis per varia loca Scripturæ sacræ Deus improperat, qui detestanda hac consuetudine Ethnicos imitabantur, liberos suos per divos ignes tam diu traduentes, donec abirent in cineres vel Idolo, ex æve concavo, igne rubenti, quod *Moloch* dicebatur concludentes, in quo dum lentis ignibus consumebantur, inflabantur interim buccinæ, & tympana reboabant, ne miserorum ejulatus exaudirentur, unde loco nomen *Tophet*, id est Tympanum, inditum. ad ipsos adeo Reges Achab, & Manassen hæc persuasit impietas. Hinc facile colligemus, quantum sese homines à Dæmonibus excecari permiserint, ut tantam barbariam non reformidarent, cui jura naturæ & humanitatis omnia reclamant. Ut taceam, quod inen orat Drexelius, Mexicanos à Dæmonibus coactos fuisse viginti millia cordium ex vivis totidem puerorum pectoribus excisorum in annos singulos sacrificare.

Jam.

Jam verò non minor erat in Sacrificijs quam pro defunctis fiebant, immanitas. Nam à plurimis populis hæc lex inviolabiliter servabatur, ut in omnibus hominum genere & dignitate illustrium funeribus, ij mactarentur, qui ut fuerant vivis gratissimi, ita obsequium aliquod in altera vita demortuis præstituri credabantur.

Alij quotquot ex hostibus ceperant, jugulabant, ut author est Virgilius: & meminit Achillis Homerus, qui Trojanos duodecim Patroclo amico suo immolavit. Famofus ille Gædator Spartanus, qui ex collectis mancipijs iusto exercitu comparato, Romanos ausus est laceffere, trecentos in bello captos coëgit mutuis sese vulneribus concidere, in Ducis alicujus honorem, quem in prælio amiserat, ut ita Deorum ipsi Infernalium favorem conciliaret. Hæc impiissima consuetudo, ita apud Romanos invaluerat, ut si quem ex reip: Proceribus, aut Imperatoribus amississent, multa Gædatorum copia, fuscum vite sanguis, eorū mortē expiare cogeretur.

Porro diversa fuerunt Sacrificiorum genera. Cum pro terræ frugibus fiebant, victi nā per agros circumlati, *Ambarvalia* dicebantur. Centenis aliquando hostijs v. g. bobus constabat Sacrificium, & vocabatur *Hecatombe*. Sed hæc missa faciamus, & de Cæremonijs ab eis servari solitis pauca breviter expediamus.

Primum igitur, certæ animantium species, prout erat Deus ille, cui adorabatur Sacrificium, eligebantur, Mars enim, furiosa tantum &

bellicosa animalia, quales Tauri, requirebat: cujusmodi offerre Jovi nequaquam licuisset, Neptunus mox Tauris, mox equis placabatur. Capri Baccho reservabantur, quod soleant vineas intestare. Ceres & Juno bobus, Diana cervis, & capellis Faunus, alii aliis delectabantur,

Sollicitè curabatur, nè quâ labe aut sordibus, victima notaretur, debebantque antè certo ritu lustrari, uti & qui Sacrificio intererant; alioqui recedendum erat: quod Præco monibat elata voce clamans: *Procul est e propiani.*

Deindè libum aliquod ex frumento tosto compositum habere Sacerdos tenebatur quod *Salsa fruges* vel *mola salsa*, vel *Libum adorem* vocabatur, vel certè farinâ sale mixtâ conspergebatur victima, aliàs illegitima cëlebatur.

Postremò jugularam victimam iniiciebant in ignem: offerentes autem, aram manu tangere debebant, preces suas cum orante Sacerdote conjungentes; igni deindè vinum affundebatur. Si *Holocaustum* esset, flammis omnia consumebantur: in alijs verò Sacrificijs pars Sacerdotibus, pars etiam offerentibus servabatur.

Peraçto Sacrificio, circum Altare Choreæ ut plurimum ducebantur, & Hyæni vel Ode in Deorum, quibus sacrificaverant, honorem concinnatæ canebantur, tribus aliquando partibus distinctæ, quarum prima, cum ab Occidente versùs Orientem current, *Strophe* dicebatur; alia cum ex adverso reverterentur *Antistrophe*;

tertia

tertia Epodus à stantibus ante Altare cātabatur.

Interea qui Sacrificium peragebat, suo operi diligentissimè intendere debebat, quem propterea monebat Præco clamans: *Age quod agis* uti sub initium inclamans: *Fabete linguis*, silentium ab adstantibus exposcebat.

C A P U T IV.

De Sacerdotibus Ethnicorum.

UT aliquam Sacrificijs suis Majestatem conciliarent, erant perpetuò Sacerdotes, id est, homines Deorum servitio singulariter addicti, quorum opera, & autoritate ritus omnes ordinabantur.

Curetes sive Corybantes, qui & Galli Phrygiæ appellabantur, Cybeles obsequijs erant destinati, ut cap. 2. lib. 1. retulimus. Erant apud Romanos Virgines Vestales, Vestæ sacris, perpetuè ignis custodiæ dicatæ, & à Numa Pompilio primùm institutæ, qui volebat, ut author est Florus Historicus, ut quemadmodum sidera in cœlo perpetuo fulgore colucent, ita & hi ignes custodes imperij continuas quasi agerent exorbias, ad salutem reip. conservandâ.

Præter eos, qui Lupercales ludos ab Evandro institutos celebrabant, Romulus ex quadam Acca Laurentia filios elegerat, quos, cum pro terræ frugibus Sacrificia destinabant, consulere oportebat; quorum Nepotes ob hanc causam *Fratres arbores* dicti sunt.

Plures alios Sacerdotum ordines idè Numa

instituit, ut Deorum cultui majorem inde splendorem accerferet. Martis Flamines *Salij* vocabantur; eò quòd ritus saltando peragerent, eratque illis magni illius Clypei, quod *Ancile* dicebant, demandata custodia, quo fata Romanorum contineri credebantur. Sed ut de Sacerdotum varietate pluribus abstinemus, observandum est, ut Sacerdotalis dignitas illustrior redderetur, eandem sibi Reges quosdam honori duxisse, eratque certa in Sacrificijs *furtio*, quæ illis solis debebatur. Et Numa veritus ne Reges militaribus publicisve curis impliciti hoc munere perperam fungerentur, Dijs singulis destinavit Sacerdotes, qui Regis obirent vices, & *Flamines* à voce *Filamen* vocabantur, ob aliqua lance fila, quibus caput cingere consueverant. Præterquàm quòd singuli *Flamines* Dei illius nomine distinguerentur, cujus Sacris præerant, ut Sacerdos Jovis *Flamen Dialis*, Martis *Martialis* nuncupabatur.

Qui Jovis sacra administrabat, cæteris dignitate eminebat, & solus candido insignis pileo utebatur, adhibebatque ad ornatum purpuram, quæ dicebatur *Trabea*, cujus alias usus solis Dijs, & Regibus, item Auguribus, sacris operantibus erat permissus.

Extinctis tamen post Tarquinium Superbum Romæ Regibus, ex Sacerdotibus aliquis creatus est, qui in suis functionibus Regis titulo utebatur; nè qua fortè in vulgus maneret suspicio, quasi cum Regibus religio labefactata esset; licet

licet sua in rep. nullum amplius Regem agnoscerent.

Nec pro aris tantum & templis, sed etiam pro reipub. negotijs Sacardotes instituti. Qui enim *Feciales* vocabantur, ad hoc solum modo serviebant, ut fœderibus, cum exteris nationibus fœciendis præsente. Neque pax aut bellum concludi legitimè poterat, nisi æquum esse ipsi declarassent, Bello autem decreto Summus Sacerdos, qui *Pater Patratus* dicebatur; ad id denuntiandum mittebatur. Uti & ratis habitis pacis conditionibus, ad aram cum porco ad pedes posito procedebat, quem uno ictu conficiebat; hoc à Dijs precatus, ut qui sopitum bellum suscitarent pari fato mulcerentur.

Erant præter Sacerdotes & Arioli, sive Divinatores, quibus incumbere vel futura prædicere, vel Deorum voluntatem explorare; cum de negotio graviori suscipiendo consultabatur. Ex horum numero alios vocabant Haruspices, qui ex intestinorum illorumque victimæ inspectione suas formabant conjecturas. Alios Augures, qui ex varijs avium actionibus divinabant. Nec deerant in his prestigijs certi ritus, singulari studio observandi: Ariolum in loco sublimiori stare oportebat, & curvum manu baculum quæ *Lituum* vocitabant, prætere; quo certum spatium, quod *Templum* dicebatur, designabat; quo involaturæ aves, dictæ *Præpeter*, eorum quæ discere intendebant, signa proderent: illas autem aves, quarum

cantus observabatur, *Oscines* appellabant.

Plurima etiam cum Pullis instituebatur divinationo, quæ si obiectum pabulum avidè arriperent, ita ut pars à rostro recideret, optimi omnis augurium esse censebatur, dicebaturquè *Terripabium* vel *Tripudium Solistinum*: quod esca recedente: solum tangeretur. Si verò refugerent, vel escam frigèdè lentequè sumerent, mali imminentiis augurium credebatur. Atque hinc totum illud habes, quod vel emittebat, vel futebat exercitus, quo universum Romanorum imperium nitebatur, regebaturquè; nefas enim erat hinc inconsultis. Oraculis magnum aliquid suscipere,

Paucis absolvam: Numa Pompilius, prætereos, quorum meminimus Sacerdotes, Collegium octo Pontificum longè eminentioris ordinis instituit, quibus & alium cum absoluta potestate præficerat, cujus, erant partes, quicquid ad Deorum cultum pertinebat, moderari & Sybule Cumæ libros apud se depositos aservare. Erat hæc ex earum numero Virginum quæ inter Idololatriz corruptionem, morum innocentiam conservatâ, cælitus afflatæ, futura plurima, etiam de Messie adventu, & præcipuis vitæ ejus sanctissimæ Mysterijs ex vero prædixerunt. Sed caligabant ad tam radiantem veritatis Solem illæ nocturæ, nec arcana sub verbis latentia prius cognoverunt, quàm diffusis per orbem universum Apostolis, & Evangelium prædicantibus, oculos tandem aliquando aperuerunt. Et

Et hæc quidem de Romanis tantum Sacerdotibus dicta sunt, iisque quos officij dignitas præ alijs ex vulgo plurimis commendabat; ex quibus colligere licebit, quantus eorum apud Græcos aliasque mundi nationes esset numerus.

Diodorus Siculus, Julius Cæsar in suis Commentarijs, Strabo, aliquæ Authores multa referunt, de Druidis Gallorum Sacerdotibus, quorum erat tanta crudelitas, ut ad Deorum suorum aras plerumque homines jugularent. Anno in occasum vergente solenne illis erat gummi Jovi offerendam ex quercubus magna cum reverentia conquirere, ad quam cæremoniã omnes invitabant.

Ad illos Juventutis institutio pertinebat, debebantque Adolescentes ad annos viginti sibi eorum vivere disciplina, quod tempus impendebant ut plurimum mandandis memoriæ quibusdam versibus, facultate scribendi prorsus interdictâ; nulli autem ad publica munia admovebantur, qui ab ijs non fuissent instituti.

Cum generalem conventum celebrabant, servabant illud, quod de Ciconijs Plinius memoriæ prodidit, ultimò venientem in frustra discerebant, ut alios hac severitate diligentiz admonerent; hanc autem rabidam humani Sanguinis sitim, Dæmonum propriam, non in suis modò Sacrificijs, sed in scholis etiam prodebant nam ut de alijs taceam, Herophilus ex illa facie insignis, eum Anatomiz artem traderet,

suprà septingentos homines, ad scientiæ experi-
mentum, exenterasse vivos memoratur.

CAPUT V.

De festis in honorem Deorum institutis,

ETHNICORUM festa cæteris superstitioni-
bus respondebant, in quibus usitatæ cære-
moniæ ea plerumquæ repræsentabant, quæ De-
orum erant propriæ, quemadmodum in prioribus
libris notavimus, cum de festis Cybeles,
Bacchi aliorumquæ ageremus. In festis Cereri
consecratis hac & illuc cum ardentibus facibus
discurrebatur, quia, ut agebant, Ceres raptam
Proserpinam filiam requirens, totum orbem hoc
ritu fuerat pervagata. Hæc solemnitas institue-
rant Eleusini Græciæ Atticæ populi, ad quæ ce-
lebranda solæ mulieres admittæ mille flagitia
propudiosè perpetrabant: Quod autem Ceres
consilium suum nemini aperuisset, nisi post-
quam de filia certiora nuntia accepisset, nefas
erat, quæ inter Sacra in templo acciderant ul-
li mortalium revelare.

Pudor ea referre prohibet, quæ Romanæ Ma-
tronæ in festis Veneri & Priapo sacris admittere
non erubescabant. Pallas Dea militaris ejus-
modi festis delectabatur, in quibus certarum
Regionum Virgines inter se mutuo præliari non
sine Sanguine cogebantur.

Lupercalia Romæ agebantur, Lupercis Sacer-
dotibus nudis per urbem cursitantibus, & ca-
prinas pelles præferentibus; quod Romani sua olim
pecora

pecora à latronibus, eos persequendo, recepissent, cum interea Pani Sacrificium offerretur à Lupercis, qui à Lupercali, ubi templum Pani erectum fuerat, hoc nomen accipere.

Saturnalia, in honorem Saturni Romæ instituta Mense Decembri ad multos dies peragebantur, inter quæ mutata tantisper sorte famuli Dominis imperabant, & ultrò citroque munera mittebantur, non sine magna profusione, & rerum omnium perturbatione.

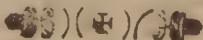
Græci hujusmodi Sacris erant addictissimi, Athenienses præsertim Panathenæis, Minervæ Sacris, ut Eleusinos, aliosque innumeros præteream.

Apis, sive Serapis, Ægyptiorum Deus, miris etiam festis colebatur. Bos erat certis quibusdam insignitus notis, quem certos etiam excedere vitæ annos non oportebat; Quibus expletis aquis demergebant, magnoque plangebant luctu: invento autem alio priori simili, publicè omnium lætitiâ ludi & convivium celebrabantur.

Ita & aliæ nationes in honorem Deorum sibi propriorum, quos *Indigetes* vocabant, sua etiam festa consecrabant: quorum autem memoria ob res præclare gestas per Apotheosim divinis honoribus consecrabatur, etiam *Indigetes* dicebantur, quasi rei nullius indigi.

Et Apotheoses quidem erant certi ritus à Romanis instituti, quibus Imperatores suos in Deorum numerum referebant, Rofinus ex Herodiano

diano hunc nobis ritum sic descripsit: Corpore demortui Cæsaris, ait ille, more aliorum sepulto, ejus ex cera effigies in eburneo thalamo magnificè exornato pro palatij foribus locabatur; illo per dies septem Medici frequentes invisebant, agebantq; è circa statuâ omnia, quasi ipse Imperator æger decumberet: Lectus inter primarij ex Senatu & Nobilitate viris lectum habitu corporis testantibus eingebar. Tunc cremonijs præmiis, absolutisque, tum prius velut mortuus lugebatur; effigies autem in eum locum ferebatur, ubi dignitatibus se suis abdicare magistratus solent, deinde ipsi in imperio successurus, è suggestu, cui (Rostranavium in orbem ibi disposita, in memoriam victoriarum navalium, nomen dederunt) oratione funebri defuncti memoriam celebrabat. Cum perorasset, ibatur in campum Martium extra mœnia, ubi hujc mortuo comburendo rogo erat ex lignis aromaticis extractus, quem Romanis equitibus Pyrrhicâ saltatione circumcursantibus, novus Imperator accendebat, undè & subito Aquila evolabat, quæ recentis hujus Dei animam in celos portare credebatur. Consecratione sive Apotheosi in hunc modum absolutâ, ad ludos & epulas se convertebant; dies autem ille quotannis solennibus Sacris, convivisque celebrandus, fastis accendebatur.

C A P U T VI.

*De Græcorum ludis in Deorum honore.
institutis.*

LUDI & certamina, quibus olim exercebatur Adolescentia, non ad formandos solum ad bellum homines, & publicam lætitiā celebrandam, sed ad colendos etiam Deos, quorum Sacra per eos dies agbantur, erant instituta. Præterea mos obtinuerat exercitationis ejusmodi, Sacrificiis aperire & claudere. Imò in ipsis templis minores quidam ludi in usu erant, uti testatur Homerus, de ijs loquens, qui in Minervæ fano aleam exercebant.

Palamedes, Latrunculorum ludum in obedi-
one Trojana dicitur invenisse, & milites docuisse, tum ut honestæ exercitationi indulgentes, otium malorum omnium fontem excuterent, tum ut hæc ludicrâ concertatione ad manus ferri cum hostibus conferendas informarentur: sic lusus iste in ordinariam virorum illustrium recreationem transiit, abijtque in cæremoniam, in Deorum templis usitatissimam, alearum usu ad lixas tantum & calones relegato.

Inter ludos & spectacula, præter symphoniam & organa musica, Decursiones in stadio primum sibi, præcipuumque locum vendicabāt, saltus secundum, proximum Discus, sive globus ex lapide, vel metallo sphericus magni ponderis, quem qui longius altiusve emisisset, palmam

palma in reportabat. Quartum Ludorum genus erat Luctus, cum a binis pro ob inenda laurea certaturi, nudis & inanctis oleo corporibus, alter alterum humi, proferre nitebatur. Quintum erat pugna ubi Athletæ, *Pugiles* dicti, tora ex bovino corio, quæ *Casium* appellabant, vibrantes pugnis inter se contendebant.

Ludi isti, quod concertantes nudi essent, communi appellatione Gymnici appellabantur: locus, ubi exercebantur, *Palæstra*, qui autem præerant, *Gymnastæ* vocabantur. Qui quinque illis certaminum genera tibi sit, Græcè *Pentablos*, qui in aliquo vicisset, *Olympionices* dicebatur, qui in omnibus, *Pancratiastes*: quamvis non desint, qui hoc nomen aliter accipiant.

In quatuor publicis Ordinum omnium conventibus, & Ludorum spectaculis, quæ tanto emirate statis temporibus olim in Græcia celebrabantur, supradicta ludicrorum certaminum genera, per annos plurimos usurpata sunt.

Omnium tamen ludorum præcipui celeberrimique fuerunt Olympici, ab Hercule juxta urbem Olympiam Eliadis provincie, in honorem Jovis Olympij instituti, in quibus victores, oleæ ramo coronabantur, quinto quoque anno celebrati.

Pythij deinde in honorem Apollinis, quod Pythonem Serpentem sagittis confecisset, consecrat in accessere, ubi laurus præmiæ erat victoriæ.

Isthmij ab Isthmo Corinthi, ubi in Neptunæ honorem

honorem à Theseo primum fuere celebrati, nomen ducunt. Victores ex pinu coronam referebant.

Alij in Nemæa silvâ, undè & nomen traxerunt, in memoriam Herculis celebrabantur, à quo ibidem infestissimus Leo fuerat interceptus. Alij his ludis occasionem dedisse volunt Archemorum Lycurgi Regis filium. Historiam paucis complectar: Cùm Argi ad bellum Thebanum cum Adrasto Rege proficiscerentur, in Nemæam silvam delati tantâ aquarum penuriâ laborare cœperunt, ut Natrix fontem sitientibus quæsierat, Archemorum puerum super Apio herba deposuerit, qui a serpente interea vulneratus perijt, Adrastus & reliqui belli Duces, ut Lycurgum patrem solarentur, in pueri memoriam Nemæos Ludos singulis quinquennais repetendos instituerunt, volentes, ut certaminis Arbitri habitu lugubri interessent & victores Apio coronarentur.

Tandem post multos annos, præter quinque nominata certaminum genera, quæ Pancratium Græcè, Latine Quinquertium dicebantur, inventa est Equestris & Curulis Decursio ad metam in Hippodromo, qui ab aliquot Stadium longitudine Stadium, & ab Ova i figura Circus, undè & Circenses ludi vocabantur.

Circus, in quo ludi peragebantur hinc Alpheo flumine, illinc continua gladiatorum in modum sepi in cuspidem extantium serie claudabatur. Repagula sive Carceres, ubi cursores cum equis

equis, & curribus signum ad certamen expectabant, lineâ plerumquē dividebantur, vel ducto fone prætendebantur, Dato signo, in Palæstram toto impetu effusi Metam versus properabant, quæ in Obelisci, vel columnæ figuram promittebat, debebatquē non tantum attingi, sed etiam septies circumiri, ut præmium referretur. Si bigæ vel currus ad Metam, aliosve currus alia derentur, ingenti impetu dilacerabantur.

Qui equis decurrebant, præter illum, cui infidebant, alium sæpè manu ducebant, tantâquâ corporis agilitate & industria valebāt, ut ex altero insilirent in alterum; quam ob causam *Desultores*, sive *Desultorij* vocabantur, eodem nomine ad Romanos derivato, qui animo erant in quamlibet partem volubili.

Viri eligebantur scientiâ clarissimi (Hellenodicos dicebant) qui ejusmodi concertationibus cum potestate præficiebantur: eorum partes erant præmium adjudicare victoribus, & controversias nasci solitas sua auctoritate dirimere. Victores à popularibus in civitates suas per stratas murorum ruinas magnâ pompâ excipiebantur.

Inter fortissimos temporum illorum Athletas primî nominis fuere Milo Crotoniates, & Polydamas, ut de Arrechione nihil dicam à Philostrato inter Heroum tabulas relato, qui solo prostratus, etiam cum animam ageret, Adversarium confecit, & moriendo laureâ reportavit.

Milo Taurum biennem humeris per totum
Radij

stadij spatium portatum pugno occidit, totumque eo die voravit. Malum granatum tanta firmitate, sine unctione fructus tenebat, ut nemo posset erigere: lubrico saxo junctis pedibus insistentem nullâ vi quisquam loco movere poterat. Quum autem niâ nervorum fiducia arborum in parte media hantem diducere voluisset, brachiis hinc inde constrictis, & deficiente conatu retentus, lupis in prædam cessit.

Polydamas adhuc adolescens, Leonem in Olympo monte inermis aggressus, superavit. Taurum ingentem apprehensis extremis pedibus retro stitebat, currum agitaturn sese opponendo alterâ manu prehensum ex cursu retrahebat. De Valente Cæsaris Augusti Centurione propè eadem narrat Plinius in suis historijs.

Addam locò Periodi, Græcos in his Ludis, ac exercitationibus ita ad militiæ robur, agilitatem, & industriam instructos fuisse, ut exiguâ militum manu ingentes aliquândo exercitus profligarent, quos in Græciam Persia immittebat, ut in historia sancta, post res gestas Daniëlis, & Zorobabelis recensitas meminimus.

C A P U T VII.

De spectaculis Romanorum.

PRÆTER alias Nationes, quæ instituendis spectaculis Græcos imitatae sunt. Romani primo loco numerantur, qui propterea varios Circos crexerant, quorum celeberrimus fuit, quem tria stadia longitudine complectentem Tarquinius Priscus extruxit. Hunc

Hunc Julius Caesar sumptuosius ædificiis exornatum pulcherrimis aquarum ductibus quos Euripos nominabant, per gymnasium ciuitatis. Tanta autem erat amplitudinis, ut quantumvis numerum spectantium commodè teneret in sedilibus sensim elevatis sub triplici porticum ordine, uno post alium in collis modum ita affurgente, ut qui ante sedebant, retro sedentibus non officerent. Primam porticum magistratus, alteram Equites, tertiam vulgus occupabat, non promiscuè, sed per curias suas distributum.

Locus palæstræ uti proximus, ita & ad spectandum commodissimus erat Orchestra, cujus frontem *Pedium* locus ceteris eminentior occupabat, ubi Imperator suo in throno conspicuus, videbatur: ad Orchestram soli cum Tribunis plebis & Vestalibus, Senatores admitterebantur: præ reliquis tamen, qui ludos instituerat, in eosque sumptus suffecerat, & dicebatur *Editor*, *Munerarius*, *Agonotheta*, sive *Brabeata* Præmium victoribus constitutum *Brabium* vocabatur.

Sed Imperij nescientis initia soli Reges erant Agonotheta, Prætores deinde ad hanc admissi dignitatem: Tandemque firmato Imperio, non Imperatores modo, sed & Consules etiam, alijque Magistratus provinciam ineuntes, populi benevolentiam similibus spectaculis venebantur.

Tanta ad hos ludos aviditate populus Romanus ferebatur, ut quandoque triduum integrum, somni cibique propèmodum obliti illic hæse-

runt

rint; quanquam & qui ludos procurabant, instructis etiam in commune epulis populum quandoquē recrearent.

Ludorum apud Romanos majores semper fuit magnificentia, quàm apud Græcos, licet hi ad suos Olympicos ex omni hominum genere, ac ordine frequentissimè convenirent, neque unquam tanta fuit in Agone gloriôsè decerantium, spectantiumq; multitudo, neque tantus ornatus ac splendor in Græcia, quantus Roma spectabatur, maximè propter pompam exquisitissimam quâ ludos auspicabantur,

Priusquam enim ad ludos veniretur, per stadium longo ordine portabantur Deorum virorumquē illustrium statuez, sequentibus magno numero curribus, in quibus præter relata ab hostibus spolia, pretiosissimi reip. thesauri viscebantur. Succedebant ritu supplicantium in pulcherrimos ordines distributi Sacerdotes, Augures, & Pontifices, qui Deo, vel alij profestorum differentia, Sacrificia offerebant.

Sæculares Ludi post centesimum annum recurrentes magno celebrabantur apparatu; Præcone per totam Italiam ad ludos invitante, quos nec vidissent unquam, nec amplius esset visuri.

Temporum successu plurima ad pompam & splendorem spectaculorum à Romanis adjuncta sunt; Nam præter Gymnica certamina & decursiones Equestres, & Curules, inventa est ludicra Gladiatorum pugna, cum Naumachijs, seu ratibus fluitantibus, & venationibus omnis generis

generis animantium institutis. Ad hæc exhibenda magnæ molis Amphitheatra erexerunt, quorum figura Ovali haud abfimilis, in varios graduum ordines distinguebatur, ubi sedebant Spectatores.

Spectacula in medio Amphitheatri habebantur, quem locum *Arenam* vocabant, ab arena, quæ pavementum tegebatur, ut effusus sanguis facilius ab aspectu moveretur.

In Amphitheatrorum cavernis bellorum ad certamen, vel aquæ ad pugnam navalem, educendæ servabantur. Reliquæ ædificij partes fornicibus implebantur, & scalis, per quas ad porticus ascendebantur, quarum exitus *Vomitoria* dicebantur, quod confluens multitudo sese illac ludis absolutè glomeratim effunderet. Qui locum ad spectandum non habebant, quia in varijs angulis stare cogebantur, *Excubiti* dicebantur.

Vespasianus Imperator lapideum Amphitheatrum ædificari jusserat, à Tito ejus filio postea absolutum, tantæ amplitudinis ut centena millia sedentiû, stantium vero viginti millia caperet.

Inter spectacula in Amphitheatri exhiberi solita primum erat Gladiatorum, qui legibus iniquissimis, & ab omni humanitate alienis coacti, vel propria libidine acti, instigante Dæmone, more Duellantium nostri temporis, mutuis sese invicem vulneribus ad oblectandum populum conficiebant. Hæc immanissima laniena in demortuorum funeribus primum usata, successu

successu temporis in consuetudinem abiitradeo, ut quô quisque potentior erat, qui spectaculum praebebat, secundum occasionum varietatem, centeni, & amplius in arenam descenderent, eoquē tandem crudelitatis ventum est, ut ex Imperatoribus Romanis, alij mille, alij ad decem millia gladiatorum ad hanc carnificinam, quæ plures aliquando dies tenebat, producerent.

Erant ejusmodi et plurimum mancipia, & mediastini, qui primum Lanistæ, id est, artis gladiatoriae magistris instituendi tradebantur. *Batualia* erant locus ubi sese exercebant ense obtuso &ve *Kude*; quam actionem exprimentes dicebant *Rudibus batuere*.

Porrò non unum erat gladiatorum genus: nam alij nudo tantum gladio, & scuto decertabant: alij erant toto corpore cataphracti: alij *Andabata* dicti, velatis oculis manus conferebant: alij Retiarii, quod reti ad antagonistam, implicandum uterentur; quo quicumque involveretur, mortem nulla poterat ratione effugere alij Myrmillones, qui piscem gerebant in galea.

In Gladiatoriâ sese etiam Punitiones seu nani ingerbant, qui quamvis forent ex infima hominum sorte, reperti sunt tamen ex Romanis Equitibus & Senatoribus, imò & ex ipsis Imperatoribus aliqui suæ dignitatis adeo obiti, ut cum infami illa perditissimorum colluvione spectacula proponerent.

Victor antagonistam plerumquē occidebat, nisi spectatores complicato pollice vivum serva-

ni postularent: uti contra signum condemnationis erat, cum sordidum pollicem ostendebant. Antiqui Geldiarios, quique suam in varijs certaminibus fortitudinem atque induitiam probaverant, in signum oblate libertatis Rude donabantur.

Eorum merces *Authoramentum* dicebatur; unde qui pecuniam acceperat, & iusjurandum ad digladiandum præstiterat *Authoratus*, qui vero promissum exsolverat *Exauthoratus* vocabatur.

Spectaculorum iucundissimum, sive in Circo, sive in *Amphitheatro* erat ferarum venatio. Centum aliquando Struthiocameli, & plures Leones in arenam educebantur. Titus Imperator produxit quinq; millia ex triginta belluarum generibus, ut Leonum, Elephantorum, Urforum, Taurorum, Aprorum Rhinocerotum, Pantherarum, &c: Aliquando feræ inter se præliari permittebantur; aliàs homines, ad funestam illam concertandi artem instituti, cum belluis committebantur, aliàs etiam nudi obiciebantur lacerandi; ut de plurimis Christi Martyribus legimus. Nonnunquam stupendo artificio tota Amphitheatri facies in silvam æmœnissimam convertebatur, ubi discurrentes aliz aliò bellarum gratissimo oculos spectaculo delectabant: interea ex secretis canalibus, ex omni odorum genere suffitus exhalabatur, qui omnes mira suavitatem demulcebat. Aliquando etiam per varia *Pegmata* sive occultas quas-

dam

dam machinas, urbes, incendia, cōflictus uno momento parēbant disparēbantque. Nihil de velis dicam libreis, sericisve immensæ magnitudinis, quæ in aëre ad solis radios refringendos cendebantur. Nihil de Schedulis, & pilulis, quas Imperatores ad magnificentiæ ostentationem jaciebant, quas qui feliciter collegisset, in ijs signatum legebat præmium, quod erat representatâ Schedâ accepturus Quo in genere Titus tam profusus fuisse memoratur, ut in ludis, quos aliquando Romanis prabuit, octoginta milliones expenderit.

Exhibebantur præterea in Amphitheatro ludii navales, & configentium inter se biremium ludicri concursus, quæ super aquas, speciem quandam maris referentes, ex occultis eductas scenalibus, velis reatiquē summa contentione agitabantur. Nonnunquam immani sumptu, pudendoque luxu, aquarum loco, vinum inducebatur, navium ferendarum capax earumque cōflictus. Nec deerant, qui personas agerent. Tritonum, Sirenumque suavissimo vocum concentu cantantium, & mira corporum agilitate saltantium. Veros aliquot Cetos, aliaque id genus marina monstra ad spectaculum produxere.

Alia prorsus erat Theatri, quàm Circi ac Amphitheatri facies, si gradus sedentium & subsellia exceperis; Theatrum enim erat locus, Ludionibus, & Mimis, hominum mores ridicula gesticulatione imitantibus, Sannionibus, atque Circulatoribus ad quamvis simulandam per-

sonam, & præstigias, & scurriles iugas idoneis
Musicis item, sed Concedis maximè, & Tragæ-
dis propriè destinatus.

Scena theatrorum, siue pars illa, quæ à fron-
te videbatur, tabulis constabat versatilibus, &
per occultos cardines reductilibus; ut mutari
repente scenæ facies exterior posset, pro mu-
tationum varietate, quam res, quæ agebatur,
postulabat, Scena comica privatis ædibus haud
erat absumilis; Satyrica verò mira hinc monti-
um & vallium, inde fontium, specuum, flumi-
numquæ amœnitate, spectantium oculos oble-
tabat.

Narrat Plinius, quantâ operismagnificentiâ
Scaurus theatrum excitârit; Cujus luxum &
splendorem cum adæquare Curio non posset,
exquisitissimi artificij opere superavit Theatra
duo molitus est, ex cardinibus suspensa, quæ
cum universa spectantium multitudine, cujus
erant capacia, in Amphitheatri formam verte-
bantur. Pompejus uti rerum gestarum gloria
& magnitudine, ita & splendore Theatri nul-
li Majorum concessit, quod Veneri consecra-
tum, templo insuper eidem dedicato, exor-
navit.

Sed in ludis istis in Deorum honorem potis-
simum institutis nihil honestum, nihil pud-
icum agebatur. Neque enim solum res à se for-
titer gestas, sed belluationes & ganeas, &
propudiosa quaque flagitia, & quicquid a-
mentes libidine in tenebris patrauerant, in
publicam

publicam theatri lucem producere non erubescabant: Quidquid autem in Circo, vel Amphitheatro representabatur, mera erant immanissimæ crudelitatis exempla, quæ spectantium animos ad omnem inhumanitatem efferarent. Hoc splendore Stygius veterator homines fascinabat, excœcatisque eorum oculis, ne Religionis suæ turpitudinem aliquando agnoscerent, apertum tenebat vitiorum omnium Gymnasium, & pudenda Deorum, quos colebant, flagitia, velut illustria facinora, & festivos lepores imitanda proponebat.

Ceterum, postquam rerum tam detestandarum Historiam retexuimus, quas veri Dei ignorantia, aliaque scelera in orbem induxerant, eam meliori clausula coronare non possumus, quam *Iesu Christo* Domino nostro honorem, & gloriam tribuendo, & Crucem illam triumphatricem, adorando, ejus unius virtute monstra illa omnia impietatis, gloriosissime confecit; & cum debita gratiarum actione infinitam ejus bonitatem celebrando, quâ ex abyssu tam execrabilium errorum mundum liberavit, ut initio hujus operis præfati sumus, Dignum enim & justum

est, ut qui Historiæ nostræ
principium fuit,
idem sit &

FINIS

H₂

IN.

INDEX CAPITVM.

PRÆFATIO

DE DEORUM INANIVM

ET IDOLOLATRIÆ

ORIGINE,

LIBER PRIMVS.

De Dijs Ethnicorum maioribus

CAP. I.	H	istoria Saturni.	1.
CAP. II.	H	istoria Cybeles.	4.
CAP. III.		Historia Jovis.	5.
CAP. IV.		Historia Junonis.	8.
CAP. V.		Historia Apollinis & solis	10.
CAP. VI.		Historia Dianæ	17.
CAP. VII.		Historia Bacchi	19.
CAP. VIII.		Historia Mercurij	21.
CAP. IX.		Historia Veneris	23.
CAP. X.		Historia Auroræ & aliorum	De-
		orum Cœlestium	4.
CAP. XI.		Historia Neptuni & aliorum	De-
		orum Marinarum	27.
CAP. XII.		De Dijs terrestribus,	43.
CAP. XIII.		De Dijs Inferni	35.
CAP. XIV.		De Dijs quibusdam privatis	41.

LIBER

LIBER II.

Historia Semi Deorum. antiquo-
rum. 43.

PRÆFATIO.

CAP. I.	H istoria Persei.	45.
CAP. II.	H istoria Herculis.	48.
CAP. III.	Historia Thesei.	58.
CAP. IV.	Historia Castoris & Pollucis	64.
CAP. V.	Historia Orpheï	66.
CAP. VI.	Historia Jasonis	69.
CAP. VII.	Historia Cadmi	73.
CAP. VIII.	Historia Oedipi	75.
CAP. IX.	Bellum Thebanum.	97.
CAP. X.	Historia Antigoni	81.
CAP. XI.	Historia Tantal.	83.
CAP. XII.	Historia Atrei & Thyestis	87.
CAP. XIII.	Historia Progne & Philom.	86.
CAP. XIV.	Historia Regum Trojan.	88.
CAP. XV.	Historia Paridis.	90.
CAP. XVI.	Græcorum contra Trojanos. con- spiratio.	93.
CAP. XVII.	Trojæ Obsidio.	97.
CAP. XVIII.	Trojæ Occupatio.	104.
CAP. XIX.	Gesta Agamemnonis & Orestis post Victam Trojam.	108.
CAP. XX.	Gesta Ulyssis post Victam Tr- jam.	110.
CAP. XXI.	Historia Æneæ	116.
CAP. XXII.	De Veritate Fabularum.	123.

LIBER TERTIUS.

De Honoribus quos Ethnici Dijs suis exhibebant.

PRÆFATIO.

CAP. I.	De Idolis	P.	131
CAP. II.	De Templis. Gentilium		136.
CAP. III.	De Sacrificijs Ethnicorum		139.
CAP. IV.	De Sacerdotibus Ethnicorum		143.
CAP. V.	De Festis Ethnicorum		148.
CAP. VI.	De ludis Ethnicorum		151
CAP. VII.	De Spectaculis Romanorum		155.

IN-

INDEX RERUM

	Byla Mons	p	541
	Absyrtus Medea Frater		710
	Arca Laurentia		1430
	Acheionus Thetidis Filius.		562
	Acheron Fluv: Inferni.		360
	Achilles Pelei Filius.		2990
	Acrisius	70.	450
	Adcon	18.	
	Admetus Rex Thessalia	15.	222
	Adonis a Musis occisus.		150
	Adrastus Argorum Rex		780
	Adytum locus templi.		1380
	Aeacus Iudex Inf:		380
	Acastor Aedepol. Forma jurandi		600
	Aegyptus Thyeistis Filius.		850
	Aegaeus Rex Athen.	58.	610
	Aegina Insula		380
	Aeneas ejusq; historia.	11.	210
	Aeolus	31.	1110
	Aeson Jasonis Pater	71.	
	Aesculapina.	10.	640
	Aetna.	0.	80
	Agamemnon Ejusq; historia	86.	1190
	Aganippides Musa		150
	Agave Cadmi Filia		740
	Age quod agis.		1430
	Agenor Rex Phania		730
	Agonotheta		1560
	Ajax Telamonius	89. 99.	1010

Alban

Albani Italia Populi.		122.
Alba Regionis Caput.	17.	110.
Alemena Hercules Mater.		48.
Alecto Furie Inf.	37.	120.
Alpheus Fluv.		52.
Alcibia Delubrorum		138.
Althea		59.
Amalthea		56.
Amata Latini Regis uxor		120.
Amathus Mons in Cypro		24.
Amazones ab Hercule Victæ		51.
Ambarvalia		141.
Amphiarus		75.
Amphion	66.	74.
Amphitheatra	158.	162.
Amphitrite Uxor Neptun.		28.
Amphitriton	48.	55.
Anchises	89.	116.
Andabata		155.
Andromache	106.	116.
Andromeda		46.
Adrianopolis Olim Orefa.		110.
Ancile	97.	144.
Antenor Trojan: Dux	103.	116.
Anticlea Ulyssis Mater.		119.
Antigona Edipi Filia.		77.
Antimachus Poeta.		78.
Antinous		129.
Antiphanes Rex		112.
Antistrophe quid ?		142.
Aper Calydonius		59.
Apollo Egrot. Deus.		149.
Apium		

122.	<i>Apium herba</i>		253.
110.	<i>Apollo Eiusq̃ historia</i>		10.
43.	<i>Apetropai</i>		56.
120.	<i>Apoiheoses Romanorum</i>		150.
52.	<i>Arctophilax</i>		27.
138.	<i>Argi.</i>	79.	82.
59.	<i>Argonauta</i>		69.
56.	<i>Argo Jasonis Navis</i>		99.
120.	<i>Argus</i>		99.
24.	<i>Ariadne</i>		61.
51.	<i>Arion</i>		66.
141.	<i>Arifceus</i>		68.
75.	<i>Aristomenes</i>		140.
74.	<i>Arrichi n</i>		154.
162.	<i>Artomisia</i>		137.
23.	<i>Ascanius</i>	116.	122.
55.	<i>Asinus</i>		127.
116.	<i>Asini Baccho sacrificati</i>		20.
155.	<i>Affaracus Trois Filius</i>		89.
116.	<i>Astyanax ejusq̃ mors</i>	106.	107.
46.	<i>Atalanta</i>		79.
110.	<i>Athamas Thebanorum Rex.</i>		30.
44.	<i>Atblas</i>		46.
16.	<i>Athlete apud Veteres</i>		152.
19.	<i>Atreus & ejus historia</i>		85.
77.	<i>Atropos</i>		37.
8.	<i>Augias Elidarum Rex</i>		52.
29.	<i>Augures Antiquorum</i>		145.
12.	<i>Aurora</i>		24.
11.	B <i>Aal seu Belus.</i>		129.
9.	<i>Babylon & muri ejus.</i>		136.
4.	<i>Bacchantes</i>		20.

Bacchus Ejusq; historia.	19.
Bassarides	20.
Belides	39.
Belus	138.
Bellerophon	47.
Bellum Thebanum	77.
Bellum Aenea cum Turno	121.
Beotia	73.
Berecynthia	4.
Bestia Amphitheatrales	161.
Bimater Nomen Bacchi.	19.
Bootes constellatio.	27.
Bosphorus Thracia	71.
Brabeuta, Brabium	356.
Briareus, & Egeon Gygas.	6.
Briſeis	109.
Bromius Nomen Bacchi	19.
Brontes faber Vulcani	8.
Busris Rex Egypti	52.
Busris Neptuni Filius	53.
Bursa Nomen Chariaginis	118.
C acus Vulcani filius.	53.
Cadmus ejusq; historia.	73.
Calchae Augur	99.
Calliope musa.	14.
Calisto stella	26.
Calpe mons	54.
Calypso Nympha	114.
Camilla Volscorum Regina.	122.
Canis major sidus.	26.
Capaneus Argivus	83.
Capharena Mons	108.
Capra	

Capra Fauno sacrificata	143
Carceres Circi repagula	153
Charites sive Gratia	24
Charon Nauta infernalis	36
Chartago à Didone condita	118
Cassandra Priami filia	98. 106
Cassiopea Cephei uxor	26
Castalides Musæ	14
Castor & Pollux eorumq; historia	64
Cestus	15 2
Centuari monstra	40 62
Cepheus Andromeda Parens	26
Cerberus	37
Ceres DEa frugum	19. 83
Cæsares in numerum Deorum relati	15
Charybdis	31
Cerva Diana	96
Chimæra ejusq; descriptio	37
Chiron Centaurus	10
Cælum Deorum antiquissimys Saturni Parens	1
Ciconij Thracia populi	110
Circe maga	33 112
Eius historia	112
Clio Musæ	14
Chloris Latona filia	84
Clotho parca	37
Clytemnestra uxor Agamemmonis	26. 109
Cocytus fluvius infernalis	36
Eolchides	31
Collegium Pontificum a Numa institutum	146
Colossus Rhodius	13 136
Cortina Tripus	14

<i>Eorcyra Insula</i>		114.
<i>Creon Rex</i>	55.	72.
<i>Corybantes</i>	2.	4.
<i>Cupidines Venere geniti</i>		24.
<i>Creta sive Candia insula</i>	61	126.
<i>Creusa Priami filia.</i>		90.
<i>Eureta sive Corybantes</i>		2.
<i>Cuma in Italia</i>		120.
<i>Cianea Cautes.</i>		21.
<i>Cybele & ejus historia</i>	2.	4.
<i>Cyclopes</i>	8.	11.
<i>Cyllenus Arcadia mons.</i>		21.
<i>Cynosura stella</i>		26.
<i>Cynthia Nomen Diane</i>		17.
<i>Cytherea Mons Cypr</i>		24.
<i>Cytherides Musa</i>		14.
<i>Cytheron Mons.</i>	14.	75.
D <i>Acylus.</i>		2.
<i>Danae Acrysi filia</i>	4.	45.
<i>Danaides Danai Danaus.</i>		39.
<i>Daniel Propheta</i>		129.
<i>Daphne ejusq. Metamorphosis</i>		11.
<i>Dardania Dardanus</i>	88.	89.
<i>Dares & Diety historia.</i>		127.
<i>Dadalus ejusq. historia</i>		23.
<i>Deianira.</i>		46.
<i>Deinobus, Priami filius</i>		13.
<i>Dridamia.</i>		95.
<i>Delia, nomen Diane</i>		17.
<i>Delos, Insula erratica.</i>		10.
<i>Delphi Urbs, ejusq. templum.</i>	14.	73.
<i>Damones.</i>		41.
<i>Desultores</i>		

114.	<i>Desultores, Desultorij.</i>	154.
72.	<i>Diana, Diana fascelis.</i>	17 110.
4.	<i>Dido, ejus historia, Mors.</i>	118.
24.	<i>Diomedes, Rex Thracie.</i>	52. 98.
126.	<i>Diomedes, Rex Ætholie.</i>	98.
90.	<i>Dionysius, nomen Bacchi.</i>	19.
3.	<i>Dioscouri.</i>	65.
110.	<i>Diræ, furie Infernales</i>	37.
71.	<i>Discordia, Dea.</i>	91.
4.	<i>Dodone, Nemus.</i>	69.
11.	<i>Drepanum Scitie Urbs.</i>	117
21.	<i>Druides, Gallie Sacrificuli.</i>	174.
26.	<i>Dyndimena.</i>	4.
17.	E <i>ditor.</i>	154
24.	<i>Æetha, Medea Patcr.</i>	15.
14.	<i>Eleära.</i>	88.
75.	<i>Eleusis, Urbs Attica.</i>	48.
2.	<i>Elisa, nomen Didonis.</i>	10.
45.	<i>Elpenor, Ulyssis Socius.</i>	113.
39.	<i>Endymion Pastor.</i>	17.
129.	<i>Enceladus, Gygas.</i>	6.
11.	<i>Entheus, Telluris filius.</i>	54.
89.	<i>Epeus Mathematicus.</i>	99.
27.	<i>Ephesus, Ephesij. 7. Epimetheus</i>	18.
23.	<i>Epirus.</i>	106 7.
46.	<i>Epulones templi officiales.</i>	38.
13.	<i>Equestres decursus &c.</i>	54.
95.	<i>Erato, Musa.</i>	4.
17.	<i>Erichthonius.</i>	26. 88.
10.	<i>Eridanus, sive Padus fluvius.</i>	6.
73.	<i>Erostratus</i>	8.
41.	<i>Erymanthus, Mons Arcadie.</i>	50.
6.	<i>H 7.</i>	<i>Eteocles</i>

<i>Eteocles.</i>	9,
<i>Evadne, Capanei uxor.</i>	83,
<i>Evā nomen Bacchi.</i>	21,
<i>Evander, Rex Italie.</i>	34, 121,
<i>Eubœa, Insula.</i>	95,
<i>Evobe Evā, Bacchantium clamor.</i>	21,
<i>Examenides furia.</i>	37, 39,
<i>Eurippi canales in Circo.</i>	156,
<i>Europa Agenoris filia.</i>	7,
<i>Euryalus.</i>	222,
<i>Euridice, Creonitis uxor.</i>	82,
<i>Alia Orphei.</i>	68,
<i>Eurilochus, socius. Ulys?</i>	212,
<i>Eurypilus Haruspex</i>	99,
<i>Euristheus Steleni filius.</i>	47, 54,
<i>Euterpe musa.</i>	14,
<i>Excuneati</i>	158,
<i>Favus agrestis Deus.</i>	35,
<i>Fabere lingvis, quando usurpatum.</i>	143,
<i>Feciales, Antiquorum Sacrificuli.</i>	145,
<i>Festa instituta in honorem falforum Deorum</i>	148
<i>Filamen, & ejus Origo.</i>	144,
<i>Flamen, nomen Sacrificuli.</i>	144,
<i>Flamen Vialis, Flamen Martialis.</i>	144,
<i>Flora, Dea.</i>	9,
<i>Fortuna Dea.</i>	41,
<i>Francus seu Francio filius Hectoris.</i>	116,
<i>Fratres aruales, Sacrificuli.</i>	143,
<i>Galli Phrygia.</i>	145,
<i>Ganymedes Trois filius.</i>	78,
<i>Gemini, signum Zodiaci.</i>	65,
<i>Geryon, Hispania Rex.</i>	52,
<i>Gigantes.</i>	39, 64

<i>Gladiatores immolati.</i>	155,
<i>Eorum ludi.</i>	158, 159.
<i>Glaucus ejusq. historia.</i>	38,
<i>Gorgones, Phorcidis filia.</i>	46,
<i>Gymnastæ, ludorum præfeti Gymnici ludi Gra-</i>	
<i>eorum.</i>	152,
<i>Gyges, ejusq. annulus.</i>	28, 144,
H <i>Arpyæ.</i>	37,
<i>Haruspices.</i>	145,
<i>Hebe, Dea Juventutis, filia Junonis.</i>	8,
<i>Hecate, nomen Diana Hecatombæ.</i>	140, 17,
<i>Hector, Priami filius.</i>	92,
<i>Ejus Mors.</i>	110,
<i>Hecuba, uxor Priami.</i>	92, 102,
<i>Helena.</i>	65, 92,
<i>Helenus, Priami filius.</i>	92, 117,
<i>Heliades, phætonhis Sorores.</i>	15,
<i>Helicon, Mons Parnasso proximus.</i>	151, 45,
<i>Heliconiades, Musæ.</i>	14,
<i>Helice, Stella.</i>	26,
<i>Helle, Nepheles filia.</i>	30,
<i>Hellenodici.</i>	154,
<i>Hemon, Creontis filius.</i>	82,
<i>Heneti, Paflagonia populi.</i>	110,
<i>Hercules.</i>	46
<i>Ejus historia, & labores.</i>	48,
<i>Hermaphroditus.</i>	22.
<i>Hermophilus, Druidum Doctar.</i>	147,
<i>Heroes, sive Semi Dei.</i>	43,
<i>Hesiope Laomedontis filia.</i>	12, 89,
<i>Hesperides Nymphe.</i>	53,
<i>Hesperus Stella.</i>	26,

Hippocentauri

Hippocentauri.	63,
Hippocrene.	47,
Hyppolita Regina Amazonum.	51,
Ejus filius:	63,
Hippomedon.	79,
Hippomenes.	79,
Hippodamia.	63, 84, 110,
Hirci Baccho Sacrificati.	20.
Holocaustum	142,
Hyades Nymphae	12.
Hyacinthus Apollini charus	12.
Hyacinthus flos, ejus origo	12.
Hymni in Sacrificijs usitati	142.
Hymenaeus, Nuptiarum Deus	24.
Hylas	70.
Hyperion, unus ex Titanibus	13.
Ianus Rex Italiae	3,
Iasius Dardani Frater	88.
Iason, ejusq. Historia	69.
Icarus, Dedali filius	23,
Ida Mons.	88, 91,
Idololatria, ejusq. Orig o	134,
Idola antiquitatis	144,
Idomeneus, Deucalionis filius	99,
Ilus Trois Filius	89,
Infernus.	35,
Ino, uxor Athamantis	30, 31,
Ino Cadmi filius.	74,
Indigetes Dij.	149,
Ió pean, Cantus laetitiae.	10,
Iocasta, Creontis filia.	75,
Iphiclus.	49,
Iphigenia,	

43,	Iphigenia, Agamemnonis filia.	96,	110,
47,	Ismena Oedipi filia.		77,
51,	Isis, pro Luna.		139,
63,	Isthmus Corinthi.		151,
79,	Ithaca, Insula.		93,
79,	Itis.		87,
10,	Iuno, ejusq; Historia.	2,	8,
10,	Iupiter ejus Historia.	2,	5,
42,	Iupiter Olympius.		137,
12,	Ixion.		40,
12,	Labyrinthus Cretensis.		23,
12,	Labyrinthus Egypti.		138,
42,	Lachesis Parca.		37,
24,	Laertes, Rex Italia.		93,
70,	Laius, Thebanorum Rex.		75,
13,	Lamius, gladiatoris praefectus.		159,
3,	Laocoon.		104,
89,	Laodamia.		100,
69,	Laomedon, Trojan. Rex.	12,	89,
23,	Lares Dij.		41,
91,	Latinus, Italia Rex.		120,
34,	Latium, ejus Origo.		3,
54,	Latona, Apollinis & Dianae Mater.	10,	40,
99,	Lavinia, Regis Latini filia.		120,
89,	Lavinium, urbs Italiae.		122,
35,	Laurentum, urbs Italiae.		120,
31,	Lausus, Mefentij filius.		122,
74,	Lectisfemia eorum Origo.		138,
49,	Leda, uxor Tyndari.		64,
10,	Lemnos Insula.	8,	58,
75,	Lenaeus, Lyeus, Liber, Bacchi nomina.	19,	
49,	Lestrigones, Antropophagi.	112,	
1,			Leucothea

<i>Leucothea.</i>	ii4,
<i>Lilius, Augurum Scipio.</i>	145,
<i>Lotes fructus.</i>	iii,
<i>Lotophagi.</i>	iii,
<i>Lucifer stella.</i>	26,
<i>Lucina, nomen Diana.</i>	18,
<i>Luna, pro Diana accepta.</i>	17.
<i>Lupercalia, Lupercal.</i>	34
<i>Luperci, Flamines Panis.</i>	148
<i>Lupi Sacrificati Apollini.</i>	52,
<i>Lusus Ludis Grecorum.</i>	26,
<i>Lycan, Rex Arcadia, Pelasgi filius.</i>	95,
<i>Lycomedes.</i>	57,
<i>Lycas.</i>	55,
<i>Lycus Thebis proscriptus;</i>	70,
<i>Lyncous.</i>	81
<i>Lypara Insula.</i>	81
M <i>Achaon Aesculapij filius.</i>	58; 99,
M <i>Maja Nereurij Mater.</i>	21,
<i>Marathon.</i>	59,
<i>Mars Deus belli.</i>	9,
<i>Marsyas, Satyrus.</i>	14; 67,
<i>Mausolus, Rex Cariae.</i>	137,
<i>Mausolia.</i>	137,
<i>Medea.</i>	58.
<i>Medus.</i>	72,
<i>Medusa, na Gorgonidum.</i>	46; 47,
<i>Magalesta, Ludi Cibeles.</i>	4,
<i>Megara uxor Herculis.</i>	55,
<i>Megara, Dea infernalis.</i>	3.
<i>Melaeager, 59, Melicerte.</i>	30,
<i>Melpomene, Musa.</i>	14,
<i>Memnon, Aurora filius.</i>	26 97, 101,
	Me

ii4,	<i>Menandēs, Bacchi Sacerdotes.</i>	20,
145,	<i>Menecaus, Creontis filius.</i>	78,
iii,	<i>Menelaus, Rex Spartanorum.</i>	92,
iii,	<i>Mercurius,</i>	9, 21, 34,
26,	<i>Merentius, Rex Italiae.</i>	46,
18,	<i>Midas, Rex Phrygiae.</i>	121,
17,	<i>Milo Crotoniates,</i>	67
34	<i>Minerva.</i>	154,
141	<i>Minos, Rex Creta.</i>	146,
52,	<i>Mingtaurus.</i>	23,
26,	<i>Mnemosyne, Musarum Mater.</i>	15,
95,	<i>Moloch, Idolum.</i>	60,
57,	<i>Molossus Rex Epiri</i>	14,
55,	<i>Moly, herba Deorum</i>	140,
70,	<i>Momus</i>	106,
82	<i>Morpheus, somniorum Deus.</i>	112,
81	<i>Munerarius, Agonotheta</i>	42,
99,	<i>Myrmidones.</i>	37,
101,	<i>Mirmillones.</i>	156,
59,	<i>Myrtillus,</i>	38,
9,	<i>Misia Regnum</i>	159,
67,	<i>Najades, Nymphae.</i>	85,
137,	<i>Nachelae filia.</i>	95,
37,	<i>Narcissus</i>	58,
58,	<i>Nauarchia.</i>	56,
72,	<i>Nauplius.</i>	126,
47,	<i>Nausicae, Arsinoe filia.</i>	157,
4,	<i>Nemea Sylva</i>	10,
55,	<i>Nemesis, Dea.</i>	114,
3,	<i>Neoptolemus.</i>	50,
30,	<i>Nephete</i>	42,
14,	<i>Neptunus, Saturni filius. Ejus historia.</i>	07,
	<i>Nereus.</i>	30,
		27

Nereus, Thetidis filius.		290
Nereides, Nymphae.	291	465
Nessus.		560
Nestor.		990
Niobe, Tantalii filia.		840
Nysa, urbs à Baccho condita.	325	200
Nisus, Rex Megarensium.		310
Nisus, Aeneae socius.		220
Numa Pompilius.	300	500
Bſidiō Trojana.		960
Oceanus pro Deo habitus.		280
Oedipus, ejusq. historia.		750
Oeta, Mons.		470
Ogygia, Insula.		1140
Ogygies, Rex Thebanorum.		160
Oileus, Rex Locrorum.		980
Omphale Regina, Lydia.		660
Orchestra.		1560
Oreſta, Thraciae Civitas.		1100
Oreſtes filius Agamemnonis.		1090
Orgia, eorum quae origo.		870
Orion.		270
Orpheus, ejusq. historia.		660
Osiris pro Sole.		1390
Oſcines.		1400
Palaeſtra Ludorum locus.	152	Palamedes. 940
Palladium Troianorum.		970
Pallas, alias Minerva Dea.		90
Pallas Evandri filius.		1210
Pales magna, nomen Cyb.les.	34, 27,	340
Pan Pastorum Deus.		40
Paneratia, 153, Pancratiffes, 152 Pandion		890
Pandora.		

Pandora.

<i>Paphos Mons Cypri, 24. Paris Priamifilius</i>	90.
<i>ejus historia. 90. Parthenope.</i>	79.
<i>Pasiphae, uxor Minois.</i>	15.
<i>Pater patralis.</i>	45.
<i>Patroelus Thetidis amicus 94. Et Achilles</i>	100.
<i>Pegasus ejus origo</i>	47.
<i>Pegmata. 60. Peleus pater Achilles.</i>	29.
<i>Pellias Rex Thessalia. 69. Pelopidas.</i>	74.
<i>Peloponnesus</i>	85.
<i>Pelops, ejusq; historia.</i>	88.
<i>Penates Dij Domestici</i>	4.
<i>Penelope uxor Ulyssis.</i>	99.
<i>Penetralia, (sive adytum</i>	138.
<i>Pentheus</i>	74.
<i>Penthesilea</i>	51.
<i>Ejus mors</i>	100.
<i>Pergama 90. Perseus. ejusq; historia</i>	45.
<i>Persia Regnum 46. Phaethon, filius Apollinis</i>	15.
<i>Ejus historia</i>	15.
<i>Phaetusa, solis filia</i>	13.
<i>Phalaris, 58. Phaedra, Minois filia</i>	63.
<i>Philoctetes, Raanis filius 57. Philomela</i>	87.
<i>Phlegeton, Inferni fluvius 36. Phocis Regio</i>	76.
<i>Phobas, Pastor 75. Phobas. Sacerdos</i>	14.
<i>Phoebe, nomen Dianae</i>	17.
<i>Phorcis Deus marinus 46. Phosphorus Stella</i>	18.
<i>Phrixus 15. Picus, Rex Latini- norum 35. Pierides, Musae</i>	15.
<i>Pirithous 52. 62. Pindarus</i>	74.
<i>Plaustrum Stella 27. Pluto, Deus Infer- norum</i>	

<i>morum</i>	2-	35-	<i>Podium</i>	156-
<i>Polites</i>	,	<i>Priami filius</i>	90,	<i>ejus mors</i> 106-
<i>Polybius</i>	,	<i>Rex Corinthi</i>		76,
<i>Polidamus</i>	,	<i>Athleta</i>		154,
<i>Polydorus</i>	,	<i>Priami filius</i>	90-	110-
<i>Polyhymnia</i>	,	<i>Musa</i>		14-
<i>Polymnestor</i>	,	<i>Rex Thraciae</i>	110,	<i>Polyphemus</i>
<i>Cyclops</i>				111-
<i>Polyxene</i>		<i>Priami filia</i>	90,	103,
<i>Poma</i>		<i>Hesperidum</i>		53,
<i>Pompei</i>		<i>in theatris magnificentia</i>		162,
<i>Pontus Euxinus</i>	;	161,	<i>Pontifices à Numa instituti</i>	146,
<i>Præpetes</i>				145,
<i>Priapus</i>	24,	<i>Priamus</i>	90,	<i>Laomedontis filius</i> 106,
<i>Procul este</i>		<i>Prophani</i>		<i>quando uisatum</i> 147.
<i>Proculus</i>				59,
<i>Procyon</i>	,	<i>Sydus</i>	26,	<i>Progne</i>
<i>Prometheus</i>				6. 53,
<i>Proserpina</i>	,	<i>Jovis & Cereris filia à Plutone</i>		<i>rapta</i>
	17,	19,	37,	<i>Proteus</i> , <i>Æstor</i>
<i>Protesilaus</i>				29,
<i>Pugiles</i>	,	<i>Athleta</i>		410,
<i>Pulli pro Aruspiciis</i>				152,
<i>Pumilio</i>				146,
<i>Pumilio</i>				159,
<i>Pygmalion</i>				118,
<i>Pyrrhica</i>	,	<i>Saltus</i>		9,
<i>Pyrrhus</i>		<i>Achillis filius</i>		9,
<i>Pyrrhus</i>		<i>Strophila Regis filius</i>		109,
<i>Pythia</i>	,	<i>vel Pythonissa</i>		14,
<i>Python</i>		<i>Serpens</i>		10,
<i>Quinquetium</i>		<i>in Veterum ludis</i>		153,

Q

Rha

76-	H adamanthus Iudex Infernorum	38,
96-	R hea	4,
76,	Rhesus Rex Thracie 97, Rhodus	13,
54,	Rhodia, Apollinis, & Solis filia	13,
10-	Romulus, Roma Conditor	34,
12-	Rostra quid apud Romanos	150,
nu	Rudis gladius	159,
lii-	Rutuli, populi Italiæ	120,
03,	(Acrarium, Secreta, sive Adytum	130,
53,	(Sacrificia antiquorum	139,
62,	Salamin Insula	89,
li-	Salij Atantis Sacrificuli Salumacis,	23,
45,	Salmonæus Rex Eladarum	39,
06,	Samos Insula	82,
47,	Sarpædon Rex Lyciæ	97,
59,	Saturnus, ejusq; historia	1,
35,	Scamander, fluvius 90. 97, Sciron	59,
53,	Salse fruges, mola salsa, libum adoretum	142,
ra-	Scenæ Theatrorum.	162,
29,	Scilla	32,
10,	Sænes depontani cur sic dicti	139,
52,	Semele, ejus historia	19, 74,
46,	Semiramis Regina Babylonis	136,
59,	Serapis Egyptiorum Deus	136,
ii8,	Sybilla Cumæa 146, Sybilla quæ	146,
9,	Sichæus, Didonis maritus	118,
9,	Sigeum, Promontorium	88,
09,	Sileni, Satyri 35, Simois fluvius	88,
14,	Sinon 105, Syrenes, quæ	33,
10,	Sisyphus	40,
53,	Sol pro Apolline sumptus	13,
2	Ejus historia 10- Dicitur Titan	13,
	Sophocles,	

Sophocles, Poëta	82.
° Sparta 92 Spartacus, gladiator	41.
Speſacula Romanorum	55.
Sphinx, Monſtrum 76. Sſatius, Poëta	78.
Stadium, ejus Origo 153 Statue adorata	133.
Stelen s, Rex Mycenarum, Medea filius	49.
Strophades Insule	117.
Strophe, quando apud veteres usurpata	142.
Sterpes. 8. Styx, fluvius Infernalis.	46.
Sy'banus.	34.
T antalus, ejus historia	39. 83.
Tantalides	83.
Tauris, Provincia Scythia	96 19.
Tauri, populi Dianam colentes,	18.
Telamon, Ajacis Pater	89.
Telegonus 113- Telephus	96.
Telemachus, Ulyſſis filius	94.
Templum nomen ſpaci; ab auguribus designa- ti 43. Templum Diana	137.
Tenedo Insula	88. 104.
Tereus 89: Teucer Rex Phrygia	88.
Teycria, Regio	88.
Terrapodium, vel Tripodium Soliſſimum	146.
Thalia Muſa	14.
Thebanum bellum	77.
Thphe 19. Thebais	74.
Themis Dea Juſtitia	68.
Theodamas	54.
Therſichore Muſa	14.
Therſites	99.
Theseus	52, 58
Thetys uxor Oceani	20.

Thom

	<i>Thoas Pontifex.</i>	96.	109.
	<i>Thiades Bacchi Sacerdos.</i>		20.
	<i>Thyestes, ejusq. historia.</i>		85.
	<i>Thyrus Bacchi Sceptum.</i>		20.
	<i>Tiphys.</i>		70.
	<i>Tiresias augur.</i>		78.
	<i>Tisiphone furia.</i>		37.
	<i>Titanus, frater Saturni.</i>		2.
	<i>Tyrius.</i>		40.
	<i>Titus Imperator,</i>		161.
	<i>Tithonus, Laomedontis filius.</i>		25.
	<i>Tophet locus Sacrificiorum.</i>		140.
	<i>Trabea.</i>		144.
	<i>Tripus, sive Cortina.</i>		14.
	<i>Trieterica festa Bacchi.</i>		2.
	<i>Trictones.</i>		28.
	<i>Troja, Urbs Asia.</i>		88.
	<i>Trojani, eorumq. Reges.</i>		88.
	<i>Troilus, Priami filius.</i>		90.
	<i>Tros Dardani filius,</i>		89.
	<i>Tullus Hostilius, Rex Romae.</i>		122.
	<i>Turnus, Rex Rutulorum.</i>		120.
	<i>Tydeus Dux belli,</i>		79.
	<i>Tyndarus.</i>		64.
	<i>Tyndarida.</i>		64.
	<i>Typhoeus Gygas.</i>		6..
	V <i>Alens Centurio.</i>		155.
	<i>Vellus aureum.</i>		69.
	<i>Venus Dea, ejus historia.</i>		23.
	<i>Veritas fabularum.</i>		123.
	<i>Vertumnus nomen Prothoi.</i>		30.
	<i>Vesper Stella.</i>		26.

Vespasianus Imperator.	158
Vesta Titani Mater.	2.
Dea ignis.	4.
Vestales Virgines.	346.
Victoria Stygis filia.	36.
Vinum, ejus usus à Paccho inventus.	19.
Virgilius fugit contra Historiam.	123
Ulysses	58 93.
Ejus gesta.	110.
Vomitoria.	158.
Via lactea unde.	49.
Urania, Musa.	14.
Ursa major, & minor, Sidus,	26.
Vulcanus.	8 24..
X Anthus fluvius.	98

FINIS.

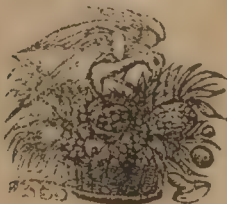
58
3.
4.
16.
36.
19.
3
73.
2.
8.
9.
4.
6.
...
8

HISTORIA
P O E T I C A
AD FACILIOREM
P O E T A R U M
ET

VETERUM AUCTORUM
INTELLIGENTIAM
à R.P, Petro Galtruchio Soc: JESU
Gallicè conscripta.

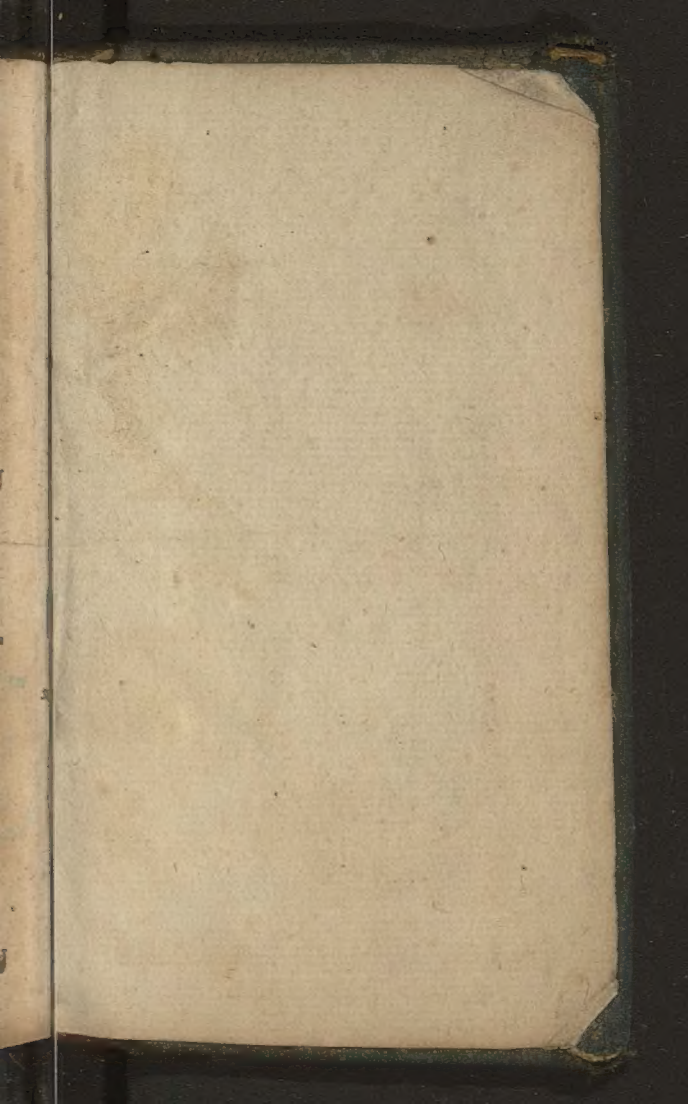
POST SEPTIMAM EDITIONEM
Latine reddita ab Vno ejusdem Societatis.

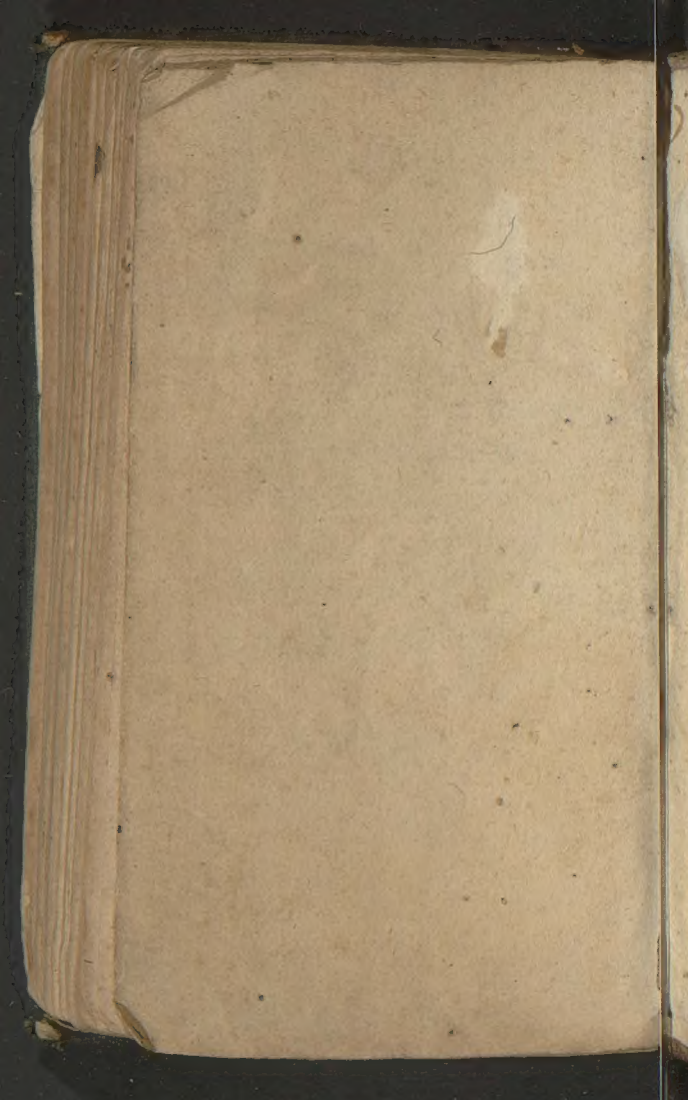
In gratiam Pôéseos Candidatorum.

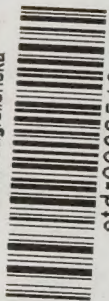
Typis Collegii Califfiens: Soc. JESU
Annô Dom: 1723.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0023516

